

II. Guvern GGMironescu 8 oct.'30- 4 apr.'31

II. Guvern GGMironescu 8 oct.'30- 4 apr.'31.....	1
-----	8
Guvern GGMironescu.Legislatura I-PNȚ .Sesiunea III, 1930/'31.....	8
-----	8
1.)Formarea guv.G.G.Mironescu , 10 oct.'30.....	8
#Miniștrii și portofolii.....	8
-Disensiunile dintre Maniu -"carliști".....	8
*Notă :liderii zilei.....	8
# În opoziție Maniu a pătruns în Vechiul regat cu precauțiune	9
# La putere	9
2.) Regele Carol, Mesajul Regal, 15 nov.'30.....	9
#Carol II:primul mesaj în Parlament.....	9
[G.G.Mironescu].....	9
#Politica externă.....	9
-Titulescu -președinte la Liga Națiunilor.....	9
[Popovici, Madgearu, Manoilescu].....	10
#Economia.....	10
-Criza economică.....	10
[Madgearu, Potârcă].....	10
#Agricultură.....	10
[Madgearu ? Iunian ?Popovici?]......	11
-Conversiunea, Raționalizarea.....	11
[Mihai Popovici].....	11
-Stabilizarea financiară.....	11
[Ion Mihalache , C.Angelescu, apoi Armand Călinescu].....	11
#Legea administrativă.....	11
-Legea Poliției.....	11
[Gr.Iunian apoi Voicu Nițescu].....	11
#Justiție.....	11
#Legiferare pe diverse domenii.....	11
[Costăchescu, Ghiță Popp].....	12
# Cultură națională.....	12
[Costăchescu , Ghiță Popp].....	12
# Biserica.....	12
[???].....	12
#Minoritățile.....	12
[g-ral Condeescu].....	12
#Armata.....	12
-Legislație militară.....	12
[Carol II].....	13
# Apel la cooperare.....	13
3.) Nicolae Iorga,Intervenție, 18 nov.'30.....	13
#Constituționalismul conjunctural.....	13
-Regele se sprijină pe popor, nu pe partide !.....	13
-Miniștrii reprezintă pe Rege, nu partidele !.....	13
()Madgearu contra Vintilă Brătianu.....	14
# Apel la "frățietate".....	14
4.)Iorga:"Dictatură sau democrație?" - discuții - aug.'30.....	14
()Metamorfozarea lui Iorga.....	14
5.)Gh.Duca (PNL-1) , Declarație , 18 nov.'30.....	14
#PNL menține declarația de la retragerea din Parlament.....	15
-Lupta împotriva regimului PNȚ.....	15
-Alegeri !.....	15
*Note informative, Vintilă Brătianu -Carol II 26 , 28 nov.'30.....	15
**Notă . N.N.Matheescu :I.G.Duca, august'30.....	15
6.)Gh.Brătianu (PNL -2 ,georgist) , Declarație, 18nov.'30.....	16
#Revenirea în Parlament.....	16

7.)Răspuns la Mesaj,raportor N.Polizu-Micșunești,20 nov.'30.....	16
▫ Regele.....	16
▫ Politica externă.....	16
▫ Criza economică.....	16
▫ Legislație ▫ Jistiție ▫ Școală ▫ Biserică ▫Armată.....	17
8.)Al.Măță, discurs la mesaj, 25 nov.'30.....	17
▫Guvernul Maniu (1928-1930).....	17
#Lupeni'29.....	17
#Demisii și schimbări neexplicate.....	18
#Greșeli economice grave.....	18
#Școli desființate în Basarabia.....	18
#Eșecul reformei adminitrative.....	18
#Starea de asediu,cenzură :.....	18
#Tratamentul vitreg al Basarabiei.....	18
▫În așteptarea congresului PNȚ.....	19
9)Lotar Rădăceanu (PSD) , discurs la mesaj, 29 nov.-1 dec.'30.....	19
#Regimul PNȚ:nimic nu s-a schimbat!.....	19
#Industria :se zbate în criză.....	20
#Criza economică.....	20
#Capitalul străin:regim de corupție și ilegalitate.....	20
▫Bugetul:antieconomic și reacționar.....	20
#Fiscalitatea:nereformată.....	20
#Armata:spirit militarist.....	20
#Legiferarea:degradarea parlamentului.....	21
#Poliția:abuzuri, interdicții , bătăi , confiscări.....	21
#Tolerarea antisemitismului.....	21
#Statutul minorităților :legendă mincinoasă.....	21
#Legislația muncitorească:amânată, nerespectată.....	21
#Legea electorală:reacționară, fascistă.....	21
10.)D.Bogos (PNȚ-Basarabia) , discurs la mesaj, 28 nov.'30.....	21
▫Mesajul Regal.....	22
#Atmosferă publică.....	22
-Presă conștiincioasă și bună.....	22
#Criză moral-politică.....	22
▫Basarabia.....	22
-Necesitatea zonei de frontieră.....	22
#Nevoile Basarabiei.....	22
▫Basarabia și Guvernul PNȚ.....	23
#Vinovăția lui Stere.....	23
-Omagiu lui Maniu.....	23
11.)Teodor Fischer (Club parlamentar evreesc),la mesaj, 28 nov.'30.....	23
#Respinge Răspunsul la Mesaj.....	23
▫Clubul parlamentar Evreesc.....	23
#Decepțiuni , răni nevindecate ,iluzii spulberate.....	24
▫Minortățile.....	24
#Mișcarea antisemită.....	24
▫Răspunderea guvernului PNȚ.....	25
Virgil Madgearu (Intervenție):.....	25
-Aveți memorie scurtă !Recunoștința-floare rară !.....	25
-Legalitatea,constituționalitatea,presei și întrunirilor.....	25
-Libertatea deplină a mișcărilor politice.....	26
-Pedepsirea infracțiunilor cf. Codului Penal.....	26
-Respectarea Constituției și a legilor.....	26
T.Fischer/continuare/.....	26
▫Internaționalizarea problemei evreești din România.....	26
()Naționalism <curat >()Xenofobie <condamnabilă>.....	26
Virgil Solomon (intervenție).....	26
-Schimbarea poziției sioniștilor.....	27
Ilie Lazăr (intervenție).....	27
-Manipularea cazului Borșa.....	27
-Misiunea lui Abersohn de la Liga Națiunilor.....	27

-Știrile mincinoase ale presei internaționale.....	28
Virgil Madgearu (intervenție).....	28
♣Agitațiile antisemite	28
-Procesul de la Satu Mare.....	28
-Puterea justiției.....	28
-Ingratitudinea față de Maniu.....	28
-Acțiunea greșită a Clubului parlamentar evreesc.....	29
T.Fischer /continuare /.....	29
#Statutul minorităților:Alba Iulia!.....	29
#Aparentalegalitate în regimul PNȚ.....	29
#Modificarea <i>Legii încetățenirii</i> * (din 1924).....	30
♣Concurs necondiționat guvernului !.....	30
*Notă.Chestiunea apatrizilor din Europa Centrală, Danzig,oct.'30.....	30
12.)Virgil Solomon (PNȚ, ardelean, medic , deputat Odorhei) ,29 nov.'30.....	31
♣PNȚ și armonizarea provinciilor	31
♣Regimul PNȚ.....	31
♣LegislațiaPNȚ.....	31
♣Partidele și Regele.....	31
♣Regența -Restaurația.....	32
♣Minoritățile	32
-Sașii.....	32
-Maghiarii.....	32
-Evreii din Ardeal.....	32
♣ PNL-1.....	33
♣ PP-Averescu.....	33
/Legea sanitară	33
/Presă.....	33
/Armata	33
13.)Mihail Manoilescu (ministrul Industriei și comerțului) ,3 dec.'30.....	34
♣Conferința a II-a,Geneva ,nov.-dec.1930	34
/Contribuția românească.....	34
/Tratamentul preferențial	34
14.)Grigore Gafencu (PNȚ, deputat de Fălticeni), discurs la mesaj, 3 dec.'30.....	35
♣Necesitatea dezbaterii politicii externe.....	35
#Diplomație pasivă.....	36
♣ Diplomație activă.....	36
-Partea dinamică.....	36
♣ Misiunea europeană a României.....	37
♣Politica "rusească" a României.....	37
[Sovietologie].....	38
#"Pericolul bolșevic".....	38
[Sovietologie.].....	38
()Agresivitatea României față de Rusia ?!.....	38
#Propaganda bolșevică.....	39
#Politica "românească" a URSS.....	39
♣Direcțiile politicii externe românești.....	39
♣ Ministerul de externe.....	40
-Pregătirea, răspunderea , misiunea diplomaților.....	40
-Neajunsuri materiale.....	40
♣Apel la concordie.....	40
15.)I.Nicolau (PNȚ-tineret,Bacău, avocat), discurs la mesaj, 3 dec.'30.....	41
♣Meritele guvernării.....	41
/La vremuri excepționale-buget excepțional.....	41
16.)Gr.Andreiasciuc (PNȚ-Ucrainean,Cernăuți) ,discurs la mesaj, 5 dec.'30.....	41
N.Iorga, Șeicaru (intervenții).....	41
♣Politica externă:drumul la Moscova trece prin Kiev.....	42
♣Naționalism ucrainean.....	42
♣Ucrainenii din Bucovina.....	42
#Clica ucrainenilor liberali.....	42
#Excese de "stânga" și de "dreapta".....	42
#Hangaralele țărănești	42

#Școală anormală :români? ucraineni ? ruteni ?.....	43
#Biserica surdă	43
#Împotriva asimilării și desnaționalizării.....	44
▫Guvernul PNȚ.....	44
▫Importanța restaurației.....	45
17.)Gh.Brătianu (PNL deputat Iași),la mesaj, 5 dec.'30.....	45
▫Consens	45
Biserica,Armata,Politica externă,Minorități	45
▫Economia.....	45
-Bugetul.....	45
-Datoriile agricole.....	46
-Capitalul străin.....	46
▫Școala	46
▫ Rolul PNL -georgist.....	46
18.)Nicolae Iorga (PND) ,discurs la mesaj, 5 dec.'30.....	47
▫Regimul PNȚ.....	47
#PNȚ nu are nevoie de opoziție !.....	47
#Pesimism,alarmism,zvonuri,pericol bolșevic!.....	47
#Mizeria țaranului român ?!.....	48
▫Politică rea ,făcută de oameni buni, într-o țară bună !.....	48
▫Partidele =grup de interese meschine.....	48
/Legea administrativă PNȚ.....	48
#Naționali ardelenii	49
[Retro : fuziunea PND - PNR].....	49
[Retro PȚ].....	49
▫PNȚ?=împiedicat în toate partidele.....	49
▫Țărani, boieri,burghezi,intelectuali.....	49
Concluzie:.....	50
▫ Solidaritate >concordie > tranșee > guvern de concentrare regală!.....	50
19.) "Cazul Argetoianu " -excluderea din PNL,dec.' 30.....	50
-ACCuza (15 dec.'30) :.....	50
-"Parlamentul Românesc" / 5 dec.'30.....	50
▫Argetoianu-"ceasul" lui politic	50
/Excluderea voită din PNL.....	51
/Calitățile și defectele lui CcCostică.....	51
/Gata ptr " <i>guvern de personalități</i> ".....	51
▫Dilemele formulei de guvernare.....	51
()Previziune : eșecul C.Argetoianu.....	52
20.)M.D.Ralea (PNȚ) , discurs la mesaj , 8 dec.'30.....	52
/Dezbaterea la Mesaj.....	52
▫Dinamica sistemului de partide.....	52
-Necesitatea partidelor.....	52
-element de ordine și de stabilitate.....	52
-organ de răspundere.....	53
-instrument de informație.....	53
-modelatoare a presiunilor opiniei publice.....	53
-pilon de fixitate politică-socială.....	53
▫Opinia publică.....	53
#Dezorientarea opiniei publice.....	53
#Politică iberică:" <i>țapul ispășitor</i> ".....	53
▫"Rețete" de guvernare.....	54
()Guvern de personalități.....	54
-Personalitățile și politica.....	54
-Individualismul liberalismului manchesterian.....	55
-Timpul grupărilor colective.....	55
()Guvern de mână forte.....	55
-dictatura bonapartistă.....	55
-psihologie caracteristică popoarelor latine.....	55
()Regim quasi dictatorial.....	55
-guvernarile PNLși PP.....	56
-ascendența executivului.....	56

()Regim democratic.....	56
-însăși civilizația românească.....	56
-identic cu țările apusului.....	56
-avantajul puterii de controlare.....	56
#Greșeli în guvernarea PNȚ.....	56
▫Crezul democratic personal.....	57
21.) Costache Leanca , discurs la mesaj, 8 dec.'30.....	57
▫Guvernarea PNȚ.....	57
-Criza economică agricolă.....	57
-Închiderea școlilor.....	57
-Biserica	58
-Bugetul.....	58
#Vinovățiile PNȚ.....	58
▫Sfatul parlamentar basarabean.....	58
22.)I.Gh Pardos (PNȚ, deputat Prahova),interpelare ,8 dec.'30.....	58
▫Consiile de administrație la Regiile și Casele autonome.....	58
-De ce nu i se răspunde ?!.....	59
-I.Mihalache (ministr,Interne) (intervenție.....	59
23.)Constantin Stere, discurs la mesaj, 9 dec.'30.....	59
#Guvernul G.G.Mironescu=fără trecut , cu viitor incert.....	59
-Lipsește Maniu și Iulian !.....	60
▫Criza economică mondială	60
▫Crez democratic.....	60
▫Regimul PNȚ.....	61
-fără chemare istorică.....	61
-fără tradiție.....	61
-fără răspundere.....	61
-va fi sancționat de istorie.....	61
24.)dr.Nicolae Lupu (PȚ), discurs la mesaj, 12 dec.'30.....	61
-Dezbaterea la Mesaj=fără luptă de idei.....	61
-Majoritatea PNȚ?=turnul Babel.....	62
-liderii ?= nu se mai cunosc !.....	62
-Guvernul ?=numai cu numele !.....	62
▫Dr.Lupu:vorbește pentru Rege și țară !.....	62
#Regimul PNȚ.....	62
#Criză politică	63
#Criză morală.....	63
#Criză economică.....	63
#Guvernul GGMironescu.....	63
25.)V.Toncescu (PNȚ), discurs la mesaj, 13 dec.'30.....	63
▫Necesitatea continuității guvernării PNȚ.....	63
26.) A.C.Cuza (LANC), discurs la mesaj, 13 dec.'30.....	64
▫Problemele țării.....	64
I. Problema monarhică.....	65
II.Problema jidănească.....	65
III.Problema tratatelor .Liga Națiunilor.....	65
IV.Problema economică.....	65
V.Problema politică.....	65
#"Execuția " lui Constantin Stere.....	65
#Guvernarea PNȚ=distrugerea țării și sinuciderea partidului.....	65
()Mihai Ralea.....	65
()Petre Andrei.....	65
#Popularitatea PNȚ=nepopularitatea PNL.....	65
#Incapacitatea partidelor de a guverna.....	66
▫ Regele.....	66
▫10 decembrie:ziua " <i>numerus clausus</i> " , "antisemitism național".....	66
()Elogiu lui Hitler.....	66
#Pericolul economic evreesc.....	66
#Avertisment:soluția finală.....	66
()Elogiu lui Mussolini.....	67
#Societatea Națiunilor.....	67

#România pe plan extern.....	67
#Problema economică.....	68
#Capitalul străin.....	68
#Orientarea economică spre Germania.....	68
27.) A.C.Cuza (LANC), continuarea discursului la mesaj, 15 dec.'30.....	68
# Sinteza și teza.....	69
V .Problema politică și partidele.....	69
#Rotativa cu cine ?.....	69
()Guvern de personalități ?.....	69
#Memoriul LANC , către Carol, din 20 sept.'30.....	69
[Criza regimului].....	70
Criză agricolă :.....	70
Criză industrială și comercială :.....	70
Criza financiară :.....	70
Criza morală :.....	70
Criza politică și parlamentară :.....	70
Criză de naționalitate.....	70
Criza constituțională.....	70
Criza sistemului partidist.....	71
()Tătărescu despre crize.....	72
[Criza regionalismelor].....	72
-Transilvania ,.....	72
-Bucovina.....	72
-Basarabia ,.....	72
()Ștefan Ciobanu despre Basarabia.....	72
#Rezultatele guvernării prin partide.....	73
[Formule de guvernare].....	73
-Guvern de concentrare.....	73
-Guvern de personalități.....	73
-Guvern corporativ.....	74
-Guvern de dictatură.....	74
#Opțiune Cuza:Guvern constituțional numit de Rege.....	74
#Parlament -liber ales.....	74
[Contraargumentele partidelor].....	75
-Guvernul nu va fi ales !.....	75
-Ostilitatea canalizată spre Rege.....	75
#Opțiune Cuza:înlăturarea partidelor !.....	75
[Reacția la Memoriu].....	76
-Argetoianu -în audiență.....	76
-Tătăărăscu -broșură.....	76
-Dilema regală.....	77
#Previziune: Minister de capacități.....	77
28.) C.Gongopol (ziarist independent) , discurs la mesaj, 15 dec.'30.....	77
#Criza partidelor /eclipsa personalităților.....	77
-Retragerea lui Iuliu Maniu.....	78
-Sucesiunea.....	78
-Coroana și-a dat cuvântul că va păstza configurația democratică.....	78
# Regimul PNȚ.....	78
#Popularitatea.PNȚ.....	79
-Mergeți mai departe , până la sfârșit !.....	79
29.) Justin Stănescu (PNL, deputat Buzău), Declarație , 16 dec.'30.....	79
-Rezultatele guvernării PNȚ au confirmat previziunile PNL.....	79
-Declarațiile jignitoare ale lui GGMironescu.....	79
-Asociere doar la paragraful privind MSR.....	79
*Notă:GGMironescu.....	80
30.)Alex.Topliceau ,I.G.Duca , portret , august.'30.....	80
()Duca -Titulescu.....	80
#Apetitul lui Titulescu ptr.guvernare.....	80
#Regele și șefii de partide " , 5 dec.'30.....	80
-Vintilă Brătianu umilit, marginalizat.....	80
-Partidele trebuie să lupte ptr. democrație !.....	80

31.)Moartea lui Vintilă Brătianu , 23 dec.'30.....	81
#Omagiul Camerei.....	81
#Omagiul Senatului.....	81
32.) IGDuca , președinte PNL, 30/ 31 dec.'30.....	81
/PNL în lujba țării și a Coroanei.....	81
33.) Congres general extraordinar PNL,22 febr.'31.....	81
1.Ratificarea alegerii lui IGDuca	81
2.Examinarea situației politice.....	81
IGDuca / 22 febr.'31.....	82
I.Răsturnarea guvernului PNȚ.....	82
II.Asumarea guvernării.....	82
34.)Prima interzicere a <i>Legiunii Arhanghelului Mihail și Gavril</i> ,1 ian.1931.....	82
a)C.Z.Codreanu ,Interpelare ,6 apr.'32.....	82
-Dizolvarea, arestarea, procesul, achitarea.....	82
b)Armand Călinescu (PNȚ),5 apr.1934.....	83
#Dizolvarea, arestarea, procesul.....	83
#Actul de inculpare al Tribunalului.....	83
/Tribunalul :achitare.....	83
/Hotărîrea Curții de Apel.....	83
/Hotărîrea Înaltei Curți de Casație.....	83
c)Al.Vaida -Voevod, <i>Memorii</i> , vol III ,.....	83
# Mișcarea codrenistă.....	83
#Procesele legionarilor	84
d.)Nae Ionescu, "Între ziaristică și filosofie".....	84
#3 ian.'31:Tineretul în politică.....	84
#Școala antisemitismului și socialismului.....	84
e) Mircea Vulcănescu ," <i>Nae Ionescu așa cum l-am cunoscut</i> ",.....	84
# Structura G de F.....	85
I.Studenții întemeietori.....	85
II.Mica burghezie.....	85
III. Muncitorimea.....	85
IV. Intelctualii.....	86
#Profitorii Gărzii: Siguranța,Partidele,Regele.....	86
35.)I.Rosenthal (atașat depresă, New-York), telegramă, 21 ian.'31.....	86
#Congresul XXII al Federației evreilor româno-americiani.....	86
36.)Cristel Ceaușoglu (PȚ-Lupu):încălcări ale libertății presei ,19 ian.'31.....	86
#Abuzurile Ministerului de Interne.....	87
-Confiscarea ziarului "Ordinea".....	87
-"Cazul Vidrighin".....	87
-Invalizi maltratați,negustori bătuți, studenți stâlciți în bătaie.....	87
37.)5 febr.'31.Congresul LANC, Rădăuți,.....	88
a)Ștefan Larionescu (PNȚ, deputat de Rădăuți), întrebare.....	88
#1 febr.'31.Rădăuți.Suprimarea dreptului de întrunire.....	88
b)Armand Călinescu (răspunde).....	88
-Prefectul a procedat legal.....	88
#Congresul LANC-era legal.....	88
38.)A.C.Cuza (LANC),Înterpelare :Congresul LANC-Rădăuți ,9 febr.'31.....	89
#Semnificația politică a întrunirilor.....	89
#Sistem de guvernare obedient jidanilor!.....	89
#Congresul LANC.....	89
#Capcana autorităților.....	89
#LANC a păstrat ordinea.....	89
39.)Legi adoptate sub guvernarea GG Mironescu.....	90
-Lege - privind <i>colonizările în România</i> , 31 dec. 1930.....	90
-Lege - reducerea lefurilor salariaților publici , / prima " curbă de sacrificiu".....	90
-Lege - Crearea Băncii Agriculturii Românești , 9 apr.1931.....	90
40.)N.Iorga, DOI ANI DE RESTAURAȚIE.Ce a fost Ce am vrut Ce am putut.....	90
()G.G.Mironescu.....	90
#Agonia guvernului Mironescu.....	91
41)Costian " <i>Regele Carol și partidele politice</i> ", 1933,.....	91
# Criza de guv. oct.'30.....	91

▪Criza gov.GGMironescu , apr.'31.....	91
#Fricțiuni "țărăniști" -"maniști".....	91
#Opoziția pusă în mișcare.....	91
#PNȚ în derivă.....	92
▪Carol :ultimatum de 24 ore.....	92
#Titulescu : tentativă eșuată.....	92
▪Iorga desemnat premier !.....	92
42)"Cazul Argetoianu ".....	92
#Tribulațiile politice.....	92
#"Ceasul" lui politic:govern de personalități.....	93
43.)5 apr.'31 Demisia gov.G.G.Mironescu.....	93
/Demisia lui M.Manoilescu.....	93
()Manoilescu.....	93
/Ultimul Consiliu.....	93
▪Declarații.....	94

Guvern GGMironescu.Legislatura I-PNȚ.Sesiunea III,1930/'31

1.)Formarea gov.G.G.Mironescu ,10 oct.'30

▪Miniștrii și portofolii

[L.D: Majoritatea miniștrilor sunt țărăniști , regăteni, pro-carliști :**lunian și Manoilescu** ;
cțiva ardeleni, sunt din cei devotați regelui: **Popovici, Nițescu, Hațieganu** .

Face ,parcă, excepție, Madgearu, căruia i se ia Industria și Finanțele;
Din motive de austeritate, se desființează 5 posturi de secretari de Stat]

Gh.G.Mironescu -președ. Consil și ministr.Af.Străine

VVTilea -subsecretar de Stat la Președinție

Ion Mihalache (în locul lui Vaida) -Interne

C.Angelescu (continuă)- subscrt.la Interne (înlocuit de **Armd.Călinescu**, la 19 oct.'30)

Mihai Popovici (continuă) -Finanțe

Grig.Iunian (continuă) -Justiție (înlocuit de **Voicu Nițescu** la 19 oct.)

G-ral N.Codeescu (continuă) -Armata

Nic.Costăchescu (continuă) -Instrucție și Culte

Ghiță Popp (continuă)-subscrt.de Stat la Instr.publică și Culte

Virgil Madgearu (în locul lui Mihalache,de la Industrie și Comerț)- Agricultură și Domenii

Virgil Potârcă (continuă)-subscrt. de Stat Agricultură și Domenii

Mihail Manoilescu (în locul lui Madgearu) - Industrie și Comerț

Voicu Nițescu (în locul lui Manoilescu) - Lucrări publice și Comunicații

(la 19 oct. ,în locul lui Iunian la Justiție)

Ion Răducanu (în locul lui Voicu Nițescu la 19 oct.) -Lucrări publice, Comunicații

Emil Hațieganu (în locul lui Halippa) - Muncă și Ocrotiri sociale

Pantelimon Halippa -Ministru de Stat

-Disensiunile dintre Maniu -"carliști"

(mai ales **Iunian**,dar și **Manoilescu** ,care se considerau "**homo regius**")

*Notă :liderii zilei

(Cf.Ioan Russu Ardeleanu,rev."*Parlamentul Românesc*",sept.'30 , p 1-2)

Portret colectiv:**Vintilă Brătianu** e un program ; **Averescu**,o sabie (model 1907!) ;

Maniu , un sistem (anacronic !) ; **Iorga** , o bibliotecă (fără bibliotecar !) ;

N.Lupu ,un muget;**Mihalache** ,o cămașă exteriorizată ;

Ioan Russu Ardeleanu : **Iuliu Maniu**

(rev."Parlamentul românesc", 10 oct.'30)

[LD: cu rezerve, caracterizarea are o serie de aprecieri care coincid cu ale mele]

▣ În opoziție Maniu a pătruns în Vechiul regat cu precauțiune .

A refuzat eroic [???] orice conlucrare cu PNL.

A luptat greu și îndelung cu tentațiile puterii .

N-a acceptat răspunderea cât a trăit Ionel Brătianu .**A primit conducerea** , după dispațiția lui Brătianu și Ferdinand, într-un moment de criză a PNL.

▣ La putere .

Apoi **a supus Parlamentul [da!]** , **Regența [da!]** , **pe micul rege Mihai [?]** ;

Apoi **a demisionat regența, l-a adus pe Carol** , etc...

Dar a comis o greșală .Orgoliul i-a depășit abilitatea.[da!]

N-a înțeles că, dacă puterea emană de la Națiune , este una care o poate domina :

Regele. Regele are un cuvânt greu. Iorga a sesizat asta mai bine.

Eroarea lui Maniu l-a costat scump: pleacă umilit de la putere [da!] ,

cu Vaida după el... Chiar dacă îi succede GGMironescu.

Maniu / oct.'30

2.) Regele Carol, Mesajul Regal, 15 nov.'30

(DAD, MO 1, ședința din 15 nov.'30, p. 1-4)

[L.D: text(xerox) integral la Guvern Colorarea, sublinierile, parantezele drepte, îmi aparțin, urmînd a fi comentate]

Participă: Regele Carol, MS Mihai, guvernul, senatori, deputați.

▣Carol II:primul mesaj în Parlament

"Fericit de a mă găsi în mijlocul Domniilor Voastre ,țin să afirm din nou **dorința și speranța Mea** de a vedea **conlucrînd în mod armonic toate forțele vii ale națiunii**

la consolidarea și neîncetata înălțare a patriei.

În continuarea operei de consolidare ce ați întreprins de la începutul Legislaturii, sunt de rezolvit probleme mari și grele [...]"

Domnilor Senatori,

Domnilor Deputați,

[G.G.Mironescu]

▣Politica externă

[LD: prima oară cînd în mesaj se intră brusc în politică externă, datorită faptului că GGMironescu este și prim-ministru și ministr. de externe! !]

"Relațiile României atît cu țările aliate cît și cu celelalte State sunt **deplin mulțumitoare.**

România urmărește ferm **politica ei esnțialmente pacifică, întemeiată pe respectul tratatelor în vigoare , pe alianțele și amicitțiile avînd de scop păstrarea păcii și pe principiile Societății Națiunilor** , căreia îi dă cel mai devotat concurs.

"În aplicarea acestei politici, **România a aprobat ideea unei legături federale**

[atenție LD !]între Statele europene, a aderat la jurisdicțiunea obligatorie a **Curții de justiție Internațională de la Haga**, și a întărit **alianța ei cu Cehoslovacia și Jugoslavia** ,dînd o formă unitară acestei alianțe defensive[Mica Antantă] , izvorîtă din dorința de a menține pacea și destinată a o apăra. (ovații)

" Asemenea , **amiciția ei cu Belgia** a găsit o nouă confirmare prin încheierea unui tratat de arbitraj și conciliațiune .(aplauze prelungite)

-Titulescu -președinte la Liga Națiunilor

"În ultima adunare a Societății Națiunilor, țara noastră a avut satisfacțiunea de a constata încrederea și simpatia ce și-a câștigat prin cooperarea sa devotată la opera de consolidare a păcii.[Titulescu?] (Ovațiuni prelungite, și îndelung repetate)

" Relațiile comerciale cu Statele străine , stabilite pe noi baze potrivit noului tarif vamal, au determinat încheierea de noi tratate de comerț.

După încheierea sesiunii parlamentare precedente , s-au încheiat tratatele cu Anglia, Cehoslovacia, Franța, Letonia. Norvegia și Polonia." (p. 1-2)

[Popovici, Madgearu, Manoilescu]

«Economia.

[Prima oară în document oficial cînd se numește starea de **criză economică**
Din păcate ,la departamentele economice ,sunt trei oameni atît de diferiți ca doctrină și politici economice, încât nici nu știu cum s-ar fi putut pune de acord:**liberalul Popovici, țărănistul Madgearu și corporatistul Manoilescu !**]

#Criza economică

"Problema capitală care urmează să vă preocupe este **îmbunătățirea situațiunii economice a țării.**(ovațiuni prelungite , îndelung repetate, la PNT)

O criză economică profundă apasă toate popoarele.Ea atinge toate ramurile de producțiune. **Industria este tot atît de lovită ca și agricultura.**

"Dar **România, fiind țară agricolă, simte mai puternic** criza în domeniul **agriculturii** , iar pe de altă parte ,din cauza **lipsei de capitaluri, situația financiară s-a resimțit la noi mai adînc.**Scăderea vertiginoasă a prețurilor produselor agricole, agravată prin **taxele mari și măsurile de restricție** aplicate acestor produse de către **țările industriale** și prin urcarea exagerată a dobînzilor, **a creat la noi o stare împovărătoare.**

"Criza avînd un caracter mondial, **deplina ei îndreptare** nu se poate găsi decît pe planul mondial, sau **pe un larg plan internațional.**De aceea , **Societatea Națiunilor** , preocupată de această chestiune, a pus în studiu **măsurile de îndreptare.**

Pe de altă parte,**importante conferințe internaționale agrare, în care România a avut un rol de prim ordin** și dintre cari unele s-au ținut **pe teritoriul ei, au pus bazele colaborării economice a opt State** , din centrul și răsăritul Europei, în scopul **remedierii crizei agricole.**

"Dar , în așteptarea măsurilor cu caracter internațional destinate a pune capăt crizei, **trebuie ca țara noastră să avizeze** imediat **la mijloace menite a îndrepta cel puțin în parte răul** și a pregăti **cooperarea** noastră la acțiunea internațională ce se preconizează. (aplauze prelungite)

Măsurile cari se impun și pe care Guvernul Meu le va aduce în deliberarea Domniilor Voastre sunt de toate **două categorii** : unele privesc direct **economia Statului** , altele , deși în legătură cu aceasta, țintesc, în prim loc, la **îmbunătățirea economiei private.**

"Din **prima categorie** fac parte **reducerile ce se vor propune în bugetul Statului,** care trebuie **supus la o serioasă comprimare** , pentru a întări creditul însăși al Statului,și a ajuta consolidarea noastră financiară.În adevăr,**este neapărată nevoie a restrînge cheltuelile la nivelul încasărilor reale,** fiind imposibil a se recurge la noi impozite. (Ovațiuni prelungite și îndelung repetate, Bravo !)

Iar **gravitatea crizei nu permite a spera o completă îndreptare în scurt timp.**

De aceea, **veniturile anului viitor trebuiesc evaluate cu mare prudență.**

Odată cu examinarea bugetului vi se vor supune și **unele legi** în legătură cu aceasta , necesare pentru a asigura realizarea **economiilor indispensabile** " (p.2)

[Madgearu, Potârcă]

«Agricultură.

"În aceeași ordine de idei ,Guvernul Meu **vă va propune legea de încurajare a agriculturii** ,tinzînd a o îndruma către **o producție de calitate superioară, realizată în condițiuni mai raționale.** (ovațiuni prelungite)

"Printre măsurile din a doua categorie , menite de a îmbunătăți direct economia privată și , indirect, economia Statului, Guvernul Meu vă va propune **unele legi destinate să înfrîngă scăderea prețului pe plan intern al cerealelor** (ovațiuni prelungite)

și să-l aducă la nivelul prețului mondial.

[Madgearu ? Iunian ? Popovici?]

-Conversiunea, Raționalizarea

" Pe de altă parte, Guvernul va supune Domniilor Voastre **măsuri urgente de ajutorarea debitorilor agricoli** (ovațiuni prelungite, strigăte repetate de bravo)

În acest scop, paralel cu inițiativele pentru **aducerea din afară a capitalului necesar a instituțiilor de credit** , Guvernul meu vă va prezenta un **proiect de lege** pentru înființarea unei **instituțiuni bancare**, menită să asigure regularea datoriilor ce apasă întreaga clasă a agricultorilor. (ovațiuni prelungite, bravo!)

" Această instituție va avea de scop a realiza **soluții acceptate benevol de către debitori și creditori** , îndeplinindu-și misiunea sa în cadrul principiilor sănătoase de **respect al contractelor** și cu ajutorul unei **contribuții limitate a Statului**.

(aplauze prelungite)

" Pentru ca **creditul agricultorilor** să fie așezat pe **noui baze serioase** și folositoare dezvoltării agriculturii , **aceeaș instituțiune bancară va contribui la raționalizarea exploatărilor agricole.** (aplauze)

[Mihai Popovici]

-Stabilizarea financiară

[LD:începută de Madgearu , cum o va continua Popovici ?]

"Toate măsurile destinate a îmbunătăți situația economică urmează să fie realizate în cadrul **programului financiar fixat cu ocaziunea stabilizării** ,care trebuiește să fie **executat și continuat cu fermitate.**(aplauze)

"Concomitent cu diferitele măsuri , indicate mai sus, care în mod normal **vor aduce scăderea dobânzilor** , Guvernul vă va înfățișa o **lege pentru înfrângerea cametei** (Ovațiuni furtunoase, prelungite , strigăte repetate de bravo!)

*Domnilor senatori,
Domnilor deputați ,*

[Ion Mihalache , C.Angelescu,apoi Armand Călinescu]

▣Legea administrativă

[LD:începută de Vaida , cum o va continua Mihalache , cu ceva modificări ?!]

"Aplicarea **legii administrative** a arătat că **principiile ei fundamentale corespund cerințelor de descentralizare ale Constituției.** (aplauze prelungite)

Din experiența **primului an de aplicare** ,rezultă însă că **este urgentă nevoie de o legiferare adecvată a finanțelor comunale și județene** , precum și de oarecari **modificări și adaptări ale legii administrative."** (aplauze)

-Legea Poliției

" Înscop de a permite **selecționarea unui bun personal și o rațională activitate a acestuia** . vi se vor propune **unele modificări ale Legii Poliției "**

[Gr.Iunian apoi Voicu Nițescu]

▣Justiție.

[L.D:atenție la "restanțe" Peste puțină vreme el va demisiona, în locul lui venind Voicu Nițescu]

"Veți avea, apoi, să examinați **proiectul de lege pentru organizare judecătorească** , menită a asigura **independența totală a magistraturii și proiectele de legi ale contenciosului administrativ**, precum și unele **modificări ale legii de organizare a Înaltei Curți de Casație** și alte **legi pentru dobândirea și pierderea naționalității române.** (Aplauze prelungite)

" Asemenea , vi se va aduce în deliberare un **proiect de lege organizare a contenciosului general al Statului și proiectul de lege de unificare legislativă**, din care unele sunt deja depuse pe birourile Corpurilor Legiuitoare."

▫Legiferare pe diverse domenii

[LD: de-a valma, restante și noi proiecte neargumentate]

"Organizarea învățământului tehnic mediu și reorganizarea Consiliului Tehnic Superior , organizațiunea jurisdicțiunii profesionale și a pregătirii profesionale și modificarea legii vamale ,a legii creditului județean și comunal , vor forma obiectul deliberărilor Domniilor-voastre.

"Pentru a armoniza interesele administrațiunilor de Stat cu acelea ale Economiei generale, un proiect de lege relativ la furniturile publice va fi supus deliberărilor Domniilor-Voastre.

" O nouă lege asupra cumulului în funcțiunile publice , spre a înlătura cu desăvârșire cumulul, e necesară. (ovațiuni, strigăte de bravo!) Ea va fi supusă spre examinare.

[Costăchescu,Ghiță Popp]

▫ Cultură națională.

[L.D:aspect inedit în acțiunea PNȚ]

"Națiunea noastră are, în părțile acestea ale lumii , o înaltă misiune culturală. Directivile acestei misiuni , care nu este îndreptată contra altor neamuri , ci tinde numai la dezvoltarea geniului național, pornesc de la Universități.

De aceea, prin reorganizarea acestora, trebuie să se înceapă îndrumarea pe noi baze a activității noastre culturale. Guvernul Meu vă va prezenta proiectul de lege respectiv." (aplauze)

[Costăchescu , Ghiță Popp]

▫ Biserica.

"Alături de școală, Biserica a fost în tot trecutul nostru și a rămas păzitoarea naționalității noastre. Ea merită recunoștința și dragostea noastră. (ovațiuni prelungite) Situațiunea financiară impune sacrificii , dar Guvernul Meu va avea grijă ca aceste sacrificii să nu slăbească binefăcătoarea activitate a Bisericii și școlii." (p.3)

[???

▫Minoritățile.

" Deplina bunăvoință și largul spirit de dreptate de care a dat dovadă România pînă acum în rezolvarea problemelor privitoare la minoritățile etnice și confesionale, sunt o garanție că și pe viitor acestea se vor bucura de toată sollicitudinea în cadrul așezămintelor noastre constituționale." (aplauze prelungite)

[g-ral Condeescu]

▫Armata.

" În istoria și tradiția națională a Statului nostru, armata s-a bucurat întotdeauna de o deosebită grijă și dragoste meritate pentru sacrificiile ei și pentru vitezele ei fapte de arme. (ovații furtunoase, prelungite, îndelung repetate)

" În toamna acestui an , continuînd firul tradiției noastre militare , armata noastră a executat mari manevre regale pe pămîntul scump al Ardealului. Rezultatul acestor manevre, M-a umplut de bucurie. (ovațiuni prelungite)

-Legislație militară

"Pentru realizarea statutului legal al cadrelor active și de rezervă , se vor supune examinării și deliberării Domniilor Voastre ,legea poziției ofițerilor ,legea aeronauticii , a reangajaților, o corectare a pensiilor militare,precum și codul de justiție militară , menite a întregi legiferarea modernă de care are nevoie oștirea noastră, pentru a răspunde înaltei și nobilei ei misiuni. (aplauze prelungite)

" Cunoscînd deosebita grijă ce reprezentanții națiunii poartă scumpei noastre armate , țara așteaptă de la deliberările Domniilor Voastre , realizarea programului legislativ

Întocmit de **Departamentul Armatei** și vă cere un **sprijin puternic** pentru desăvîrșirea **înzestrării ei.**" (aplauze, ovații, bravo !)

[Carol II]

▣ Apel la cooperare

"Importanța problemelor ce vor fi supuse deliberărilor Domniilor Voastre, și dificultățile mari ale situației economice, **împun colaborarea înțeleaptă a tuturor.**

(ovațiuni furtunoase, prelungite și repetate , bravo!)

"De aceea, **fac apel** la toți fiii buni ai Patriei, ca, **peste deosebirea de partid, să coopereze frățeste** la înlăturarea greutăților prin care trece țara. (ovațiuni prelungite)

Domnilor senatori,

Domnilor Deputați,

Convins că **Guvernul Meu** va găsi în **patriotismul Domniilor Voastre** tot sprijinul

necesar pentru îndeplinirea grelei sarcini, vă urez muncă rodnică și invoc

binecuvîntarea Celui-A-Tot-Puternic asupra lucrărilor Domniilor Voastre "

(ovațiuni entuziaste,prelungite, urale, puternic repetate)

CAROL

Mesajul Regal, 15 nov.'30

3.) Nicolae Iorga,Intervenție, 18 nov.'30

(DAD, MO 2, ședința din 8 nov.'30, p. 10-11)

[Intervenție integrală xerox.Sublinierile ,parantezele, supratitlurile , îmi aparțin.

Fără îndoială , **Iorga joacă rolul de "apostol"** al neamului,de multe ori avînd dreptate; sfătuirînd,mustrînd, sugerînd , insinuînd **critici** la adresa inutilelor (pentru el)**partide politice**, dînd cu tîfla,enunțînd sentințe istorice ,încercînd **să croiască treptele spre socul** pe care se va ridica, treptat,**tînărul rege Carol .]**

Iorga / nov.'30

#Constituționalismul conjunctural

(LD:secretarul particular al Maiestății Sale Regelui a venit și la el insistînd să onoreze **Parlamentul**)

"**N-am ieșit din parlament nici atunci cînd au ieșit reprezentanții majorității de astăzi care ,în momentul de față sunt cu Constituția ,** la votarea căreia **n-au luat parte** ,

pe cînd eu am luat parte,am căutat în măsura cunoștințelor și a puterilor mele să aduc oarecare îndreptări acestei **Constituții, care, o fi bună, nu o fi bună,este singura pe care o avem** pînă în momentul cînd **cine știe ce tenebroasă Constituție o ieși din întunecatul buzunar al cuiva care toată viața s-a jucat cu alcătuirea unei Constituții "**

[aluzie la Stere .premoniție pentru '38 ?] [Atenție LD!]

-Regele se sprijină pe popor, nu pe partide !

"Dar mi se pare că **gestul** pe care l-a făcut M.S ,trimițînd pe secretarul Său particular , **nu s-a înțeles bine** .Faptul că MS **n-a trimis pe mareșalul Palatului,ci pe secretarul Său particular** ,[Puiu Dumitrescu] faptul acesta este **o dovadă că MS n-a avut intenția de a recunoaște partidele ca singur factor politic al poporului român.**

Și aceasta mai înseamnă încă un lucru :că **MS nu părăsește sprijinul cel puternic pe care îl are ,adică națiunea română însăși, pentru a înlocui acest sprijin cu un sprijin mult mai șubred, acela al partidelor politice.**

Dacă MS dorește sprijinul partidelor politice, care sunt cum sunt,nu are decît să trimeată a doua oară pe cel care reprezintă oficial pe MS.

Pînă atunci, **MS n-a dat decît un sfat al Celui dintâi român, către alți români** . [...]

Maiestatea Sa a vorbit de înfrățire. Maiestatea Sa trebuie să fie **părintele țării.**

Natural, **noi trebuie să fim fiii ai reprezentantului României,** noi trebuie să fim **frați între noi.**Expresia sentimentală **a făcut apel la sentimentele noastre** și sentimentele noastre au răspuns [...]"(p. 10-11)

Iorga / nov.'30

-Miniștrii reprezintă pe Rege, nu partidele !

"Dar înfrățirea presupune frați iar frații vorbesc bine unii de alții.[...]

Nimeni n-are dreptul de a guverna [vizat Maniu] , **nici atunci când ar avea cele mai puternice majorități** fiindcă țara este într-un fel într-o zi și se poate să fie altfel a doua zi, și **ar trebui s-o întrebăm în fiecare zi** dacă nu s-a schimbat, **potrivit cu ce facem noi** - care poate fi foarte folositor țării și **poate fi ceea ce se numește cu un cuvânt franțuzesc gafă sau românesc pozna** : când am făcut anumite pozne - se poate întâmpla ca națiunea să ne fi regretat.

Prin urmare, **îndemnul acesta la înfrățire s-a lovit de o stîncă.**

Mie mi-i frică cu aceste stînci care răsar în drum ,ca **îndemnul venit așa de sus** ,cu sentimente așa de bune, **să nu se înece** .[.....]

()Madgearu contra Vintilă Brătianu

Iată, duminică s-a ținut aici o întrunire [PNȚ]Unul din miniștri [Madgearu] **a făcut să cadă pe capul**, din fericire neprezent acolo, al **partidului liberal, astfel de acuzații** , încît **mă întreb cum** , după un discurs ca acela pe care l-a ținut d.ministru al agriculturii , **se mai poate vorbi de înfrățire ?!**

Frăția aceasta eu cred că **se poate** , dar se poate în **alte împrejurări**.Se poate atunci când **miniștrii ar înțelege un lucru** : că ațta vreme **cît sunt miniștri**, [...] **reprezintă pe Maiestatea Sa** și , reprezentînd pe Regele, **eu nu înțeleg să mă atace Regele, în numele unui partid.Eu sunt credincios al unui rege, și** **cînd vine ministrul regelui și-mi spune tot ce se poate spune mai rău despre mine și despre partidul meu,** **cum să interpretez apelul la înfrățire** , mai ales după **acest vehement atac ?"** [...] lorga / nov.'30

▫ **Apel la "frățietate"**

[...] putem **să fim frați măcar aici în Parlament** [...] Afară , la "Dacia" noi suntem adversari.[...] Aici în Parlament noi **suntem colegi și colaboratori**.

Și cînd se va înțelege lucrul acesta, d-le președinte, atunci **această Cameră va oferi alt spectacol** , decît acela pe care l-a oferit de atîtea ori, și pe care este posibil să-l ofere **mîine, dar pe care eu l-aș regreta**.Fiindcă **nu este vremea de alegeri noi**, care să **tulbure toate pasiunile** în această țară și **să dea României un guvern de demagogi nebuni** (aplauze la PNȚ) ci **este vremea în care, cu ce avem, trebuie să ne băgăm mințile în cap și, anulînd și amintirile noastre și stăpînind și sentimentele noastre** , să facem **să treacă țara pe un drum pe care niciodată pasiunile de partid nu-l vor deschide "** (aplauze la PNȚ)

lorga / 18nov.'30

4.)lorga:"Dictatură sau democrație?" - discuții - aug.'30

(rev."Parlamentul românesc", an III, nr.23-24, aug.1930)

[LD: revista asta a fost cea mai bine informată sau avea analiști străluciți ?!]

()Metamorfozarea lui lorga

La 7 iunie '30, **lorga declara** că recunoaște doar **un regent Carol** ; a fost suficient ca **regele să-l umple de decorații** , pentru **a-și schimba părerea** .

După restaurare, **cere,cere ,regelui... dictatura! Se vrea dictator!**

Orator, istoric, dramaturg, călător ,este.Acum se vrea și dictator ! ;

că toate **partidele s-au dovedit nepricepute;**

că **Brătianu, Duca ,Argetoianu, au fost părtași la crima înlăturării lui Carol** ;

că George Brătianu **nu are credit în străinătate;**

că Maniu-Mihalache **s-au dovedit slabi;**

că un guvern de militari **ar fi odios;** că guvern de mîină forte **nu-i bun;**

că guvern de concentrare **este irealizabil** .

Rămîne **o singură ipoteză:guvern condus de o personalitate**

și acea personalitate **să fie el!**

lorga / aug.'30

5.)IGh.Duca (PNL-1) , Declarație ,18 nov.'30

(DAD, MO 2, ședința din 18 nov.'30 , p.10)

[L.D.:**Revenire în parlament, după un an de boicotare, ca răspuns la apelul MSR]**
exemplar xeroxat.În computer, dispersat problematic..]

Duca / 18 nov.'30

«PNL menține declarația de la retragerea din Parlament

-Duca:"PNL ține să declare și cu acest prilej că **menține în întregime** toate grijile arătate **în declarația de la retragerea din Parlament.**

-Lupta împotriva regimului PNT

De altminteri ,**faptele petrecute** de atunci și pînă azi nu au putut din nefericire ,
decît să i se întărească și mai mult în **credința sa** ,că **scăparea țării nu trebuie**
asteptată de la regimul reprezentat prin majoritatea și prin guvernul de azi.

-G-ral Racoviță : "Vă înșelați."

-Duca:"PNL înțelege , deci, **să continue și în incinta Parlamentului lupta împotriva**
unui regim care, purtînd **răspunderea grelei situațiuni** de astăzi,**nu are nici**
autoritatea și nici putința să ducă la îndeplinirea programului de reparare impus de
interesele primejduite ale țării (întreruperi la **PNT**) Continuînd această luptă , PNL are
conștiința că **reprezintă simțămîntul obștesc** al țării...

-Gral Racoviță : Și aici e o greșală

-Alegeri !

-Duca: " ...care ,de la retragerea din parlament **a răspuns neconținut la apelul său** și
care **reclamă azi**, mai mult de cît de oricînd, **o nouă consultare națională**, pentru a-și
putea exprima libera sa voință.Călăuziți de aceste considerațiuni , **reprezentanții**
partidului națioanl-liberal reintră în Parlament și sunt convinși că-și îndeplinesc și
acum **întreaga datorie față de țară și Coroană.**" (aplauze la PNL)

I.G.Duca / 18 nov.'30

*Note informative, Vintilă Brătianu -Carol II 26 , 28 nov.'30

(A.I.C., fond Casa regală, dosar. nr. 53/ 1930, f.1-2)

(" " " " nr.54/1930, f. 1)

[LD: **gen de documente în care eu nu am nici o încredere , deși au avut un rol deosebit în**
domnia lui Carol II . Bîrfe, zvonuri, otravă , mizerii ...]

Vintilă Brătianu a decis, sîmbătă 22 nov.'30,**să refuze să meargă în audiență la rege**,
deoarece la niște parastase pentru I.C.Brătianu , nu a fost nimeni din partea MSR.

De fapt, fam.Brătianu , a fost de la început **împotriva lui Carol.**

"Curentul republican [!!!]din partidul liberal , prin gestul d-lui Vintilă Brătianu,
poate să se întărească " [!!!] Fel de fel de **zvonuri** au venit la urechea lui Vintilă
Brătianu, care-i confirmau că **regele nici nu se gîndește să-l aducă vreodată la**
guvern.Deoarece s-a exagerat cu acordarea audienței, aceasta a fost considerată o
ofensă adusă unui om și șef de partid cu atîtea merite.

Acest lucru a fost accentuat la întrunirea dela clubul liberal.

Dar..." **sfatul parlamentar** al partidului **a aprobat audiența de joi, 27 crt., a d-lui**
I.G.Duca ,înseamnă că **partidul nu vrea să rupă toate punțile cu Coroana."**

Pentru moment, cu mici excepții, **tot partidul liberal îl urmează pe Vintilă Brătianu.**

" Gestul său de frondă, ar putea însă fi un motiv pentru **îndepărtarea lui de la șefia**
partidului,mai ales că este și **bolnav și istovit** .

La 26 nov. crt, fostul **ministru Lapedatu**, aflînd despre "refuzul" de a fi primit în audiență
Vintilă Brătianu, **a convocat delegația permanentă a organiz.Cluj**, la care au luat parte
doar **"bătrînii vintiliști"** .Lapedatu a încheiat cuvîntarea cu **amenințarea că vor face**
propagandă republicană la sate Aceasta denotă că în **organizația din Cluj**,
este **un nucleu de intrigi, provocațiuni, emanațiune personală a lui Lapedatu.**

La București, **familia Brătianu face eforturi să solidarizeze partidul cu " victima"**

Note informative / nov.'30

**Notă . N.N.Matheescu :I.G.Duca, august'30

(rev."Parlamentul românesc" , 25 iun.'30, august'30)

[L.D .**printre puținii țărăniști care l-a apărat pe Stere la declanșarea "cazului"** ;
supărat pe Mihalache că l-a trădat ; considerîndu-l pe Maniu vinovat]

Se pot găsi la oricând la noi **partide și guverne de dreapta**, începînd cu **liberalii** care sunt un **excelent partid de dreapta, modest și inteligent** - și sfîrșind cu **național-țărăniștii** -care sunt un **perfid partid de dreapta**. "[.....]

...IGDuca avea în faptele sale **ceva tineresc**, ceva ce **trezea simpatia**, atrăgîndu-și în jur **tineret** (de care se interesa, pe care-l ajuta, permițîndu-le chiar anumite fapte de independență!), rămînînd și la cei **50 de ani**, tot "**tînăr**", străduindu-se **să nu fie "sectar și tiran"** (aug.'30)

6.)Gh.Brătianu (PNL -2 ,georgist) , Declarație, 18nov.'30

(DAD, MO 2, ședința din 18 nov. '30 , p.10)

[LD: în aceeași zi, **IGDuca citește Declarația PNL** de revenire în Parlament.

Declarația lui Gh.Brătianu poate fi percepută ca avînd **2 ținte - PNL-1 și PNȚ - și atunci**, fiecare propoziție a lui **George Brătianu**, este **copios aplaudată de PNȚ !** Parlamentul este în fața a **două PNL**, fără să se spună ceva despre ruptură!]

Gh.Brătianu / nov.'30

▣Revenirea în Parlament

"În ziua de **6 noembrie**, **partidul național liberal**, **credincios tradițiilor sale monarhice și constituționale**, a hotărît **reintrarea în Parlament** a reprezentanților săi , spre a lua o parte activă la **viața constituțională a țării**. [...]

"**Partidul național liberal**, în acțiunea sa parlamentară , nu se va mărgini numai la **controlul actelor guvernului**, ci va fi **ecoul vieții obștești**, **care nu înțelege să mai tolereze slăbiciunile și să ierte greșelile**, ce au dus țara în situația gravă de astăzi.

(Aplauze prelungite la PNȚ)

" În consecință, **partidul național liberal** va lupta cu toată energia pentru **schimbarea radicală a acestei situații și înlăturarea factorilor politici care au provocat-o"**

(aplauze prelungite la PNȚ)

Gh.Brătianu/ 18 nov.'30

7.)Răspuns la Mesaj,raportor N.Polizu-Micșunești,20 nov.'30

(DAD. MO.4, șed. din 20 nov.'30, pag.29-31)

[LD: xeroxat integral ; dispersat problematic ;

Prin parafrazarea mesajului, aceeași impresie de improvizatie, de nesiguranță
Nu se mai compară cu Răspunsurile din primele 2 sesiuni.]

Vezi la Parlament.

Răspuns la mesaj / 20 nov.'30

▣ Regele

Sire,

"Întreg poporul românesc își exprimă încăodată , prin aleșii săi, **nemărginita lui fericire de a revedea pe Maiestatea Voastră** în mijlocul **reprezentanților Națiunii - și așteaptă** cu încredere ca **apelul Maiestății Voastre** la **o conlucrare** a tuturor forțelor vii ale Țării , **să devie o realitate**, pentru consolidarea și înălțarea Patriei.

" **Uniunea sacră a tuturor asemenea forțe**, care la alte popoare a dat rezultate așa de însemnate, fie în timpul războiului, fie la încheierea păcii sau în timpul refacerii de după război - **vor da desigur și la noi**, cel puțin de acum înainte, în clipele grele prin care trece țara, **aceleași rezultate rodnice.** " (p. 29)

Răspuns la mesaj / 20 nov.'30

▣ Politica externă

/ Țeluri pacifice, respectarea tratatelor, conlucrare cu Societatea Națiunilor;

/ Sprijin pentru menținerea și întărirea relațiilor cu Marii Aliați, Mica Înțelegere, Polonia;

/ Aderarea la ideea unei legături federale între Statele europene

(jurisdicția obligatorie a Curții Permanente de la Haga)

/ Consacrarea măgulitoare a presigiului României la Ad.Societății Națiunilor [Titulescu ?]

Răspuns la Mesaj / 20 nov.'30

▣ Criza economică.

" Suntem cu toții îngrijorați de grava criză economică în care se sbate Țara și care atinge toate ramurile ei de producție. Avem toată încrederea, încît privește aspectul mondial al acestei crize , în măsurile de îndreptare ce se proiecteze , bazate pe o acțiune de cooperare internațională.

" Reducerile bugetare făcute într-un spirit de absolută obiectivitate și dreptate, sunt necesare -deși dureroase; de asemenea ,o lege de încurajare a agriculturii în scopul raționalizării - sunt tot atîtea măsuri cari se impun pentru asanarea economiei generale a Statului și cărora le vom da neprecupețitul nostru sprijin." etc etc.[...]

" Desigur că toate aceste măsuri vor fi în așa fel legiferate, încît ele să nu atingă întru nimic creditul Țării și de aceea ele vor trebui adaptate programului financiar fixat cu ocazia stabilizării monetare și reglementate în așa fel încît reputația de cinstit platnic al românului și siguranța la cei ce tratează cu el, să nu fie atnsă." (p. 30)
Răspuns la mesaj / 20 nov.'30

▣ Legislație ▣ Jisticție ▣ Școală ▣ Biserică ▣ Armată

(parafrizare rezumată după Mesaj)

Răspuns la mesaj / 20 nov.'30

8.)Al.Măță, discurs la mesaj, 25 nov.'30

(Sfat parlamentar basarabean ,deputat de Bălți)

(DAD, MO.5, ședința din 25 nov.'30, p.44-57; MO 6, 26 nov.'30, p. 56-57)

[Cu prilejul disidențelor, se spălau rufele în familie ! Altfel, nu am fi avut ,noi, istoricii, "documente" pentru multe aspecte din viața partidelor ! În plus, sunt convinsă că **discursul lui Măță a fost dacă nu inspirat , în orice caz de conivență cu Stere.** Pentru aceasta ,n-ar fi nimic de retro'reproșat lui Măță , Leancă și alți bărbați politici basarabeni .Grav este că aceste **opinii politicianiste s-au încrustat în mentalul colectiv și,ultraexploatate de propaganda bolșevică .**

Atunci și după aceea.După aceea și azi .

LD: xerox integral ; în calculator, dispersat problematic ;

Sublinierile, parantezele, supratitlurile , îmi aparțin]

Măță / nov.'30

#Retro'28.Nemulțumirea Basarabiei

"Sunt greșeli care sunt **explicabile** numai prin **neconsultarea partidului.**

Am primit puterea de la Regență, fără să așteptăm încredințarea ei,sub un guvern neutru ,de către masele populare, care au pus atîta încredere în noi.

Consecința este ,d-lor, că **ni s-au pus condițiuni și am făcut concesii."**

Invocă mărturia unor **miniștri care i-au spus că la prima formare a guvernului** (căci au fost mai multe formări ,de vreo 4-5 ori, în noiembrie 1928),

Basarabia "nu a fost complect reprezentată în guvern" , promițîndu-se acest lucru

după alegeri, cînd **Regența "va ceda". "Aceasta ne-au spus țărăniștii din vechiul Regat."**[...]s-a dovedit ulterior,**opozitia venea din partea prietenilor din trecut [PNR] ."**

-Voce PNT: "Basarabia nu este România ? Suntem stat federal ?"

-Măță: "Dar Ardealul nu este România ?"

-Voce PNT: "Miniștrii se aleg după capacitate, nu după provincii."

-Voce PNT: Halippa nu este basarabean? Și d.Știrbăț este basarabean...

-Măță: "D-lor deputați, în ce privește reprezentarea Basarabiei în guvern,ne-am convins ulterior că a fost de către prietenii noștri, un angajament formal în această chestiune.[...]"(p. 44-45)

Măță / nov.'30

▣ Guvernul Maniu (1928-1930)

(despre gov.GGMironescu, nu se pronunță, pentru că nu și-a prezentat programul)

#Lupeni'29

-Măță: "[...]avem Lupenii ,cu rezultatele lor, și cu lipsa de măsuri care nu au fost luate la timp, și cu ocara care a trebuit să cadă asupra guvernului ,că el ar fi nu numai complice dar chiar autorul acestei nenorociri " (sgomot la PNT)

-I.Mirescu (PSD): " Chiar și acum lucrează la un nou Lupeni , tot la Lupeni,din partea

guvernului" (sgomot la PNT)

-Mătă:" Guvernul a suportat aceste învinuiri ,fără să dea explicațiunile necesare și cine știe când vor veni aceste explicații , fiindcă, după părerea mea, ele **nu au fost suficiente.**

#Demisii și schimbări neexplicate

-Mătă:" S-a ales un nou regent în persoana d-lui **Sărățeanu.** De ce a trebuit să iasă din guvern **d.Mihai Popovici ?** A fost d-sa cel mai vinovat ?[...] **De vină a fost șeful guvernului și conducerea PNT** căci s-ar fi putut lua mai întâi ca într-o ședință să ni se propună pe cel pe care trebuia să-l votăm.[...]

#Greșeli economice grave

-Rezultatele paleative ale guvernării ,au însemnat **sustinerea industriei parazitare, tocmai aceea pe care, în opoziție, PNT a combătut-o!** [...]
-În agricultură, unde a fost d.Mihalache,și nu s-a putut reglementa problema producțiunii,a prețurilor cerealelo
-Credutul Agricol înființat, promisiunea conversiunii datoriiilor agricole,din care s-a făcut o "supralicitare de democrație agrară" , discutat cu mare tâmbălău de guvern - ca în proverbul cu **muntele care a dat naștere unui șoarece !-**

#Școli desființate în Basarabia

-În Basarabia , **s-au desființat o mulțime de școli,** neținându-se seama că în această provincie, înainte de 1918, nu exista nici o școală românească ! [...]

#Eșecul reformei adminitrative

-Rezultatele legii adminisrative **sunt jalnice,** pentrucă a fost votată "cu mari concesiuni principiale" , dar și așa, nu se aplică.

#Starea de asediu,cenzură :

Nu contestă că libertățile publice au ieșit la iveală; că s-a desființat cenzura și starea de asediu, **dar reducându-se numai zonele, orice guvern le poate extinde, sub vreun pretext...**

-Pamfil Șeicaru : " D-le deputat Mătă, dați-mi voie la o întrebare:Credeți dvs că **există o permanentă încercare din partea Rusiei, de a provoca turburări în țară ?** [...]

Și atunci, **credeți dvs. că heridicându-se starea de asediu pe acea zonă de 10 km, am putea avea siguranța necesară și posibilitatea de a identifica pe oricine ?**

-Mătă:" [...] **Rusia caută să provoace turburări nu numai în țara noastră, dar în toate țările.** Bineînțeles că țara noastră este vizată în primul rînd ,și de curînd chiar am văzut o hartă în care **Basarabia era înglobată la Uniunea Sovietică rusă.**

Prin urmare **recunosc această intenție a Rusiei.**

Dar credeți dvs. că măsurile de represiune sunt acelea cari pot transforma starea de spirit de acolo ? [...] Noi trebuie să ne liniștim populația.Și, de fapt, **această zonă de 10km. nu este așa de rea, dar , cum spuneam înainte,prin aceasta, dvs dați posibilitatea unui guvern abuziv de a extinde această zonă."**

guvernul n-are decît să convoace Parlamentul și să propună starea de asediu.

Deci **nu pe cale administrativă, ci pe cale legislativă"** (aplauze la PNT) [...] [...] [...]

Mătă / nov.'30

#Tratamentul vitreg al Basarabiei

" Dacă aceasta este **opera pozitivă a guvernului [L.D: cu ironie!]** trebuie să vă spun că **Basarabia are un tratament special, sub nivelul celor spuse mai înainte."**

-Șeicaru: " [...]dvs, **basarabenii ,ați fost și sunteți foarte numeroși în partidul național-țărănesc.** Cm se face că dvs. **veniți acum, după 2 ani, și spuneți aceste cuvinte și n-ați început din primul moment acțiunea dvs. energică, pentru a constrînge guvernul să dea toată satisfacția Basarabiei ?** [...]mi se pare bizar că dvs.tocmai după 2 ani ați observat că **Basarabia nu are din partea guvernului național-țărănist, ceea ce se aștepta să aibă înainte [...]**

-Mătă : Au reacționat în cadrele partidului ; **o delegație de 10 basarbeni, a fost la Iuliu Maniu, cerîndu-i "reînvierea partidului și reînvierea Parlamentului."**

Maniu le-a răspuns : **<Da, recunosc că partidul este cam mort, dar aceasta se explică**

prin faptul că **noi a trebuit să votăm prea multe legi**, de la început, însă vă asigur că **partidul și clubul partidului va lua din nou ființă și dvs. veți fi satisfăcuți în toate credințele dvs.**>

"Însă este o limită : s-a votat legea administrativă nu înțeleg să fie "complici " la rezultatele ei [...]"Vorbeam despre **deosebirea de tratament**, despre **tratamentul special** care se acordă Basarabiei [...] există o **deosebire între cetățenii Ardealului și cetățenii Basarabiei**, și iată motivul pentru care facem această afirmațiune." [...]

În așteptarea congresului PNȚ

"La acest congres general , [...] acolo **vom arăta care sunt nemulțumirile și eajunsurile conducerii** și care este **opera pozitivă a guvernului** [...]

Nu se îndoia de hotărârea acestui congres, mai ales că, pînă atunci, **"va trece fumul gradelor și rangurilor ministeriale"** și **"îngîmfarea se va duce"** , va veni **timpul "opozității nemiloase"**, cînd **miniștrii vor simți "un fel de duș rece"**

Și atunci , d-ilor, **noi, basarabienii** , [...] **ne vom întoarce cu fața**, și vom primi brațele d-voastre întinse, și, după cum a fost obiceiul nostru, **vă vom rezerva 4-5 locuri pe listele noastre din Basarabia** , însă vom lua garanții suficiente pentru ca ceea ce s-a întîmplat să nu se mai întîmple."

Mătă / 25-26 nov.'30

9)Lotar Rădăceanu (PSD) , discurs la mesaj, 29 nov.-1 dec.'30

(DAD,MO 9, șed. din 29 noiembrie 1930, p. 102- 115

DAD, MO 10,șed. din 1 dec.'30, p. 124- 128)

[LD: discurs integral xeroxat.În calculator, dispersat problematic.

Sublinierile, parantezele , supratitlurile , îmi aparțin..

Chiar dacă are dreptate în unele critici,**exagerările, patima, negarea oricăror realizări, "demascările", tonul belicos, reaua credință, duplicitatea,perseverența subversivă** pe anume teme - **militarizare! polițism!,antisemitism!**, -ridică semne mari de întrebare privind **obiectivitatea social-democratismului** la Rădăceanu.

În orice caz, manifestarea **întregului grup PSD** a demonstrat **nefirescul alianței PNȚ- PSD** în alegeri ,**mopia lui Maniu** în alegerea aliaților,sau, mai bine zis, **prețul plătit ptr. "tovarășii de drum" în lupta contra PNL.**]

Rădăceanu / nov.'30

#Regimul PNȚ:nimic nu s-a schimbat!

S-au împlinit doi ani de cînd **PNȚ a venit la putere**, în urma unei **lupte îndelungate și grele** la care au participat - " o putem spune fără exagerare " - **massele populare din această țară**.Venirea PNȚ la guvern s-a produs într-o **atmosferă de încredere** " aproape generală", de **entuziasm ,de nădejde fermă**, că în România începe **"o eră nouă" a democrației , a progresului politic, social și economic.**"

-Anghel N.Demetrescu (PNȚ) :**"Și așa a și fost."**

-**Rădăceanu** :**"Asta n-o crezi nici d-ta** , cu atîit mai puțin o pot crede eu... "

"Dacă astăzi ,**după doi ani** , examinăm întrucît aceste speranțe au fost îndeplinite,[...]

trebuie să ajungem la concluzia că **nimic, aproape nimic , nu s-a schimbat în această țară** , că **toate au rămas cum au fost** ;că **promisiunile** cu care ați venit înaintea

alegătorilor,au rămas **nerealizate** și că astăzi acei **sceptici ai politicii**, **care spun că înȚara Românească nu se poate face nimic** - fiindcă **așa e Țara Românească lăsată**

de Dumnezeu - au prilejul să declare la toată lumea că prevederile lor sunt întemeiate, că într-adevăr **în această Românie nu se poate face nimic**, că într-adevăr la noi

politica nu este un instrument de îndreptare a stărilor sociale, nu este un instrument de rezolvarea problemelor cari se pun statului și societății , ci o meserie oneroasă, care te aduce la putere dar care nu duce țara înainte,țara aceasta ale cărei **așezăminte din trecutul îndepărtat sunt într-o stare intolerabilă**, dar care **nu se pot schimba** ,fiindcă **așa este România**, așa sunt partidele românești ,**fără putință de îndreptare** " (Zgomot , protestări)

În locul încrederii, **nencrederea** ; în locul entuziasmului, **critica** tăioasă ; în locul speranței, **pesimism** ; politică de teamă, de **lașitate**, jumătăți de măsură,**concesiuni** curentelor de dreapta și oligarhice; un **bilanț falimentar** . (29 nov.'30, p. 109)

-Anghel Demetrescu :**"Aici nu ești la "Dacia" ești în Parlament."**p. 110)

[L.R a doua zi , analizează componentele guvernării PNT , stîrnind polemici , scandal
Vezi pe larg la fişier PSD]]

Conchide : "Mesajul Regal se termină cu un apel la colaborarea partidelor,
a partidelor burgheze, bine înţeles. **Cred că a venit timpul să colaboraţi, fiindcă nu vă
mai deosebiţi unii de ceilalţi "** (aplauze la grup PSD)(1 dec.'30, p.128)
Rădăceanu / 1 dec.'30

#Industria :se zbate în criză

Este surprins că Mesajul Regal se ocupă doar de criza economică din agricultură,
fără a se ocupa şi de industrie, deşi ea are un rol capital în economia ţării.

"Cînd **industria se sbate în criza** în care se află actualmente, cînd **criza comerţului se
vădeşte în seria aceasta nesfîrşită de falimente,** cînd **dobînzile uzuare sugrumă**
întreaga viaţă economică, cînd mai presus de toate, **un şomaj înspăimîntător** aruncă
masse tot mai largi de muncitori în braţele mizeriei, în **Mesajul regal** ,care anunţă o
politică de guvernare, **nu putea să se neglijeze** ,propriu zis aceste probleme, nu putea ca
să le trateze **ca o cantitate neglijabilă."**

Rădăceanu / '30

#Criza economică.

(vezi pe larg la **Economie**)

"[...] Nu găsim enunţarea **măsurilor** cu care **guvernul** crede **că poate combate criza
economică de astăzi.** [...]

Rădăceanu / dec.'30

#Capitalul străin:regim de corupţie şi ilegalitate

"Cînd **PNTera în opoziţie,** enunţa o schimbare a **politicii practicate de liberali faţă de
capitalul străin** şi motiva acest lucru pe aceea că **finanţa străină nu poate accepta
să plaseze capitalurile în România,** în proporţie mai însemnată, atît timp cît în România
există **un regim de corupţie şi ilegalitate, de instabilitate generală."**

"**Noi constatăm** însă că **şi după venirea la putere a PNT,** cu toate că acest partid are o
atitudine principial schimbată faţă de capitalul străin, **totuşi nu s-a produs în mod real
schimbarea pe care noi o aşteptam,**acea care **să dărîme zidurile chinezeşti
care fuseseră ridicate în jurul ţării de către liberali,**şi astfel **să se introducă şi
România în ritmul general al vieţii economice europene."**

Acest lucru se datorează faptului nu numai că **în România nu s-a înfăptuit un regim cu
adevărat democratic,** dar nu s-a înfăptuit "**acel regim de cinste de dreptate, de
stabilitate "** de care este nevoie în asigurarea creditului ţării în străinătate."

Rădăceanu / dec.'30

#Bugetul:antieconomic şi reacţionar

"**Mesajul** cuprinde de astă dată o **enunţare nouă, comprimarea cheltuelilor,**
comprimarea bugetului, enunţare a cărei îndreptăţire nu poate să fie tăgăduită ,
dar **modalitatea ei trebuie să fie supusă celei mai necruţătoare critici** ,fiindcă putem
afirma că la fixarea lor a patronat **un spirit antieconomic şi reacţionar."**

Rădăceanu /dec.'30

#Fiscalitatea:nereformată

Atrage atenţia că ar fi necesar să se procedeze şi la "**reformarea sistemului fiscal
nedrept**" , **recunoscută , cîndva, de ministr.Madgearu.**Deocamdată constată cu nu s-a
venit cu această reformă, şi bugetul este alcătuit tot pe vechile principii. (p. 125)

Rădăceanu / dec.'30

#Armata:spirit militarist

[L.D : Este absolut suspectă această **înverşunată obsesie a socialiştilor români,
privind armata.**O fac cu orice prilej, cu orice preţ, dincolo de orice altă revendicare
specifică, **exagerînd şi urmărind anume efecte ...]**

"**Nu este normal** să se comprime la sănătate, învăţămînt, ocrotiri , cultură ,
în schinmb, **la armată bugetul să tot sporească**

-**Mişa Vasiescu** [singurul deputat plugar]: "**Die deputat, şi noi admitem propunerea
dvs.dar cînd va fi război , să intraţi în primul rînd dvs., socialiştii ,să nu mai aveţi la**

spate nici tunuri, nici mitraliere, nimic, ci să vă țipe în gura morții cum țipi o bucată de carne în gura lupului !" (aplauze la PNT)

-ACCUZA: "Să nu mai rămână nici un socialist ! "

-Rădăceanu : [...] Dacă guvernul trece cu așa de mare ușurință peste această țară de mizerie ,să taie de la toate departamentele ,din toate cheltuelile utile ,și să adauge la armată, să ni se dea voie să afirmăm că nu s-a putut vedea un guvern cu un spirit militarist atât de pronunțat cum este cel național-țărănist." (p. 125)

Rădăceanu / dec.'30

#Legiferarea:degradarea parlamentului

(Vezi pe larg la **Etică politică, moravuri**)

În Mesaj,se anunță modificarea unor legi."**Nu le-am votat.Noi am votat contra**, dar au fost votate de această Cameră [...]S-au votat zeci de legi pe zi într-un mod nepermis. Aceasta a fost **adevărată degradare a Parlamentului.**" (Zgomot, întreruperi)

-V.Toncescu (vice-președ.Camerei):" **Vă invit să vă retrageți cuvîntul altfel voi fi silit să vă retrag cuvîntul.** "(urmează schimb de replici dure ,Toncescu insistă, Rădăceanu persistă intervine Madgearu și alții , spălîndu-și "rufele murdare") [...]

#Poliția:abuzuri, interdicții , bătăi , confiscări

(vezi pe larg la **Poliție**)

S-a anunțat că și **legea ei va fi modificată**,pentru a da mai multă putere prefectilor regimurilor.Dar **nu legile trebuie schimbate,cît spiritul** .[...][...]

"dar de cînd ați venit la putere și pînă azi,**șirul interzicerilor și al confiscărilor de ziare, al bătăilor și al abuzurilor nu mai încetează "**

-M.Cosma : Pînă acum te-am ascultat , nu ești drept ...

-O voce : E scandalos !

-Rădăceanu :"Și dacă **interzicerile de întruniri, confiscările de presă abuzurile și maltratările se țin lanț**, cauza este că **guvernul nu a știut să procedeze energic** .

#Tolerarea antisemitismului

Aspră cu unii, **Poliția este tolerantă cu mișcările antisemite, reacționare, care "au avut toată libertatea să se manifeste** [...] [...] dar putea să fie altfel cînd în **însăși cabinetul ministrului de interne [Vaida] existau legături care duceau spre centrul agitațiunii, cînd un domn Tăslăuanu era promotorul "Gărzii de Fer"** și putea să fie și **reprezentant oficial sub regimul guvernului național-țărănist?"** (p. 128)

Rădăceanu / dec.'30

#Statutul minorităților :legendă mincinoasă

-Mesajul nu cuprinde nimic despre minorități.**Statutul minorităților**, anunțat de atîtea ori, "**a ajuns o legendă în care nu mai crede nimeni "** (p. 128)

Rădăceanu / dec.'30

#Legislația muncitorească:amînată, nerespectată

-Legea Asigurărilor sociale, depusă în Parlament, este **lăsată... la fel ca reglementarea ajutorării șomerilor**. În schimb, legi existente , **nu se aplică : legea duratei de muncă** (devenită un petec de hîrtie) ; **legea repausului duminical** (nu se aplică deloc, în mod **delibert**) (p. 128)

Rădăceanu / dec.'30

#Legea electorală:reacționară, fascistă

-Legea reacționară , fascistă, nu este anunțată în Mesaj. (p. 128)

Rădăceanu / 29 nov., 1 dec. '30

10.)D.Bogos (PNT-Basarabia) , discurs la mesaj, 28 nov.'30

(DAD, MO. 8, ședința din 28 nov.'30, p. 91- 97)

[LD : xerox integral; în calculator, dispersat problematic ; sublinieri, supratitluri , paranteze, LD]

Bogos / nov.'30

▣Mesajul Regal

Mesajul regal, **concis în formă, cuprinde un program vast**, și, "dacă ne dăm osteneala să citim printre rînduri" își dă seama că **vremurile sunt grele**, că toți ar trebui să fie **îngrijorați pentru viitor**.

"Este, într-adevăr, **ceva putred la noi**, care cere o **intervenție serioasă**, o intervenție **energică**, după un **plan bine stabilit și bine chibzuit**.

De aceea, **discuțiile le mesaj ar trebui să fie cît mai analitice**, pentru că timpul cere **"soluții aplicabile fără întârziere"**, pentru a duce **"carul statului"**, **îndreptat pe o "cale greșită"**, **pînă la venirea PNȚ la putere**.

Bogos / nov.'90

#Atmosferă publică

-Presă conștiincioasă și bună

"Presă a dat alarma că **suntem în ajunul unui nou 1907**, că astăzi **toată țara conspiră**, că astăzi **toți așteaptă altceva**, că toți **vor ceva**, și că viața publică a țării este angajată în prefacere. [...] așa înregistrează lucrurile **seismograful nostru public : presa**.

Deoarece, într-adevăr **avem o presă conștiincioasă și bună** în țara noastră, spre fericirea și cinstea acestei țări, cred că tot **ce înregistrează presa corespunde**, în mare măsură, **cu realitatea**." [...]

#Criză moral-politică

/Avem cu toții un mare păcat : "**prea multă politică și prea puțină treabă**" ;

/Crisa de oameni : să-i căutăm, să-i găsim, să-i punem la treabă;

/Superficialitate la facerea legilor ;

/Tendința de a transforma țara noastră agricolă, în una industrială;

/ Concepția naționalistă exagerată în domeniul economic;

/ Centralizarea economică și administrativă excesivă; (p. 91-92)

Bogos / nov.'30

▣Basarabia

El a fost, este și va fi totdeauna **contra regionalismului**. Dar în **Basarabia este o situație specială**. "**Basarabia, în primii 10 ani, a fost nedreptățită, neglijată și chiar păgubită**, de multe ori .

-Necesitatea zonei de frontieră

Eu nu vreau să fiu în struna **d.Măță, care caută nod în papură**, vorbind despre o **stare de asediu în Basarabia**. Trebuie să spulberăm acest lucru, să-l desmințim.

Astăzi, în Basarabia nu există stare de asediu. Nu trebuie să se confunde starea de asediu cu o zonă militară.

Eu vă întreb, în spiritul dvs. patriotic, puteți concepe că **nu este necesară o zonă militară, de 10 sau 5 km, cînd în fața noastră este un dușman înarmat ? Trebuie să fie sau nu ?** (aplauze) **Țăranii nu sunt stingheriți cu nimic**. [...]

#Nevoile Basarabiei

-S-au **naționalizat păduri**, numai în Basarabia, **distrugîndu-se industria lemnului**;

-**BNR a pus cu zgîrcenie la dispoziție credit pentru basarabeni**, comparativ cu alte zone (de 3 ori mai mic decît pe vremea administrației rusești !) ;

-**Aplicarea legii naționalității** a făcut ca Chișinăul, **de la 300.000 de locuitori, să aibă astăzi numai 70.000 cetățeni !**

-**Pensionarii** nu și-au putut reglementa situația nici pînă astăzi !

-**Muncitorilor**, încă **nu li se permite organizarea profesională**, ca în restul țării!

-Basarabia **duce lipsă de drumuri** ; nu are **un port** ; nu are unde-și **desface fructele** (înainte le exporta în Rusia) ;

-**Nu a fost reglementată chestiune minorităților** (peste 30 % din populație);

- "**Astăzi**, mi se strînge inima cînd întîlnesc pe **acești ostași în zdrențe, pe străzile Chișinăului**. Acest lucru este **imposibil într-o țară civilizată**.

Vă rog să le dați un ajutor, să le întindeți mîna, mă adresez guvernului să ia toate

măsurile spre a veni în ajutorul acelor **nenorociți, cari și-au făcut datoria, fie în calitate de comandanți, fie ca simpli soldați, fie ca ofițeri, mai mult nu spun.**"

Bogos / nov.'30

▫Basarabia și Guvernul PNȚ

"Să fim drepti, în chestiunea **reprezentării Basarabiei**, în primul rând **avem o față adevărat destoinică în persoana d-lui Halippa**, care **și-a făcut cu prisosință datoria** (aplauze) deci nu poate fi vorba de pregătirea aceluia care reprezintă astăzi Basarabia; poate fi vorba numai de număr.

#Vinovăția lui Stere

-Omagiu lui Maniu

"Da, și eu sunt de părere că **este insuficient numărul. Dar cine e de vină ? Șeful d-lui Mătă [Stere] De ce ?**

" **D.Maniu ne-a propus** nouă, basarabenilor, **2 locuri în guvern** : unul pentru d.Halippa și unul pentru d.Pelivan.Însă **șeful dlui Mătă s-a supărat** că nu i s-a propus d-lui un loc, și astfel, **pentru o chestiune personală,a lipsit Basarabia de al doilea loc în guvern. D-sa crede că este cel mai destoinic basarabeian**, care putea să ocupe locul în guvern. Să spună d. Halippa dacă este așa. [...] **La congresul din 27 nov.'29, Basarabia**

intelectuală a votat o Moțiune prin care cerea 3 reprezentanți "... (p. 97)

[**omagiind pe Carol,el ține să dea lui Maniu partea ce i se cuvine,lucru ce nu-l făcuseră alți colegi]****Onoare acelor bărbați de stat, și în fruntea lor iubitul nostru Iuliu Maniu, care a știut să pregătească țara pentru restabilirea ordinii constituționale"**

(aplauze prelungite la PNȚ)

Va vota Răspunsul la mesaj.(p. 97)

D.Bogos / nov..'30

11.)Teodor Fischer (Club parlamentar evreesc),la mesaj, 28 nov.'30

(DAD, MO. 8, ședința din 28 nov.'30, p. 97-102)

[**LD:discurs integral xeroxat; în calculator, dispersat problematic;sublinieri,colorări, paranteze, îmi aparțin.**

Marchează deteriorarea platformei pe care s-a bazat alianța electorală dintre PNȚ și P.Evreesc(șionist),în 1928.De unde, în debutul discursului anunța că Clubul parlamentar evreesc nu va vota Mesajul,în final asigură guvernul de sprijin și colaborare. De aceea m-a dus gândul la efectul intervenției lui Madgearu !]

- Răspunsul la Mesaj
- Regimul PNȚ
- Minortățile
- Răspunderea guvernului PNȚ
- Internaționalizarea problemei evreești.
- Naționalism - curat > < xenofobie - condamabilă
- Schimbarea poziției sioniștilor
- " Cazul Borșa." Manipularea problemei.
- Procesul de la Satu Mare
- Puterea justiției
- Statutul minorităților > Alba Iulia
- "Aparenta" legalitate în regimul PNȚ.
- Școala
- Modificarea Legii încetățenirii
- Concurs necondiționat guvernului !

T.Fischer / nov.'30

#Respinge Răspunsul la Mesaj

"**Primirea Adresei de răspuns la Mesaj fiind echivalentă**, conform tradiției parlamentare, cu un **vot de încredere în guvern, clubul parlamentar evreesc**, care din nefericire **nu se află** în situațiunea de **a putea avansa** actualei guvernări a partidului național-țărănesc ,abia instalat la cîrmă,**încrederea sa, nu poate să voteze proiectul de la ordinea zilei."**

(p. 97)

T.Fischer / nov.'30

▫Clubul parlamentar Evreesc

" Dorul fierbinte după **un regim de strictă legalitate și de nefalsificată democrație** , este **factorul principal** care totdeauna a influențat în mod hotărîtor acțiunile politice ale grupării reprezentate de **clubul parlamentar evreesc.**

"Împinși de acest dor,ani de-a rândul **am luat parte în aprigile lupte din opoziție ale PNȚ cu tenacitate, cu perseverență, cu devotament și cu sacrificii ,și cînd a venit ziua**

biruinței, în mod firesc ,am crezut că putem să ne bucurăm ,fără nici o rezervă, și putem privi plini de speranțe , într-un viitor luminos.

"Ceea ce **era așteptat de noi**, cu cea mai mare încredere, nu era decât o pășire hotărâtă , puternică, consecventă, a **guvernului format de PNT** ,pe drumul **realizării aceluiași program** care era înscris pe stindardul purtat în luptele de opoziție a acestui partid. "Acest lucru eu l-am accentuat atunci când, **pentru prima oară**, am avut cinstea să precizez **poziția clubului parlamentar evreesc.**"

#Decepțiuni , răni nevindecate ,iluzii spulberate

" Spre profundul meu regret, **nu mi-a fost dat să constat că așteptările noastre au fost justificate** prin această guvernare . **Dimpotrivă, cu durere a trebuit să relev** , atît la începutul sesiunii trecute ['29/'30] , cît și cu prilejul formării celui de-al doilea guvern PNT, [14 iun.'30,după Restaurație] **că gruparea mea a suferit decepțiuni în nădejdiile sale.**"Cele cîteva luni care s-au scurs de la data pomenită, nu au adus o schimbare esențială în această privință. **Unele întâmplări foarte regretabile** , petrecute în acest scurt interval, **au făcut chiar să se umple paharul suferințelor noastre.** " Și astfel, astăzi ne găsim în fața **formațiunii a treia de guvernare a PNT**, [guv.Mironescu] **sîngerînd încă din răni nevindecate**, deprimați din pricina fîgăduelilor **neîndeplinite, și cu iluzii spulberate în sufletul nostru.**" (p. 97)

El a criticat cu toată bunăvoința și lealitatea greșelile,îndepărtarea de la program, a PNT; a sugerat și o serie de soluții și măsuri; **nu s-a ținut cont de ele ! "**
T.Fischer / nov.'30

≡Minortățile.

" D-lor deputați,de fapt, **ce aveau de sperat minoritățile etnice** și ,între ele, și **minoritatea evrească, de la regimul național -țărănesc ?"**

" Pe de o parte, au sperat **un tratament** de către puterea de stat ,al **cetățenilor de origine etnică neromânească** ,care să corespundă tocmai **principiului constituțional al egalității cetățenești** ;iar pe de alta, **să fie recunoscute** și cel puțin în parte **satisfăcute,dezideratele** formulate de **colectivitățile minoritare** ,prin punerea în aplicare a unei **concepțiuni moderne** despre **raporturile lor față de națiunea română și statul român** ,a unei concepțiuni care în realitate ar însemna **desăvârșita lor emancipare.**

#Mișcarea antisemită.

(Vezi pe larg la **Antisemitism sau Evrei**)

[LD: atenție la exagerările și procesele de intenție făcute , prin generalizări, guvernelor românești, națiunii române.

Fischer, ca lider sionist, ar fi trebuit să aibă o atitudine echilibrată, neprovocatoare. Cât privește **Landau**, el este **"ACCuza-evreilor" !**]

-Fischer :"Dlor, oare se poate considera ca o **mănuire** în concordanță cu principiile egalității cetățenești a puterii de stat **față de noi, evreii din România** ,când **organizarea unei mișcări [Garda ?LANC ?] care tinde la nimicirea noastră și condamnabila ei propagandă**; ațîțitoare la o serie de delictе , ba chiar și la crimele cele mai odioase , **nu numai că este tolerată** ci direct este **chiar încurajată** de către anumite **organe ale autorităților ?**

"Și atunci, întreb **care este deosebirea** între **conduita puterii de stat față de mișcarea antisemită** sub **foștele guverne ...**

-ACCuza :"**Rău ziceți <antisemit >**,trebuie să spuneți **<mișcarea națională creștină.>**

-Fischer :...și atitudinea în timpul celor doi ani de cărmuire a **partidului național-țărănesc ?Nu există nici o deosebire esențială."**

-M.Landau : " **Îl montați pe d.Cuza, dle Ilie Lazăr !** "

-Ilie Lazăr :"Dle președinte , **vă rog să luați act de îndrăzneala acestui domn** care spune că eu m-am dus să-l montez pe d.deputat Cuza ."

-ACCuza :"Este într-adevăr o mare îndrăzneală pentru că eu n-am nevoie să fiu montat"

-Teodor Fischer : " D-lor deputați, **nu există**, trebuie să o repet, o deosebire **esențialăDin anul 1922, nestingherită și-a făcut nefastul joc în România ,ura de rassă**,o rămășiță dintr-o epocă de barbarie a genului uman." [...]

-ACCuza: "Dar în Germania ce sunt acei **107 deputați anitesemiți din Reichsteig ?**

-T.Fischer: "**Este o boală generală internațională"**

-Cuza :" Provoacă de **atitudinea jidanilor** și de **învățăturile criminale ale jidanilor"**

-T.Fischer: " Suntem totdeauna gata ca, **înaintea unui for științific ,să ne răfuim.**
[...] **Eu cred** că această onorată **Cameră nu are timpul**, în împrejurările actuale ,
să asculte aici **doctrine adunate din toate cărțile obscure care s-au scris"**

«Răspunderea guvernului PNȚ .

(vezi pe larg la **Antisemitism** sau **Evrei**)

Virgil Madgearu (Intervenție):

"Deoarece ați ridicat acuzațiuni împotriva guvernului , că ar fi tolerat și încurajat mișcări antisemite , v-aș ruga d-le deputat ca să ne arătați în ce cazuri guvernul nu ar fi luat măsuri în cadrul Constituției și legilor țării ?"

-T.Fischer: " **N-am afirmat** că guvernul a încurajat mișcările antisemite ,însă **am susținut și susțin că unele organe ale autorităților au încurajat această mișcare.**
Cred că nu trebuie să vă aduc aminte detaliile ,pentru că **întreaga presă din țară , luni de rândul, a arătat oameni cari au încurajat anumite dezordini și excese și că n-au fost trași la răspundere."**

-Aveți memorie scurtă !Recunoștința-floare rară !

-Madgearu :"Un singur lucru :**aveți memoria scurtă.Uitați ce era cu 2 ani înainte ,iar recunoștința este o floare rară ."** [.....]

-T. Fischer :" În acești 2 ani, **noi am avut de suferit atâtea evenimente dureroase ,** încât nu pot să nu le relev acum ,când este de **datoria mea să fiu interpretul** opiniei populației evreești din țară."

Madgearu :" **Ele sunt datorate guvernului ?"**

-T.Fischer:"**Guvernul nu a luat măsurile energice** ,la care ar fi trebuit să se simtă obligat." (p. 99) [...]

-T.Fischer:[...] " Precum am zis, **din anul 1922 continuă în mod nestingherit această mișcare , nici unul din guverne** nu a socotit că ar fi necesar să ia anumite **măsuri preventive.**Nu s-a făcut nimic pentru **suprimarea acestui desfrâu**, și în acești ani au bîntuit țara, tot așa ca și mai înainte.[...]

Toate aceste guverne au avut **față de mișcarea antisemită o atitudine vagă, nehotărîtă**, caracterizată printr-**un anumit echivoc**, la tot cazul au avut o atitudine care **a disprețuit principiul constituțional al egalității cetățenești. "**

-Madgearu : "**Cum asta d-le Fischer ? "** [.....]

-T.Fischer: " Dacă este **o mișcare care atâță la delictе și la crime** ,atunci eu cred că , în cazul acestei mișcări , **trebuie luate din vreme măsuri preventive** , pentru a nu se produce roadele dezastruoase care s-au produs"

-Madgearu : "**Precizați !"**

T.Fischer: "**Am precizat** în mai multe rânduri în această Cameră.**Am adus gazetele, am arătat** întrunirile, **am semnalat** din vreme ce se pregătește ;**și totuși nu s-au luat măsurile preventive cari ar fi fost propice** pentru împiedicarea relelor ce au survenit."

Madgearu / Intervenție în discurs , nov.'30

-Legalitatea,constituționalitatea,presei și întrunirilor.

[LD: atenție la argumentația legalității privind dreptul la presă și întruniri,inclusiv a mișcărilor naționaliste.Atenție la absența din Constituție și legislație a unor măsuri preventive(antiliberales,anticomuniste ,antisemite , antițărăniste ,ș.a)

Atenție la respingerea pretenției la excepționalitate ,cerută de evrei.De ce ?

Va trebui să intri în profunzimea acestor chestiuni ,care au produs în epocă atâtea și atâtea polemici și confruntări , iar în istoriografia post-belică (comunistă și evreească) au dus la etichetările de antisemitism continuu, perpetuu.]

-T.Fischer: " Dacă este **o mișcare care atâță la delictе și la crime** ,atunci eu cred că , în cazul acestei mișcări , **trebuie luate din vreme măsuri preventive** , pentru a nu se produce roadele dezastruoase care s-au produs"

-Madgearu : "**Precizați !"**

T.Fischer: "**Am precizat** în mai multe rânduri în această Cameră.**Am adus gazetele, am arătat** întrunirile, **am semnalat** din vreme ce se pregătește ;**și totuși nu s-au luat măsurile preventive cari ar fi fost propice** pentru împiedicarea relelor ce au

survenit."

-Madgearu : "Dle doctor, vă rog să-mi citați articolele din Constituție ,din codul penal sau din orice altă lege, pe baza cărora am fi putut lua măsuri preventive referitor la întruniri și publicații.

-Libertatea deplină a mișcărilor politice

-Madgearu: Dle deputat ,eu am primit ,după incidentele de la Borșa mi se pare, vizita unor ziaristi evrei din America și le-am explicat că ,după Constituția noastră și după legile noastre ,nu putem avea nici o acțiune preventivă ,în fața nici unui fel de mișcare politică. Dovada cea mai bună că am avut exact aceeași atitudine ,este că nu am luat nici o măsură nici contra presei,nici contra întrunirilor publice ce s-au ținut în timpul guvernării noastre , de toate grupările politice, de toate partidele.

-Pedepsirea infracțiunilor cf. Codului Penal

Cînd anumite curente, au încălcat, cînd au făcut anumite acțiuni prevăzute în cadrul articolelor din codul penal, le-am trimis în justiție. Cei pe care justiția i-a găsit vinovați,i-a sancționat; pe ceilalți i-a eliberat .

-Respectarea Constituției și a legilor

Credeți dvs că noi putem face mai mult decît ne permit legile țării?
Sau credeți dvs. că noi putem să începem astăzi o acțiune de persecuție împotriva unei mișcări politice și miine împotriva alteia ?
Atunci ar trebui să suprimăm Constituția."(p. 99) [.....]

T.Fischer/continuare/

[LD:revezi obligatoriu toate chestiunile aduse la tribuna Parlamentului de Fischer.la fișier **Evrei și Antisemitism** Aici vreau să inregistrez doar poziția oficială, a guvernului, , care și de data asta și-o asumă Madgearu (ministrul Agriculturii !) și nu GGMironescu sau Ion Mihalache (de la Interne !)]

«Internaționalizarea problemei evreești din România

()Naționalism <curat >()Xenofobie <condamnabilă>.

-Fischer: " Noi am așteptat și credeam că PNT , tocmai în spiritul programului său, va da dovada unei **voinețe ferme** ca să dea acestei probleme grave a vieții publice românești, o soluțiune cu adevărat constituțională și cu drept cuvînt **patriotică**, pentru că **omisiunile** cu care s-au făcut vinovate în această privință guvernele precedente ,**au cauzat acestei țări prejudicii incomensurabile. "**

-ACCUza : "Cunoaștem < incomensurabile ! >

-Fișer : " Dlor deputați, că **partidul național-țărănesc va proceda astfel**,la începutul guvernării sale, **nu a existat nici un pic de îndoială** ,nici la populația evreiască ,și **nici în marea opinie publică mondială.S-a așteptat** că , venind la cîrmă, **acest partid democratic va ști să aducă problemei în chestiune deslegarea justă , recunoscînd uzarea energiilor juvenileîn serviciul fetișului reprezentat prin focul pustiitor al urei de rassă**,în nici un caz nu poate fi considerată ca semnul îmbucurător al unei metode salutare de educație civică , și că , în consecință ,**să impună o muncă de îndrumare în stil mare** ,care să sustragă sufletului tineretului academic **virusului xenofobiei** ,ce s-a îmbuibat, și să călăuzească această tinerime de la panta **naționalismului degenerat** ,pe calea curatului, nobilului și umanitarului naționalism. "Aceasta era ferma noastră convingere și această convingere a inspirat populației evreești din țară un sentiment de securitate , de stabilitate, a liniștii și ordinii publice.Și cînd, prin întâmplările jalnice de anul trecut a guvernării PNT , **acest sentiment a fost distrus** , credem...

-Madgearu : "**Precizați care întîmplări jalnice ?**"

-T.Fischer:"Au fost o serie întreagă .**Borșa, Bălăceni, Bălți, Suceava "**

-Virgil Solomon : "**Ce a fost acolo ?**"

-T.Fischer:au fost foarte multe localități unde s-au produs **grave desordini și excese rușinoase"**

Virgil Solomon (intervenție)

-Schimbarea poziției sioniștilor

-**Solomon** : " Ce a fost la Borșa ? **Dvs susțineți că a fost incendiată Borșa ? "**

-**T.Fischer** : "**Eu nu susțin că a fost incendiată** ,însă în **opinia publică** din tot Maramureșul **este înrădăcinată convingerea că a fost incendiată.** " (p. 99) [.....]

-**Virgil Solomon** : " Dle avocat **Fischer,dvs.care sunteți avocat**, și încă un distins avocat,**vă amintiți** desigur că ,tot în Ungaria, înainte de război,**exista un curent** pentru **suprimarea Curții de jurați**.Știți bine de unde a pornit acest curent . **El a pornit tocmai din Maramureș**.Anume ce se întâmplase ?**Românii și rutenii** , exasperați de de anumite apucături ,poate mai violente,**din cauza superiorității economice a unor evrei din regiunea aceea,comiteau crime** când se vedeau căzuți în stare de faliment.

Omorătorii erau deferiți Curților de jurați și **Curțile de jurați** alcătuite din populația aceluia județ, **îi achitau pe toți.S-au întâmplat zeci de asasinate** , care s-au terminat cu achitarea.Ministerul Justiției, s-a sesizat , și-a dat seama că Curțile cu jurați nu reprezentau destulă garanție pentru pedepsirea criminalilor,și , cu toate acestea , **tot nu a existat o chestiune antisemită** .Vă întreb , **de ce , dle deputat ?**

Dvs ați fost totdeauna loial ; **dvs. sionoiștii**, ați lucrat totdeauna **loiali cu noi**.

Mă miră **schimbarea dvs la față**,atunci când știți că **noi am făcut tot posibilul ca să nu ne compromitem guvernarea** , prin astfel de lucruri.

Dvs. știți foarte bine că noi suntem foarte dreți în materie de chestiuni etnice.

De ce , dintr-o dată, această mondializare a d-voastră ?

De ce pomeniți tot mereu, de Uniunea Americană , de opiniunea mondială ? "

-**Teodor Fischer** : " Am spus că atunci **cînd la cârma țării a venit PNT**,în **toată opinia publică mondială** [**LD: evreească ?**] exista **convingerea că acest regim va pune capăt stării de lucruri din trecut**, și că **decepția a fost foarte mare**,când s-a văzut că **guvernul actual n-a luat o atitudine fermă în această privință**.

Eu nu înțeleg supărarea dvs,onorate coleg,atunci cînd **nu este pentru prima oară** , cînd eu afirm lucrul acesta.**Am spus și anul trecut**, și cu ocazia instalării celui de al doilea guvern.Vă rog să credeți că **m-a durut foarte mult**, pentrucă eu am fost întotdeauna acela care **am susținut că numai de la regimul democratic al acestui partid pot spera minoritățile etnice o îmbunătățire a soartei lor.**"

-**Virgil Solomon** : "**Și negați orice îmbunătățire ?** Aceasta vreau s-o știu"

-**T.Fischer** : "**Nu neg** orice îmbunătățire, dar, după ce în **anul trecut** ['29]am făcut un **bilanț al guvernării partidului dvs.**,și **am relevat toate lucrurile bune** care s-au făcut, desigur că, atunci,**auditoriul fiind foarte restrîns**, cuvîntarea mea a trecut, poate neobservată,**însă tot atunci am relevat** , pe lângă **activele guvernării** de un an al guvernării d-voastre, și **pasivele acestei guvernări,și regret foarte mult că trebuie să constat că în acest al doilea an** [' 30] al guvernării d.voastre,**situația minorităților etnice nu s-a îmbunătățit**,că activele nu au crescut,față de pasive, ba din contră, **au scăzut**".(p. 100)

Ilie Lazăr (intervenție)

-Manipularea cazului Borșa

-**Ilie Lazăr** : " Dle deputat Fischer, fiindcă a fost vorba de **incendiul de la Borșa**,să-mi permiteți și mie să intervin.Cred că veți recunoaște și dvs. că întotdeauna **am fost loial** în ce privește atitudinea mea în legătură **cu partidul dvs**,în special

-**T.Fischer** : "Cu cea mai mare plăcere **recunosc acest lucru în fața Camerei.**"

-**Ilie Lazăr** : "...și nu m-am sfiit niciodată , chiar înaintea d-lui deputat Cuza,să arăt **această prietenie** , de care mie personal nu-mi este deloc rușine ,deoarece **astăzi reprezintă în Maramureș cel puțin 37 % din voturile populației evrești** .

Dar nu este mai puțin adevărat că **unele provocări pornite din partea populației evrești**,în ce privește **presa** și în ce privește **defăimarea noastră în străinătate** , **denaturând adevărul,au ajuns la culme și au exasperat populațiunea românească de acolo**.S-a ajuns acolo, domnule deputat Fischer,încât **noi, 82 de intelectuali din Maramureș**, prieteni cu dvs.,cu care împreună ați luptat zece ani de zile, **să trebuiască să protestăm prin telegrame energice ,împotriva denaturării adevărului** .Așa s-a întâmplat.

-Misiunea lui Abersohn de la Liga Națiunilor

"**Ati adus d-voastră la Borșa**, după catastrofa de acolo, pe **d.Abersohn de la Liga Națiunilor**. Întâmplarea a făcut să fiu acolo în acel moment și **să convoc o adunare de toată frumusețea**, la care au venit **vreo 5.000 de oameni evrei și români**, unde am **expus cinstit și sincer tot ce a făcut**, toate **intențiunile bune**, și tot ce **vrea să facă guvernul nostru**.

-Știrile mincinoase ale presei internaționale

"Nu e mai puțin adevărat că **presa dvs., cu foarte multă răutate**, a **denaturat tot ce a fost acolo**, în legătură cu **cele petrecute la Borșa**, și cu **așa numitul incendiu de la sinagoga din Sighet**.

Întâmplarea a făcut să fiu la Sighet. A fost un incendiu pe un loc cât o pălărie, și imediat **toată presa din Cehoslovacia, din Austria și din Germania**, a răspândit știrea că **s-au incendiat sinagogile din Maramureș**, și că **s-ar fi omorât oameni**.

Domnule deputat Fischer, vă întreb pe d-voastră :

toate acestea au contribuit, pot contribui, la raporturile normale, care trebuie să existe între noi ? **Da sau ba ?**

"Dați-mi voie atunci **să protestez împotriva acuzării aduse acestei populații din Borșa**, care, domnule deputat Fischer, **o fi ea săracă și nenorocită, dar are o tradiție istorică de care este foarte mândră**. [...]

"**Acolo, fiecare țaran este nobil, și protestează prin glasul meu, împotriva acuzărilor d-voastră, că ar fi incendiat comuna Borșa!**"

S-a întâmplat **acea catastrofă**, pe care o regretăm foarte mult și, precum știi foarte bine, **Maiestatea Sa Regina este în fruntea acțiunii de colectare de ajutoare și noi facem tot ce se poate face**. Vă rugăm însă și pe dvs, pentru liniștirea spiritelor, **să puneți la punct pe acei gazetărași cari totdeauna toarnă petrol pe foc**" (aplauze la PNȚ)

(p. 100)

Virgil Madgearu (intervenție)

«Agitațiile antisemite .

-Procesul de la Satu Mare

-Puterea justiției.

[LD: și în această împrejurare, mai presus de orice logică, de orice obiectivitate, **ura lui Madgearu contra liberalilor ... a funcționat !** În rest ... mă tot duce gândul la **asasinarea lui**, în 1940 !]

-**Solomon Rosenberg** : "**Ati protestat aci** contra incidentelor provocate de Dănilă și Toth și alți vagabonzi, care **veneau în Maramureș să facă agitații ?**

-**Ilie Lazăr** : " Am protestat atunci și protestez și acum "

-**Rosenberg** : "Cum vă explicați această **catastrofă**, acele **incidente din Maramureș**, acele **turburări** la care s-au pretat **indivizi, vagabonzi, cărora li s-a făcut acel proces ?**

-**ACCUZA** : "Studentii români nu sunt vagabonzi ; **dvs sunteți vagabonzi.**"

-**Landau** : "Acea nu sunt studenți, **sunt vagabonzi**"

-**Madgearu** : "Domnule Rosenberg, **trebuie să protestez împotriva afirmației dumneavoastră că noi am stat impasibili față de agitatori antisemiți**,

și aceasta **numai pentru că agitatorii antisemiți au fost**, ca și alții, **liberi să circule în această țară**.

Să nu uitați însă că, în momentul **când acești agitatori au fost dovediți că ațâță la acte de rebeliune, ei au fost prinși și arestați.**" (aplauze la PNȚ)

Noi nu putem răspunde de sentințele ce le dă justiția în asemenea cazuri.

Dacă justiția scoate pe cineva din cauză, noi, ca guvern, nu putem face absolut nimic. Justiția dă sentința înaintea căreia noi ne închinăm cu toții.

O dată ce justiția a scos pe cineva din cauză, nu este drept să aduci acel caz înaintea Parlamentului, să ridici **împotriva guvernului acuzații de tolerare a agitațiilor.** Este o **atitudine greșită**, credeți-mă.

D-le Fischer, d-ta știi că **împotriva tuturor ațâțărilor antisemite, și am veștejit toate acțiunile antisemite, care au fost câteodată organizate de guverne, alte ori tolerate de guverne.**

-Ingratitudinea față de Maniu

"Dta știi bine **seriozitatea** conducătorului fostului guvern sub care s-au întâmplat incidentele ,de care dta te sesizezi acum,cunoști foarte bine **seriozitatea** cu care în toate acțiunile sale a rezolvat acest lucru numai în interesul obștesc,ca să poți să conțești dta **buna credință** a șefului guvernului nostru,sub care s-au petrecut aceste incidente. **Îi cunoașteți cu toții mentalitatea civilizată și europeană,recunoscută** nu numai aici în țară, ci și **peste hotare.**"(aplauze prelungite la PNȚ)

-Acțiunea greșită a Clubului parlamentar evreesc

"Iertați-mă ,dle Fischer,că **acțiunea d-voastre ,a deputaților evrei din Parlamentul nostru, este o acțiune greșită**,nu numai din p.d.v.al politicii pe care dvs o urmăriți. **D-voastre dezinformați opinia publică** ,care întotdeauna a fost împotriva ațâțării antisemite,și **o descurajați de la atitudinea pe care a avut-o până astăzi.** Dacă dvs, **legându-vă de incidente trecătoare,trageți concluzii** asupra atitudinii pe care a luat-o guvernul în această chestiune,**mă îndoiesc ,dacă veți găsi vreodată ,** nu în Țara Românească ,dar în orice țară din lume,**un guvern care să aibă atitudinea pe care am avut-o noi** în atmosfera în care am guvernat de doi ani.(aplauze la PNȚ) [...]**Atrag cu toată loialitatea atenția acestei atitudini greșite** și vă declar că , în străinătate ,nu ați putut face nici un rău...

-**T.Fischer** : "Nici nu a fost în intenția noastră să facem vreun rău"

-**Madgearu** : "**Repet că sunteți nedrepti** și vă atrag în același timp atențiunea că **nu în felul acesta veți avea ceva de câștigat.**

Eu am fost la Geneva , am luat contact cu cercuri internaționale evrești, și vă pot spune că **toate știrile false cari s-au trimis peste graniță ,nu au impresionat** , de oarece trăim în secolul rapidității știrilor și ,**ce e fals**, nu mai trăește a doua zi.

Eu fac un apel călduros la dvs. **să renunțați la această atitudine** și **să aveți lealitatea să recunoașteți** că, cu toate că am guvernat într-o ambianță economică și politică specială ,**am reușit să impunem, prin tact și cu multe stăruințe ,ordinea în țară.**

Cunoașteți pe d.Maniu, fostul președinte de consiliu.Vă întreb , **cum ați putea dvs. crede că , dacă ar fi fost adevărat ce susțineți ,d-sa ar fi putut privi aceste chestiuni cu sînge rece ?"** (aplauze la PNȚ) (p. 101)

T.Fischer /continuare /

#Statutul minorităților:Alba Iulia!

(Vezi pe larg la **Statutul minorităților**)

[LD: perfect adevărat.Numai că eu consider că a fost bine că PNȚ a abandonat "litera" acelei rezoluții , greșala sa fundamentală fiind că niciodată nu a explicat tranșant aceasta. Dimpotrivă, a persistat în acel enunț...] [.....]

T.Fischer / nov.'30

#Aparentalegalitate în regimul PNȚ.

-**T.Fischer**:"Nenumărate sunt **promisiunile neîmplinite și greșelile** ce s-au comis în **cursul acestor doi ani de cîrmuire a PNȚ.** Noi am sperat , și regret că trebuie să constat ,că și **această spernață s-a dovedit deșartă**, că sub **ocărmuirea acestui partid**,în administrația țării se va înlocui **obiceiul înrădăcinat de a păstra numai aparența legalității**, cu o sinceră aplicare a legilor și regulamentelor în spiritul dreptății nepărtiniri. În această privință **nu s-au făcut progrese mari** și ,din mult **promișătorul program al occidentalizării vieții publice** ,nu s-a realizat **aproape nimic."**

-**Virgil Solomon** : "Precizați,dle Fischer"

-**T-Fischer** : "**Aș putea să enumer sute și sute de cazuri** cînd se tinde numai a păstra **aparența legalității**, numai ca să fie satisfăcută **slova paragrafului** , dar intențiunea bună de a aplica **legile cu sinceritate și dreptate** , **aceasta lipsește.**

Admit că guvernul , în împrejurările grele în care a trebuit să guverneze , nu a putut să facă prea mult, dar...[...]" (p. 102) [...]

T.Fischer / nov.'30

#Școala

(vezi pe larg la **Învățămînt sau Evrei**)

[LD: în acest domeniu, s-a dat lupta surdă, **ne câștigată de români**, de a recupera , **românii maghiarizați** , respectiv **desmaghiarizaarea evreimii din Transilvania.**

Numai că Fischer deplasează învinuirea asupra regimului românesc, când în relitate a fost vorba de **rezistența evreilor maghiarofoni...**]

" **Noi am sperat** de la PNTJ că printre primele sale acte de guvernare va fi **restabilirea libertății complete a învățămîntului.**" [.....]

T.Fischer / nov.'30

#Modificarea Legii încetățenirii * (din 1924)

(vezi pe larg la **Legislație** sau **Evrei**)

[LD: dacă guvernul PNTJ nu era răsturnat , în 1931, poate această lege intra pe rol și se făcea sub alte auspicii, nu ca încercarea lui Goga din 1937.S-ar fi evitat , astfel...

Dar istoria nu se scrie cu "dacă "] [.....]

T.Fischer / nov.'30

«Concurs necondiționat guvernului !

[LD: în pofida întregul discurs care părea că se îndreaptă spre respingerea Mesajului, în încheiere, T.Fischer revine și asigură guvernul de sprijin

Mă gândeam :să fi fost asta efectul intervențiilor lui Madgearu, Solomon sau Ilie Lazăr ?

Poate că da, dar într-o mică măsură.

Mai degrabă este acea **tactică dedublată** ,de a da mai întâi **semnalele către străinătate** (având în vedere publicitatea și puterea de document a discursurilor din Parlament) și apoi de a **face un pas către continuarea colaborării cu guvernul PNTJ**]

" Suntem , dlor deputați, și astăzi ,sub impresia **emoționantelor cuvinte din acest Mesaj**, care evidențiază **datoria patriotică a tuturor** , de a **ne uni forțele și de a contribui la îmbunătățirea situațiunii economice și financiare**

atît de îngrijorătoare , **în care se zbate țara.**

" Conformîndu-se acestei **porunci a ceasului,clubul parlamentar evreesc se crede obligat a lăsa să treacă** , pentru moment,**pe planul al doilea toate preocupările speciale**

ale grupării reprezentate printr-însul, și **să-și îndrepte întreaga sa atenție** asupra necesității de a **da guvernului Maiestății Sale** ,iubitului nostru Suveran Carol al II-lea,**un necondiționat concurs** în toate eforturile îndreptate spre rezolvarea grelelor probleme economice și financiare dinprezent .**(aplauze la PNTJ)**

" În legătură cu aceasta , țin de datoria mea să relev, că **onoratul guvern** ,în contemplarea modalităților privitoare la soluționarea problemelor economiceși financiare , **nu trebuie să se lase condus decît de logica sobră** ,și **nici decum** de eventuale **considerente sentimentale** , de concepțiuni **romantice** sau chiar de **lozinci demagogice.**

Numai urmînd acest principiu , guvernul va putea să se dovedească capabil să înfrunte toate dificultățile care i se ridică în cale și va putea să-și îndeplinească cu succes **sarcina uriașă pusă pe umerii săi**, de a bara din punct de vedere economic și financiar pe făgașul ascensiunii mîntuitoare.

"**Clubul parlamentar evreesc** declară că **e totdeauna gata** să pună la dispozițiune întru îndeplinirea acestei misiuni , **modesta sa colaborare.**" **(aplauze la PNTJ)** (p. 102)

Teodor Fischer , 28 nov.'30

*Notă.Chestiunea apatrizilor din Europa Centrală, Danzig,oct.'30

Uniunea Internațională a Asociațiilor pentru **Societatea Națiunilor**,Comisia a IV-a permanentă.(BCS, Fd. Saint -Germain, Pach.I, ds. 1 - Ermil Pangrati)

(Proiect de Rezoluție a "Asociației germanilor din Cehoslovacia ")

Sute de mii de foști locuitori **ai fostei monarhiei austro-ungare**,datorită dispozițiunilor lacunare ale Tratatelor de pace de la Saint-Germain și Trianon, **și-au pierdut cetățenia, fără a primi una nouă, constituind o categorie de "apatrizi"** , ceea ce este **o anomalie insuportabilă și incompatibilă cu ordinea internațională** .

Actualmente, există **mii de apatrizi în aceste state.**

La a XV -a sesiune a "**Uniunii Asociațiilor pentru Societatea Națiunilor**" s-a hotărît **să se supună atenției Societății Națiunilor :**

I.Să cadă de acord ca **statele succesoriale să constituie un tribunal competent** care să reglementeze , cf.Tratatelor de pace și Tratatului minorităților ,

cetățenia persoanelor rezidente pe teritoriul actualelor state ,optînd pentru ele.

II.**Tribunalul** va fi compus din **reprezentanții tuturor statelor succesoriale** ,

și de un președ.și vicepreședinte numit de Consiliul Societății Națiunilor,elvețian.

Persoanele interesate ar urma să se adreseze statelor respective , **cerînd cetățenia**. **Dacă nu i se acordă** , apoi poate apela la respectivul Tribunal.

12)Virgil Solomon (PNȚ, ardelean, medic , deputat Odorhei) ,29 nov.'30

(DAD,MO, șed.din 29 nov.'30 , p. 106-108)

[LD: discursul integral, xeros; în calculator, dipersat problematic]

Atenție ! Interesant,lucid, echilibrat,ponderat , nuanțat ,original,sincer, liberal, manist disciplinat ,cu simpatii vaidiste clare,relativ adaptat României întregite.

Poate la acest discurs ar trebui să dau o notă cu destinul său după 1948 .

Vezi la Cici Ioanițoiu]

Solomon / nov.'30

«PNȚ și armonizarea provinciilor .

(Vezi pe larg și context la PNȚ)

"De aceea d-lor, eu văd **principala problemă a guvernării**,în armonizarea acestor **interese sociale**,ca nici o **poftă de muncă** și, aș putea spune , **însuflețirea**, pe care trebuie să o pună **cetățenii diferitelor regiuni** în acțiunile publice ,**să nu fie stînjenită sau chiar anihilată.**" (p. 106)

"În această ordine de idei, trebuie să vorbesc de **șeful partidului nostru, d.Iuliu Maniu**, (aplauze prelungite la PNȚ) **care a avut înțelepciunea politică să întrevadă marel adevăr**.Unul dintre cele mai importante **acte politice ale României de după 1918**, a fost această **armonizare a intereselor speciale** [provinciale] ,**în cadrul partidului național-țărănesc.**"(p. 106)

Solomon / nov.'30

«Regimul PNȚ

Data de 10 nov.'28,a însemnat o schimbare în guvernarea țării.

Își cere iertare liberalilor, n-are intenția să fie agresiv pentrucă "**respect** prea mult **tradiția partidului dvs.** ,pentru a-mi permite **să vă dau lecții**"

10 nov.'28 este " începutul unei epoci de libertate în țara noastră."

-**Justin Stănescu** (PNL):" Țara noastră suferă de **demagogie!**"

-**Solomon** : "Dar dle deputat,am suferit îndeajuns de pe urma unei **terori de ordin administrativ**, pe care am simțit-o **cu toții pe vremea guvernării dvs.**ca să pot spune că **simpla lipsă a acestor vicisitudini** ne îndreptățește să spunem că **în ziua de 10 noiembrie, s-a schimbat ceva.**" (p. 106)

Solomon / nov.'30

«LegislațiaPNȚ

[LD: atenție ! mărturisire ardelenească]

"**Legiurile anterioare** acelei date [10 nov.'28] ,**au putut fi** extraordinar de **folositoare** pentru **cei ce le-au aplicat**, **dar nu și pentru țară.**

Se poate întâmpla ca **într-o împrejurare normală** ,atunci cînd n-am fi nevoiți **să ținem seama de specificul intereselor provinciale** -dacă vreți așa -**ar fi fost foarte bune și perfect aplicabile**

Noi însă am socotit că este bine să le schimbăm întrucît foarte multe dintre ele **le-am simțit ca o cămașă de forță pe corpul nostru** , de aceea ,ajung a **justifica și a aproba cu totul legiferarea rapidă** și-dacă vreți -**în massă a partidului nostru, imediat după venirea lui la putere și iată pentru ce.**

" Este un obicei în Țara Românească ca un guvern să nu respecte legile celorlalte guverne." [...]

"Și atunci socotesc că **legea reorganizării ministerelor, legea administrativă, legea sanitară, legea de contabilitate generală a statului**, împreună cu toate celelalte,

au fost perfect necesare, și s-a făcut bine că s-au adus, atunci cînd s-au adus, și cum s-au adus.(p. 106-107)

Solomon / nov.'30

«Partidele și Regele

(vezi pe larg la Sistem de partide și Monarhie)

"Țin să afirm acest lucru, cu atât mai mult cu cât, de la un timp încoace, **toți deraiții vieții politice, ca și personalități, care pînă astăzi n-au putut să se încadreze într-un organism disciplinat, cred că a sosit momentul să-și plaseze intențiunile și planurile lor politice în detrimentul organismelor vechi și cu tradiție.**"

" Socotesc, dlor, că **nu se poate substitui forța politică a unei organizațiuni cu o autoritate împrumutată de la o iscălitură regală.**

Și de aceea, dlor, **cred că noi suntem obligați să facem tot posibilul pentru menținerea partidului nostru,** după cum și ceilalți, de la **celelalte partide,** la rîndul lor, vor face probabil același lucru, din aceleași considerațiuni.

"Cred, dlor, că **Coroana** trebuie să stea strălucitoare **deasupra luptelor de partid,** cred că trebuie să fie **simbolul unității** și propășirii naționale.

Deci nu este just să încercăm a deveni paraziții acestei autorități, cînd avem **obligamentul,** la care ne silește patriotismul nostru, ca prin munca și toată năzuința noastră, **să contribuim la ridicarea ei.**

-Iorga: "Dar care ar fi acești paraziți? Sunt foarte curios, știți, așa, ca istoric" (Ilaritate)

-Solomon : " D-le profesor, **nu mă aduceți într-o situațiune penibilă, căci ar trebui să vorbesc despre oameni mai bătrîni decît mine.** În cea ce privește, însă, pe dvs., **d-voastră singur faceți mai mult decît un partid politic întreg."**

[LD ! Doamne ! ce se temeau toți de Iorga ! Și cît de ipocrit era el !]

-Iorga : "Știți, nu de altceva, dar ca **să mă feresc de dîșii "** (Ilaritate)

-Solomon : "Eu am vorbit de diferite **organizațiuni improvizate și "personalități" care își închipuie** că este suficient să fi trecut de **25 ani** ca să poți **să conduci o țară.**

-Iorga : "Vasăzică, toți sunt sub 25 de ani. Atunci nu mă tem ! " (Ilaritate) (p. 106)

▣Regența -Restaurația.

(Vezi pe larg și context **la Monarhie**)

[LD: diagnostic quasi-medical !]

Cum a reacționat **organismul statului român la terapia libertății adusă de PNT ?**

Cel mai sensibil s-a dovedit întîiul factor constituțional - Regența [...]

"**Declar și susțin că această revenire la normal a fost o reacțiune sănătoasă a organismului sănătos al Statului român, căruia domnul nostru președinte [Maniu], în inspiratul său discurs, i-a dat cea mai frumoasă caracterizare**" [...]

Solomon : "**D.Iuliu Maniu a spus: <destinul s-a împlinit și noi nu i-am pierdut pasul>**

-Iorga : "[...] Nu insistați. E dureros. E penibil. Mai bine s-o lăsăm"

▣Minoritățile .

(vezi pe larg **la Minorități și la fiecare în parte**)

Cum au reacționat **minoritățile etnice față de regimul de perfectă libertate din țara noastră ?**

-Sașii

"**Sașii**, harnici, sobri și cruțători, **maestri ai politicii minoritare, cetățeni loiali ai Țării Românești, merg pe linia stabilită de antecesorii lor.**

-Maghiarii

"**Minoritatea maghiară, stăpîna pînă mai ieri a țării de peste Carpați, este într-o situațiune cu totul excepțională, și anume: o mie de ani de domnie a diferențiat atît de puternic clasele sociale, încît astăzi se văd înaintea dificultății armonizării acestor interese.** [...] De aceea, atîtutinea PM este "curioasă" : fac în Parlament **o opoziție "civilizată", un iredentism "deghizat"**, uneori fac pe " guvernamentalii", ca apoi în **congresele lor să protesteze** cu toată energia contra unor **"nedreptăți inexistente"**, cu obiectiv peste graniță ; amenință că merg la Liga Națiunilor, atunci cînd noi suntem însuflețiți de a face dreptate întregrițele noastre. (p. 107-108)

-Evreii din Ardeal

"Ajung la **o problemă mai delicată.** O voi pune, pentru că socotesc că trebuie pusă.

Vreau să vorbesc despre minoritatea evreiască. Nu pun problema în întregul ei, pentru că nici **nu poate fi tratată ca un tot întreg.**" [...]

" Remarc un lucru și îl subliniez : **n-a existat și încă nici astăzi nu există, dincolo de Carpați, un singur evreu care să se fi identificat întru totul cu tendințele și năzuințele**

noastre .Și atunci cînd **declar că primind cu brațele deschise pe toți aceia care s-au identificat cu interesele neamului românesc**,trebuie totuși **să protestăm,cu toții, energic, contra tendinței de a se face din problema evreească, axa politiceii românești** . (p. 108)
Solomon/ nov.'30

▫ PNL-1

(Vezi la PNL)

[LD: aer de superioritate și "indulgență" nejustificate .Contagiune antiliberală ardelenescă .În fond , corigenți la lecția de istorie]

"PNL, un **organism vechi, cu tradiții** bazate pe **o comunitate de interese**, se părea că suportă la început noul regim cu mai multă vigoare.[...] Este treaba d-lor să și-o aranjeze și să încerce să ajungă cît de curînd la o asemenea sedimentare " (p. 108)
Solomon / nov.'30

▫ PP-Averescu

(vezi la PP)

[LD:ingrat , ironic,josnic]

Ei nu vrea să se lege de renașterea națională,de istoria războiului, care este un titlu de glorie al Țării Românești."Totuși , trebuie să **protestez** că, atunci cînd cineva pleacă la o luptă politică,**să ne nege dreptul de a governa această țară**, pentru că **suntem dezrobiți**,atunci cînd singur **nu a fost în stare să se emancipeze** de sub influența dezrobitorului **Goga și nedezrobitorului Papacostea** ."(p. 108)
Solomon [medic] / nov.'30

/Legea sanitară .

(vezi la Sănătate)

"Eu socotesc că **este imposibilă o democrație rațională, fără să facem educația desăvîrșită a poporului**.

Cea mai necesară parte a acestei educații, ar fi cea **pe tărîmul sanitar**. (p. 108)

/Presa.

(vezi la Presă)

"Trebuie să vin la **a patra putere în stat, la presă**.Unul din cei mai **principali factori ai educației masselor** ,care sunt convins că **în viitorul națiunii noastre va avea un rol hotărîtor**.[...]

"Eu , d-lor, trebuie să constat că **presa este o armă și extrem de puternică în sens rău**." [...]"Și atunci , d-lor, **cer cu toată energia**, dîndu-mi seama de **importanța distructivă a calomniei**, ca **guvernul să vină cu legi ca să reglementeze nu libertatea presei , pe care o susțin cu toată puterea,ci responsabilitatea celor care scriu**." (aplauze la PNT)

"D-lor deputați, **cer încă o dată perfectă libertate , deplină libertate a scrisului**,însă să **ni se dea voie să avem posibilitatea de a ne apăra** **contra apașilor și braconierilor presei**." (aplauze la PNT) (p. 108)
Solomon / nov.'30

/Armata .

(vezi pe larg la Armată)

[Atenție LD: p.d.v. absolut PNL !]

" Poate că **acele miliarde** pe care vom fi obligați să le alocăm **bugetului armatei, era mai bine dacă ar fi rămas în țară**.Am speranța că **guvernul va ști să aprecieze coeficientul industrial în apărarea națională și va face tot posibilul pentru a dezvolta o industrie** care să ne dea posibilitatea ca **alocațiunile ce le facem pentru armată să nu treacă granița țării și care să ne permită o apărare** și atunci cînd granițele țării ar fi blocate.

"Cred că **obișnuința de a separa armata de totul națiunii este greșită** astăzi, cînd, în timp de război, nu se poate vorbi de armată, ci de **națiunea armată**. (p. 108)

Solomon [medic] /nov.'30

▫ Economie .

[LD: îl citez ca exemplu de prețuire a competenței : nu se bagă în problemele pe care nu

le poate explica!]

" Ar trebui să trec la **problemele economice** , dar, avînd în vedere dificultățile vremurilor prin care trecem, **voi lăsa aceste probleme în sarcina specialiștilor.**

Personal socotesc că noi, toți, care locuim în această țară, **avem două obligațiuni:**

una de a munci , și a munci cu stăruință ; **a doua, de a cruța**, economie pe toate tărîmurile și în toate împrejurările. **Cînd națiunea noastră ,care este muncitoare, va învăța să fie și cruțătoare** , sunt sigur că **viitorul nostru este asigurat**" (p. 109)

Virgil Solomon / nov.'30

13.)Mihail Manoilescu (ministrul Industriei și comerțului) ,3 dec.'30

(DAD, MO. 12, ședința din 3 dec.'30, p. 146- 149)

Răspuns la interpelarea deput. **Șt.Mihăescu** (PNȚ) (1 dec.'30)

[LD: **Manoilescu** , proaspăt **intrat în guvern și PNȚ**, trăește clipa lui de glorie politică , datorită Restaurării regelui Carol II .Vechile lui preocupări de doctrină economică,pe care încercase să le "implementeze"și în guvernarea PP-averescan,își găsesc un nou teren de aplicare.Atenție ! la conceptul lui de "**protecționism agrarian** "

Eu recunosc că nu prea pricep teoria lui, de aceea voi cita discursul său]

Manoilescu / nov.'30

▪Conferința a II-a,Geneva ,nov.-dec.1930 .

(vezi pe larg la **Economie**)

O delegație română, sun conducere lui, **a participat la conferință**, și este bucuros că Parlamentul manifestă interes pentru problemele economice (ceea ce nu prea se întîmpla prea des !),ca **un semn al timpului**, deoarece s-a intrat într-o nouă fază a **cooperării internaționale** , necunoscută înainte de război : **acțiunea economică concertată**, ca o **componentă a politicii externe**. [**vezi în continuare , după paranteză...**]

Manoilescu / dec.'30

Manoilescu / '30

/Contribuția românească.

Această idee s-a născut în **ședința din martie [1930?]** la- **Conferința internațională** pentru acțiune economică concertată ,cînd **distinsul coleg Virgil Madgearu** (aflat în fruntea delegației românești)"a afirmat închip oficial **ideea solidarizării statelor agricole europene și ideea tratamentului preferențial."**

-**Conferința de la Varșovia**, vara 1930.

-**Conferința de la București** ,(?) a continuat pe aceeași idee, în același scop.

-La Adunarea **Ligii Națiunilor**, sept.'30, **statele ce participaseră la conf.de la Varșovia, s-au prezentat ca un bloc,iar purtătorul de cuvînt al lor a fost Madgearu.**

"**Rezultatul acestui prim contact**,aș îndrăzni să spun, dacă cuvîntul n-ar avea oarecare îndrăzneală, **această ciocnire**, între ideea clară , îndrăzneată, **a statelor orientale ale Europei și Europa occidentală** și rezultatul acestei **prime ciocniri** [LD: **frază absolut neinteligibilă !**] rezultatul a fos considerabil, întrucît **Comitetul economic permanent** de pe lîngă Liga Națiunilor **a admis** " aproape împotriva așteptărilor " să pună în discuție problema la... Conferința a II-a de la Geneva

Manoilescu /dec.'30

Conferința a II-a de la Geneva , nov.-/?/ 1930 .

Pînă acum, centrul de greutate al **discuțiilor economice de la Geneva**,este **preocuparea statelor occidentale de a deschide larg granițele țărilor agricole , consumatoare de produse industriale, pentru exportul lor industrial.**

Pentru prima oară ,pe agenda conferinței a apărut pentru țările agricole: o revendicare veche , aceea a creerii creditului agricol ;o revendicare nouă , aceea a tratamentului preferențial.(p. 147)

Manoilescu / dec.'30

/Tratamentul preferențial .

[LD:**încerc să rezum ce spune dar este incoerent,neinteligibil,indică statistici econcludente ... Nu am mai întîlnit așa ceva !**]

Lui i s-a făcut cinstea să participe la încheierea "**Protocolului Stuchy**" (după numele președintelui elvețian) dintre țările grupului agricol răsăritean și Germania, Austria,

Italia, Elveția și Cehoslovacia, prin care, **pentru prima oară, se recunoaște tratamentul preferențial ca o "metodă licită"**;

Ideea **taratamentului preferențial a fost acceptată, mai bine zis "tolerată"**, cu un număr de condiții (restrîns numai la cereale și derivate), **ca o derogare de la clauza națiunii celei mai favorizate**, dar a fost admisă ca anexă la rezoluțiile comitetului;

Din acest moment, speră să se inaugureze **o serie de convenții bazate pe tratamentul preferențial; este un merit mare al guvernului.** (p. 149)

-IGDuca : Protocolul semnat la Geneva, **este dat publicității** ? Este interesant să fie cunoscut, deoarece toate încercările de solidarizare europeană interesează.

-Manoilescu : da, i-l va pune la dispoziție.

-Voci : "Trăiască Manoilescu !"

-S.Mihăescu : "**România a obținut, mulțumită dlui ministru Manoilescu, un foarte greu dar foarte frumos succes**, în greua bătălie care s-a dat la Geneva, pentru că dvs știți că Geneva își făcea **un punct de eroare din clauza națiunii celei mai favorizate.**"

-Manoilescu : Exact.

-Mihăescu : "Toate statele, mai ales cele puternice, **nu voiau să cedeze din acest drept cîștigat.** De aceea **România a avut un mare curaj cînd s-a pus în fruntea țărilor agricole, ca să dărîme această prejudecată.** Și putem să **felicitim guvernul nostru, și în special pe d. Manoilescu**, pentru că **a reușit așa de bine** în această grea misiune. A trebuit pentru aceasta **talentul deosebit și competența** recunoscută a d. **Manoilescu** (aplauze prelungite, îndelung repetate)

-I.M. Leon (PT-Lupu) : "Ai abandonat pe d. Madgearu ?"

-Mihăescu : d **Madgearu a avut meritul și curajul de a începe această acțiune.**

Manoilescu / dec.'30

14.) Grigore Gafencu (PNT, deputat de Fălticeni), discurs la mesaj, 3 dec.'30

(DAD, MO.12, ședința din 3 dec.'30, pag.152-157)

[LD:discurs integral-xeroxat;supratitluri, sublinieri, paranteze.

LD: poate la acest prim discurs de "diplomație" a lui GG, să dau o notă despre destinul lui GG după 1948. Pentru că despre ascensiunea lui în ierarhie, voi avea prilejul. când, după 10 ani, va fi ministrul de externe al României, în regimul carlist.

Suntem doar în '30, ministru de externe era **GG Mironescu**, devenit și prim-ministru.

Gafencu lucrase un an la Ministerul de externe.

Consider discursul ca **un semnal de alarmă**, față de felul cum **parlamentarii români**, dominați de pasiuni politice interne, tratau problemele diplomatice.

El poate fi integrat și în **seria de îndrăzneli ale generației tinere**, față de (în acest caz) indiferența, steriotipia, lipsa de tradiție, miopia cu care erau abordate problemele diplomatice în Parlament. "**Valul nou**" în **diplomația română**, aș numi această manifestare, deși va mai trece o vreme pînă se va impune la **cîrma diplomației românești, dominată de Titulescu**, (pe care eu îl consider încă **de modă veche**, deosebirea fiind doar că **Titulescu luase locul monarhului!**) ceea ce îmi va crea serioase opoziții din partea istoriografiei românești!

(vezi pe larg și obligatoriu la **Politica externă**)

▣ Necesitatea dezbaterii politicii externe

▣ Diplomație pasivă.

▣ Diplomație activă.

Partea fixă a diplomației : alianțele defnsive, conciliațiune, pace.

▣ Colaborări și inițiative . ▣ Conciliațiune și pace.

Partea dinamică. ▣ Respectarea tratatelor de pace.

▣ Ungaria. ▣ Italia. ▣ Germania ▣ Dunărea. ▣ Mittel Europa"

▣ Misiunea europeană a României.

▣ RUSIA ▣ Basarabia. ▣ Politică "rusească" a României. ▣ "Sovietologie" ▣ "Pericolul bolșevic"

▣ Politică "românească" a URSS ▣ Înarmarea URSS ▣ Pericolul rusesc pentru România.

▣ Protocolul de la Moscova. ▣ Chestiunea Basarabiei.

▣ Polonia.

▣ Bulgaria.

▣ Concluzii : direcțiile politicii externe.

▣ Ministerul de externe.

Gafencu / dec.'30

▣ Necesitatea dezbaterii politicii externe

Vrea să atragă atenția asupra **situației și politicii externe** a României din mai multe motive:

" **Întii**, fiindcă socotesc că **e bine ca din cînd în cînd să ridicăm privirile** noastre de la

problemele interne și mai cu seamă de la neînțelegerile noastre interne, spre problemele de care depinde soarta țării.

"În al doilea rînd, fiindcă socotesc că este bine ca din cînd în cînd să facem bilanțul activității noastre externe , să vedem care sunt progresele realizate , care sunt greutățile care se ridică în cale și să căutăm a desprinde din schimbul nostru de vederi, dacă nu o doctrină - în acest domeniu, unde în fiecare zi trebuie să facem față unor realități schimbătoare, doctrinele politice par inutile - dar în orice caz anumite linii mari de conduită , care sunt cu atît mai necesare, cu cît în domeniul politicii externe, nu ne putem sprijini pe o tradiție bine stabilită.

"În al treilea rînd, am ținut să atrag atenția dvs., asupra problemelor de politică externă ,fiindcă socotesc că situația noastră externă este serioasă, că se impune o cercetare conștiințioasă și luarea unor hotărîri chibzuite și grabnice.

" Îmi dau seama că trebuie oarecare îndrăzneală pentru cineva care nu a vorbit niciodată de la această tribună, să turbure astfel liniștea neînțelegerilor noastre interne . E o idee ciudată , care nu-mi putea veni decît în străinătate .

Acolo mi-a și venit."

"Urmărind de aproape curentele de idei la ordinea zilei, care frămîntă presa internațională, lumea politică și diplomatică, am putut constata, acum în urmă, o atmosferă de pesimism, de îngrijorare generală și am crezut de a mea datorie să vorbesc despre această îngrijorare." (p. 152)

Gafencu / dec.'30

#Diplomație pasivă.

" Cauzele [de îngrijorare și pesimism] sunt multiple. E criza economică generală, sunt neînțelegerile franco-italiene, sunt rezultatele alegerilor din Germania, dificultățile de care se izbește politica de dezarmare , dar ,în primul rînd, cele două mari cauze de îngrijorare sunt : politica din ce în ce mai precisă de revizuire a tratatelor și politica militară și economică a Rusiei."

"Cine ar putea spune, d-lor deputați, că aceste două motive de îngrijorare nu ne privesc și pe noi ? Și totuș, cu cîtă seninătate nu le facem noi față ! ("Cine a văzut parlamentul francez , Parlamentul țării celei mai bogate și celei mai bine înarmate țări din lume, vibrînd de emoție ,de cîte ori se vorbește de siguranță, rămîne uimit de curajul cu care noi [România], așezați așa cum suntem așezați, și pregătiți, așa cum suntem pregătiți, facem față primejdiilor europene."

Este drept că la noi, este o credință înrădăcinată că , în chestiunile de politică externă , degeaba ne necăjim ,căci aceste probleme sunt deslegate aiurea și în afară de putința și voința noastră."(p. 152)

Gafencu / dec.'30

¤ Diplomație activă.

"Această credință nu mai este astăzi justificată. Nu mai suntem un simplu obiect de politică externă de care să hotărască ,ca pe vremea Triplei Alianțe , dnii: Bismarck sau Buelow ;suntem un popor de 18 milioane de oameni, așezat în punctul cel mai critic al Europei .Acțiunea noastră directă , grija noastră vie, interesul nostru constant, pot înrîuri lucrurile în bine, după cum nepăsarea, lipsa noastră de interes [!!!] și informațiuni, pot agrava situația și primejdia care o amenință." (p. 152)

-Partea dinamică.

[LD: atenție la nuanță ! Aici stă noutatea.]

" Dar bine înțeleș, d-lor deputați, politica noastră nu se poate opri aici.

Este foarte , foarte frumos să vorbim de pace și iarăși de pace , la Geneva și la toate banchetele oficiale, unde este reprezentat Ministerul nostru de Externe.

E cu atît mai frumos, cu cît este și foarte sincer.

"Dar cînd la cuvîntul păcii, ecoul răspunde prin amenințări , este de datorია noastră să ne îngrijim nu numai de bunele noastre intenții și de frumoasele noastre cuvinte, dar și de răsunsetul lor."

"Care sunt primejdiile care ne amenință , care este seriozitatea lor, care este gravitatea lor ?"

"Este partea dinamică a politicii noastre externe , despre care aș dori să vorbesc, acea parte care ar trebui să prevină primejdiile ,sau, cel puțin , să le cunoască ,cei ce

ar trebui să le cunoască, sau ,cel puțin , **să le studieze** , și care ,urmărind zi de zi **realitățile schimbătoare** ale politicii noastre externe ,ar trebui **să ne învețe zi de zi, cum să le facem față."**

Gafencu / dec.'30

▫ Misiunea europeană a României.

[L.D:26 sept .2006.Revād și analizez discursul lui GG., ascultând la TV și radio, că România (și Bulgaria) au fost acceptate să intre în UE , la 1 ian.2007.

Păstrând proporțiile , ținând cont de conjuncturile internațional total diferite ...

mă gândeam că n-ar fi deloc forțat să considerăm acum că misiunea României ar fi tot de "jandarm"la granița răsăriteană a Europei .

Pentru 1929, GG prezintă o schemă ideală de geopolitică, în care rolul României este reliefat la maxima lui potențialitate Departe de a fi o etichetă blasfematorie ,

"România= jandarmul Europei"este asumată.Ceea ce istoriografia adversară -iredentistă, stalinistă sau de altă inspirație -punea la stâlpul infamiei ,**în viziunea lui Gafencu este o "misiune", și nu una oarecare , ci una "europeană"]**

" Misiunea noastră europeană la gurile Dunării a rămas aceeaș ca pe vremuri.

Toate argumentele care se dădeau acum cîțiva ani , **se pot repeta mereu.**

Statele dunărene au aceleaș **interese comune de apărare** dealungul fluviului și mai cu seamă la gurile lui." **Toate statele** au în special interese ca **România să poată apăra libertatea gurilor Dunării** , într-o regiune **unde astăzi, ca și ieri, stau față în față, dacă nu ostile, dar în orice caz cu tendințe și cu interese deosebite ,două continente, două lumi străine una de alta.**

"Iată o **problemă** care este **tot atît de importantă** ca și **problema revizuirii hotarelor, revizuire** care, în ce ne privește, **ar însemna slăbirea vitalității ,slăbirea puterii de rezistență** a unui popor care, în cuprinsul hotarelor sale ,**poate da astăzi o rezistență maximă**, într-una din situațiile cele mai grele și mai primejdioase din Europa.

" **Orice european**, care cercetează de aproape această problemă,nu poate să nu-și dea seama de **două adevăruri: întîiu, că hotarele noastre** constituie un tot,

soarta hotarelor răsăritene fiind strîns legată de soarta hotarelor apusene; și al doilea, că este un joc necugetat și periculos ,pentru oricine , **de a atinge aceste hotare. "** (aplauze prelungite)(p. 154)

▫Politica "rusească" a României.

[LD: evident că **Gafencu este în dezacord cu linia oficială, deci cu GGMironescu] "**

Bineînțeles, d-lor, **nu este țară în lume** care să aibă față de Rusia **o situațiune mai grea** decît a noastră.**Atît timp cît Rusia nu recunoaște în mod oficial situațiunea de fapt și de drept a Basarabiei**, unită pe vecie cu România (aplauze prelungite și îndelung repetate) **nu nouă ne revine o inițiativă de politică față de Rusia;**

orice inițiativă , în acest domeniu, ar fi **imprudentă** și, în orice caz, **inutilă."**

"Dar, d-lor, **dacă nu avem inițiativa** unei acțiuni politice față de Rusia,**aceasta nu înseamnă că neapărat nu trebuie să avem nici o politică rusească.**

Am făcut cu **politica noastră față de Rusia**,ceea ce am făcut cu multe probleme politice: **am lăsat-o în voia lui Dumnezeu.Poate că era mai bine acolo, în voia lui Dumnezeu, decît în cea a diplomaților** și că **norocul și timpul vor reuși** ,acolo unde **mintea omenească nu are decît să strice!** Totuș, **mintea omenească are și ea foloasele ei.**" [.....]

"D-lor, **nu am pretenția** să spun **care ar trebui să fie politica noastră** față de Rusia și **să vin cu doctrine noi și principii îndrăznețe** ; țin numai să spun **cîteva puncte** care vor avea,**nădăjduesc, aprobarea dvs.,sau cel puțin aprobarea unei bune părți** dintre d-voastre "**Mai întîi, trebuie ca toți să ne dăm seama că există Rusia.**

Acest adevăr trebuie să-l cunoască nu numai Siguranța noastră Generală, dar și **întreaga noastră opinie publică ; trebuie să-l cunoască Parlamentul, presa,** și, de ce nu, **chiar ministrul de Externe!** "(aplauze pe băncile majorității PNT)

"Imperiul țarist s-a prăbușit asupra noastră **cînd luptam în tranșee.**

Oștile rusești , care **ne-au părăsit atunci, mînate de un vis ciudat, atît de străin de sufletele și mentalitățile noastre**,au lăsat în urma lor **impresia de gol, de pustietate, care și astăzi ne cuprinde cînd ne gîndim la Rusia"**

Și totuși, alături de noi, **dincolo de Nistru, se întinde o împărăție.**

Am putea să n-o vedem ,să ne ascundem capul în nisip!

Și aceasta este o politică. **Nu este însă, nu trebuie să fie politica noastră.** "

[Sovietologie]

[LD:29 sept. 2006: Este foarte interesant că parcă ar fi o fatalitate , o meteahnă a diplomației românești : să nu dea atenție ce se întâmplă în imperiul rusesc ! Este lesne de înțeles de ce atari idei nu au fost "băgate în seamă " de istoriografia României comuniste Nu de aceea îl citez pe tânărul diplomat . Ci pentru a lua la cunoștință că , și în epocă , din cu totul alte motive, s-a practicat multă vreme politica "ascunderii capului în nisip " (cum bine semnla el)]

" În al doilea rând, **trebuie să ne silim să cunoaștem Rusia.**

Nu este țară în lume în care Rusia sovietică de astăzi să fie mai puțin cunoscută ca la noi. O lipsă ciudată , și, după părerea mea, vinovată de interes ne-a ținut străini de toate frământările , de toate tulburările din imperiul vecin. "

"Fazele deosebite, prin care a trecut **revoluția, sistemul de guvernare** de astăzi, diferitele **crize economice , criza comunismului agrar**, care bîntuie și astăzi atît de greu Rusia, **politica economică** a Rusiei, dificultățile de care se lovește, **programul** ce și l-a propus să-l realizeze, **politica externă a sovietelor față de Asia și față de Europa**, în sfîrșit, **răscoalele cu caracter separatist național** , atîtea **probleme ce sunt studiate** în deaproape în **școlile , în universitățile , în cercurile științifice și diplomatice** din străinătate, în **Europa și în cele două Americi, și care pe noi, vecinii imediați ai marelui imperiu, ne lasă cu desăvîrșire reci.**"

Gafencu / dec.'30

#"Pericolul bolșevic"

"**Să nu ni se spună**, d-lor deputați, **că studiul acestor probleme ar sluji primejdioasa propagandă bolșevistă.** Dimpotrivă, cunoașterea faptelor și evenimentelor de dincolo de Nistru , **ar permite să înlocuim argumentele atît de ieftine , atît de sărace** deseori **ale propagandei antibolșevice** , prin **motivul adevărat** pentru care **comunismul n-a putut duce pînă astăzi la alt rezultat decît la complecta mizerie în care se zbate Rusia de astăzi.**"

Gafencu / dec.'30

[Sovietologie.]

"**Am afla**, însă că, **dacă bolșevicii n-au reușit să dea viață și rod comunismului, ei au reușit totuși, în domeniul politic, să creeze un stat, o guvernare, un imperiu.**

Am afla că **statul bolșevic** , în afară de preocupările lui revoluționare, **a trebuit să facă față unor probleme** foarte precise de **guvernămînt**, și oricît de străine ar fi de ale noastre, **metodele de guvernare ale bolșevicilor**, totuși **funcțiunile esențiale ale statului bolșevic** sunt **aceleași** ca și ale fiecărui alt stat.

Pentru a dura, pentru a se consolida, **statul bolșevic** a trebuit să se supună unor **reguli generale de ordine și de disciplină.**

Am afla, d-lor, că **statul bolșevist** datorește **originei sale doctrinare, tendințe de organizări uriașe în domeniul economic** , organizări cari îmbrățișează, cu îndrăzneală , **timp și spațiu. Întrucît** aceste organizări **măresc bunăstarea generală și mulțumirea sufletească a poporului rus** , este cît se poate de **problematic.**

"Chiar acum **guvernul rus trebuie să lupte** din greu cu **rezistența pasivă**, dar cu atît mai **crîncenă a uriașei masse de țărani, nu numai a "culacilor"**, de care ni se vorbește, dar și a **țăranilor săraci** , adînc **desamăgiți** de pe urma **politicei violente de socializare a pămîntului . "**

"Dar acestea sunt probleme de politică internă rusească. **Ceea ce ne interesează pe noi, este dacă aceste organizațiuni uriașe n-au reușit**, și, după părerea mea, **nu vor reuși niciodată să cucerească sufletele popoarelor, ele au reușit totuși, într-o anumită măsură, să cucerească și să domine materia.**"

" Ne aflăm în fața unor **realizări în domeniul economic** , de care trebuie să ținem seama, și care **au început să înrăurească și vor înrîuri** din ce în ce mai mult **economia mondială.**" Iată **realități** pe care **trebuie să le recunoaștem și să le urmărim** de aproape."

Gafencu / dec.'30

()Agresivitatea României față de Rusia ?!

" D-lor, **s-a declarat aci**, în mai multe rânduri, de voci autorizate ,că **statul român nu are nici o intenție agresivă împotriva Rusiei.**

Cu toate zvonurile răspândite de propaganda bolșevică, guvernul sovietic, care este mai bine informat despre ceea ce se petrece la noi, decât suntem noi informați de ceea ce se petrece acolo, trebuie să știe că aceste declarații nu sunt numai declarațiuni oficiale, ci corespund sentimentului adevărat al poporului român.

Nimeni nu se gîndește la noi la un atac împotriva Rusiei.

Nimeni nu sprijină la noi acțiuni naționale, internaționale sau de orice fel, îndreptate împotriva statului vecin.

#Propaganda bolșevică

" Aceste adevăruri care nouă ni se par firești și elementare , trebuie repetate, deoarece propaganda bolșevică ne denunță neconținut proletariatului internațional , că am făcut cine știe ce neeltiri împotriva statului rusesc.

" Ei bine, trebuie ca proletariatul internațional și mai cu seamă proletariatul rusesc , să știe ceea ce guvernul sovietic nu se poate să nu știe, că nu este țară mai pașnică decât România, mai doritoare să întărească pacea ,și că nu va întreprinde nici un atac , nici împotriva bolșevismului, nici împotriva guvernului sau oficialităților care reprezintă acest popor." (aplauze)Suntem prea zeloși de desăvîrșita noastră independență, ca să ne amestecăm în treburile altcuiva" (p. 155)

Gafencu / dec.'30

#Politica "românească" a URSS

"Dar, d-lor, aceasta nu înseamnă că nu trebuie să ne ocupăm și să ne preocupăm dacă intențiunile Rusiei față de noi ,sunt tot atît de curate, tot atît de pașnice, ca intențiunile noastre față de Rusia."În această privință, multe zvonuri au circulat în vremea din urmă. Ni s-au anunțat , din diferite părți, atacuri împotriva țării noastre. Aceste zvonuri sunt greu de controlat. Ele pot fi adevărate, ele pot ,de asemenea , să fie exagerate."

-Pamfil Șeicaru (ziarist independent):"Dle Gafencu, regimurile excepționale au nevoie cîteodată de o diversiune externă și, în special, de o diversiune militară.

Dacă va ajunge cîndva conflictul dintre masa țărănească și guvernul sovietic așa de puternic, atunci o diversiune externă ar fi posibilă."

-Gafencu : "D-le Șeicaru, este o conjunctură posibilă. De aceea am spus că față de aceste zvonuri, controlul nostru n-a putut fi eficace: se poate ca zvonurile care circulă să fie sau nu adevărate.[...]

eu zic că e posibil ca Rusia să nu reacționeze în felul acesta, deoarece , tocmai pentru a evita un conflict armat cu străinătatea , guvernul rus ar putea să fie cel dintîi interesat să nu se producă un asemenea conflict

-Șeicaru : "Eu nu am mijloace de control, dar statul are un întreg aparat de control, Să constate dacă sunt numai zvonuri, sau dacă într-adevăr există o directivă de preparație, o directivă agresivă"

-Gafencu : "Nu e român care să nu dorească acest control cît mai eficace." (p. 156)

▀Direcțiile politicii externe românești

[LD: repet , obligatoriu revezi discursul lui în întregime (față de toate țările , privind alianțele , ș.a.) ptr a putea ajunge firesc la concluziile lui, care - iată ,încă din 1930 ! - difereau de politica titulesciană , inclusiv de politica "oficială" proclamată stereotip]

" Am văzut că principiile noastre de politică externă sunt foarte bune:

pace, pace cu toată lumea, și întărirea păcii la Geneva și pretutindeni.

"Nu trebuie ca aceste excelente principii de politică externă să întepenească în formule anchilozate. Trăim vremi grele, vremi înfrigorate .Împrejurările ne-au așezat acolo unde conflictele de interese și ciocnirea patimilor sunt mai vii.

Nu este problemă europeană care să nu ne privească și pe noi, și, mai cu seamă, nu este primejdie europeană care să nu se îndrepte împotriva noastră, în primul rînd.

Trebuie să facem față acestei situații. În lupta în jurul păcii, care s-a încins pretutindeni, am fost cuprinși și noi la mijloc și suntem nevoiți să luptăm pe viață și pe moarte.

"Ne trebuie deci o politică de luptă, nu de încredere oarbă, ci de grijă continuă: nu de informații superficiale , ci de precise și desăvîrșite orientări; nu de vorbe frumoase, ci de acțiune continuă.

"Dlor deputați, nu este suficient ca să ne întărim poziția noastră, alături de aliații noștri; trebuie să căutăm **să dejucăm planul adversarilor** și acolo să ne înțelegem cu ei. În ofensiva pentru pace, pe care trebuie să o ducem în fiecare zi, trebuie să însemne un pas înainte, deoarece fiecare zi pierdută, însemnează pentru noi un pas înapoi.(p. 157)

▣ Ministerul de externe.

"Pentru a duce această politică , trebuie să avem la dispoziția noastră **un instrument sensibil și plin de viață** în care să răsune tot freamătul care ne înconjoară și care , în orice clipă, să poată oglindi situația reală."

"Avem la dispoziția noastră asemenea instrument ? **Nu voi repeta aci învinuirile obișnuite care se aduc corpului nostru diplomatic** , nu le voi repeta, fiindcă în bună parte, le consider **nedrepte și nejustificate.**

-Pamfil Șeicaru : "Intemeiate."

-Gafencu : "Neîntemeiate !"

-Pregătirea, răspunderea , misiunea diplomaților

" Am avut cinstea să **lucrez la Ministerul de Externe un an de zile** și mi-am dat seama că sunt acolo foarte mulți **bărbați destoinici**,care **muncesc** cu multă **tragere de inimă și mult patriotism**.Mi-am dat seama că în **corpul nostru diplomatic** sunt **elemente de valoare** cari pot face cinste oricărui corp diplomatic străin.

"**Ceea ce le lipsește** nu este nici priceperea, nici pregătirea, ci în bună parte **organizarea** ;le lipsește **contactul cu viața de stat ,cu acțiunea de guvernare**,le lipsește **îndemnul la muncă și la răspundere**, le lipsesc **directivele politice** ,pe cari să și le însușească și cărora să le slujească zi de zi.

"Nu fac aici nici o personalitate .**Expun o situație în mod obiectiv**, și situația care o expun **nu corespunde stării la guvern a cutărui sau cutărui partid - este situațiunea Ministerului de Externe în ultimii ani de după război** - așa cum am expus și situația politică a țării , fără a intra în amănunte politice.Mai mult decât atât, în timpul din urmă s-au adus îmbunătățiri acestei situațiuni.

" Astfel, pentru a **pune capăt stării de burocratism și de dulce amorțeală de la Palatul Sturdza, s-a încercat să se dea fiecăruia dintre diplomații noștri ,tineri sau bătrâni, o situație de răspundere** de la care **se poate cerceta nu numai părți de cheștiuni sau cheștiuni speciale, ci toate problemele politice, economice, diplomatice, în legătură cu o regiune geografică bine determinată.**

"**S-au stabilit legături regulate cu legațiunile noastre din străinătate** care pînă acum , lucru de neînchipuit, **nu erau legate nici prin informațiuni, nici prin directive, în mod regulat cu centrul.**

"Prin **contactul** care s-a stabilit între **Ministerul de Externe , presa străină și presa din țară, s-a dat posibilitatea întregului Minister de Externe să se țină în curent neconținut cu părerile guvernului asupra problemelor externe** , la ordinea zilei.

-Neajunsuri materiale

"Sunt anumite **economii** , care s-au făcut în timpul din urmă, prin **chemarea în massă a miniștrilor din străinătate, prin înlocuirea miniștrilor în anumite posturi importante , prin însărcinați de afaceri, consilieri sau simpli secretari de legație, măsuri care fără să aducă un mare câștig bugetar**, după umila mea părere,nu au putut decât să contribuie la **slăbirea prestigiul corpului nostru diplomatic față de autoritățile străine**

▣Apel la concordie

Trebuie , în sfîrșit, [...] **să sprijinim acțiunea noastră în afară [...] cu grija patriotică a întregii noastre opinii publice, a Parlamentului și a presei.**

Pretutindeni trebuie **să se știe că deasupra certurilor noastre interne** , deasupra neînțelegerilor dintre diferitele noastre naționalități, **stă voința hotărîtă a întregului popor român, să-și apere chemarea, hotărele și ființa.**" (aplauze)

"**Pace desăvîrșită** , pace vie, creatoare , de legături statornice și de rodnice colaborări ;**relațiuni bune de vecinătate** cu toată lumea ; **lealitate desăvîrșită** față de aliați;**situațiuni clare** cu toată lumea; **colaborarea hotărîtă la ideea de comunitate europeană; apărarea hotărîtă a tratatelor de pace**; credință plină de avînt în chemarea neamului nostru și, mai presus de toate ,**multă băgare de seamă la tot ce ne înconjoară .**"(Aplauze prelungite, îndelung repetate .Oratorul este viu feliicitat de către

15.)I.Nicolau (PNȚ-tineret,Bacău, avocat), discurs la mesaj, 3 dec.'30

(DAD, MO. 12, ședința din 3 dec.'30, p. 158-162)

[LD: discurs integral xerox.În calculator,dispersat problematic.

Vorbește după discursul fulminant al lui Gafencu (politică externă),mărturisindu-și lipsa de experiență ,datorată vârstei și pregătirii Pe mine mă interesează opiniile lui,tocmai pentru că nu este un "consacrat".**Dar...**LD:atenție la nuanță ! Așa cum **Mătă** a vorbit ca "pion" al lui Stere,eu simt că **Nicolau** vorbește ca "fan" al lui Mihalache.]

Nicolau / dec.30

▣Meritele guvernării

Oratorii majoritari sunt acuzați că sunt ,în orice moment, gata să laude guvernul.

"[...] **să recunoaștem francamente** că noi am introdus **pentru prima dată în România** mărîtă , de după război, **alegeri libere în mecanismul schimbărilor de guvern.**

[...] Sperăm că **principiul acesta al alegerilor libere s-a încetățenit definitiv** la noi și că **corpul electoral educat de noi în alegeri libere va rezista în viitor** la diferitele injocțiuni ale partidelor fără popularitate."

"[...]**să recunoaștem** tot francamente că **am restabilit complet libertățile cetățenești**" (explică și el necesitatea zonei de 10 km.pe Nistru)

" Veți recunoaște de asemenea că guvernul s-a trudit și partidul nostru i-a dat tot concursul pentru **echilibrarea bugetului și asigurarea monetei noastre** [...]"

/La vremuri excepționale-buget excepțional

Mesajul Tronului anunță o legislație de vremuri excepționale, care impun măsuri excepționale.

"**N-au trăit alte guverne vremurile noastre [criza economică]** , și ,de aceea, **trebuie să ne bucurăm** din partea opiniei publice de **un tratament special** , fiindcă **noi sprijinim o guvernare cu totul specială.**"

Declar că voi vota proiectul de Răspuns la Mesaj " (apluaze la PNȚ)

I.Nicolau ,3 dec.'30 dec.'30

16.)Gr.Andreiasciuc (PNȚ-Ucrainean,Cernăuți) ,discurs la mesaj, 5 dec.'30

N.Iorga, Șeicaru (intervenții)

(DAD, MO. 14, ședința din 5 dec.'30, p. 197- 199)

[LD : ucraineni "țărăniști" , ucraineni "liberali" , **mai mult resemnați decât loiali, cu nostalgia măreției de altădată a Ucrainei** , trăgându-se , unii, din români "ucrainizați" , alții din **ruteni colonizați** , o minoritate care ar fi putut fi "înblînzită" cu acordarea drepturilor lor culturale și împărțind bunele și relele populației bucovinene. Fără îndoială că, **între bolșevismul de tip sovietic,și soarta de minoritari în România**, el o prefera pe ultima.Dar naționalismul ucrainean este viu, clocotește ,și nu se poate resemna .

[LD:1 oct.2006.:Problema naționalismelor de toate culorile a fost și este o realitate "**Adormit**"-**mai bine zis zdrobit - sub dictatură sovietică** ,el era viu încă în interbelic și semnalele ucraineanului nu erau lipsite de oarecare îndreptățiri.

Comuniștii din România cunoșteau acest "drum al Moscovei , cu trecere prin Kiev", și i-au folosit din plin.Să nu ne înșelăm ! Iată au trecut trei sferturi de veac și **istoria care face și pași mari ne amintește de acest drum.**

Dacă în 1930,**naționalismului lui Andreiasciuc** părea o nostalgie , **siguranța românilor** aducea mai mult a **ascunsului de gunoi sub preș.**

Va trebui să mă pronunț în această chestiune Vezi pe larg la **fișier ucraineni**]

▣ Regele.

▣ Ucraina - România

▣ Guvernul PNȚ

▣ Ucrainenii

▣ Renașterea culturală și economică.

▣ Criza economică.

- ▣ Hangaralele țărănești .
- ▣ Școala: români? ucraineni ? ruteni ?
- ▣ Biserica

Andreiasciuc / dec.'30

▣Politica externă:drumul la Moscova trece prin Kiev

▣Naționalism ucrainean

[LD:1 oct.2006.:Problema naționalismelor de toate culorile a fost și este o realitate "Adormit"-mai bine zis zdrobit - sub dictatură sovietică ,el era viu încă în interbelic și semnalele ucraineanului nu erau lipsite de oarecari îndreptățiri.
Comuniștii din România cunoșteau acest "drum al Moscovei , cu trecere prin Kiev", și l-au folosit din plin.Să nu ne înșelăm ! Iată au trecut trei sferturi de veac și **istoria care face și pași mari ne amintește de acest drum**.Dar în 1930,naționalismului lui Andreiasciuc părea o nostalgie !]

" S-a auzit aici , de la tribuna Camerii , părerea d-lui Gafencu , în ce privește **politica externă a României față de Rusia**.Am constatat cu mare mirare ,**că se vorbea numai de imperiul rusesc, însă deloc de statul vecin al României, Ucraina. Drumul de la București la Moscova trece prin Kiev, peste care nu se poate trece** , și, în interesul României , **acest drum trebuie să fie ca o linie de orientare a politicii extene a României.**

"În prezent,**vulturul cu două capete** de la poarta fostei ambasade de pe Calea Victoriei **este legat cu sîrmă și aplecat**.Dacă acest vultur va fi restaurat ,**România va avea să constate ce poftă de expansiune va arăta și că va fi mai pretențios decît regimul actual.**" (p. 197)

Andreiasciuc / dec.'30

▣Ucrainenii din Bucovina

"Marea majoritate a poporului ucrainean din Bucovina , **care se află în rîndurile PNT**, și-a dat destul seama , încă înainte de 8 ani,că în România ,**numai sub regimul legalității,popoarele minoritare vor putea reveni la drepturile pe care le-au avut** .

"Noi n-am uitat încă **cenzura și starea de asediu**, care au ținut 10 ani în sudul Bucovinei.Niciun ziar, nici o carte în limba noastră , nu era lăsată în casa țaranului.
Toate cabinetele de lectură, societățile culturale, au fost desființate .

#Clica ucrainenilor liberali

Aici trebuie să fiu sincer și deschis : **lovitura instituțiilor economice** am primit-o **nu din partea nației dominante , ci de la o clică de-ai noștri**,care au operat **sub ocrotirea partidului național liberal**.

-Voce PNT: "A avut și d. Dutczak un rol acolo ? "

-Andreiasciuc:"Noi am avut o centrală a băncilor populare destul de bogată, < Seianska Cassa > , care a fost **transformată, prin căi întunecate** ,într-o societate pe acțiuni, și care a trecut apoi în mîinile unui individ.Această panama s-a făcut sub starea de asediu, cînd nu a fost nici un control, **și așa am pierdut o citadelă financiară și economică** care, în zilele negre de azi, ar fi fost de folos țaranilor noștri,fiindcă averea acestei societăți se ridica la peste 50 de milioane lei.

De asemenea ,**Banca Regională a Țării, a căzut jerfă politicianilor din jurul d-lui Nistor** ." [PNL] (p. 198)

#Excese de "stînga" și de "dreapta"

"De sigur că , prin întronarea libertăților cetățenești, se observă în cîteva cazuri , **excese, din stînga și din dreapta**,dar aceasta se întîmplă **nu din vina nici a cabinetului respectiv,nici a populației ucrainene , străină de orice mișcare iridentă**. (p. 198)

[LD : dar din vina cui ?]

#Hangaralele țărănești .

[LD: este surprinsă în enumerarea acestor "hangarale" ceva din mentalitatea fudulă a bucovinenilor , observabilă nu numai la ruteni ci și la români.]

" Acum să privim perspectivele de cheltueli a țaranilor.

La noi, în Bucovina,afară de **impozite** , pe care țaranul nostru le plătește regulat,în

raport cu alte provincii .**se cheltuiește mai mult pentru băutură și haine**, și numai economia singură îi va sili să strângă punga la nivelul câștigului .
Asupra țaranului apasă greu și simțitor, vrînd nevrînd, cheltueli inutile, cari pot fi , dacă nu suspendate, cel puțin pot fi normalizate și micșorate. Aceste cheltueli inutile se simt mai greu în această criză, și intră într-o mare parte a deficitului țaranului nostru.
Acestea sunt :**cheltuelile pentru diferite procese, de care sunt pline judecătorile , în mare parte pornite pentru nimicuri sau pentru ambițiuni personale.**
Dorința țaranului nostru este ca procesele să fie scurte și ieftine, iar taxele să fie normalizate , nu la minimum, ci la maximum.
Obiceiurile creștine , moștenite încă din vremea robiei, **ne costă mult.**
Înmormîntările , cununiile, botezurile, nimicesc întreaga economie a țaranului de ani, dacă nu chiar o parte a averii."Celelate taxe, nu sunt normalizate, și în cele mai multe cazuri, trec peste puterea materială de plată " (p. 198)

#Școală anormală :români? ucraineni ? ruteni ?

"Nemulțumirile populației ucrainene , încă nu au încetat pe **chestia școlară și bisericească** .Politica școlară inaugurată de partidul liberal, prin **legea din 1924**, este cu **totul greșită**.**Se pun mari speranțe în statutul minorităților**.Ce ne ajută acest statut ,dacă **noi suntem declarați ,din capul locului, ca români cari am uitat limba strămoșească ?**

-Pamfil Șeicaru : "Dar cum este ? Întrebați pe d. profesor Iorga .Dl profesor, d. orator spune că **legea a declarat că în Bucovina , rutenii sunt români ?**

-Iorga :"Au dreptate."

-Andreiasciuc : " Faceți o deosebire între cei care și-au renegat limba și între noi, și dați posibilitatea copiilor noștri să învețe limba noastră."

-Iorga :"**Noi avem datoria ca pe orice român care, în timpuri grele , a uitat de naționalitatea lui, să-l ajutăm să și-o recapete ;dar cei dintre dvs. care n-au fost niciodată români, dorim din toată inima să rămîie ceea ce sunt.**

Nu ne lăcomim la d-voastră deloc. "

-Șeicaru : "Cunoașteți cartea < *Rutenizarea Bucovinei* > ?

-Andreiasciuc :"Aceasta este o legendă "

-Iorga :"Nu este legendă"

-Șeicaru : " Cum? Sub regimul austriac, n-a fost rutenizat elementul românesc ?

Cred că interesul d-tale n-ar fi ca să citești un discurs pe care n-ai avea , dacă dorești să apară la Monitor , decît să-l dai d-lor stenografi ,cred că **interesul d-tale ar fi să stăpînești o discuție , să expui, în fața Adunării ,problemele care vă stau la suflet, să iasă adevărul**.Spui că n-a fost o politică de rutenizare a Bucovinei sub regimul austriac , care credea că are folos din sprijinirea elementului rutean , în dauna celui moldovenesc socotind că poate astfel să formeze **un element tampon între Austria și Rusia ?Nu sunt adevărate acestea ? "**

-Andreeasciuc :"**Fiecare știm ce știm.**"

-Șeicaru ."Eu vorbesc de date istorice, dta cu generalități."

-Andreiasciuc : " **Cu realități**.Art.8 din citata lege,**ne-a osîndit la întuneric**, și la nimicirea sufletului copiilor noștri.Copilul neromân umblă 7-8 ani la școala primară, își ---

Iorga : " **Crezi d-ta că avem aerul de narcotizați ? (ilaritate)** Noi știm lucrurile astea mai bine decît d-ta, înțelegem sentimentele d-voastre,dar eu cred că ar fi fost mult mai delicat ca să treci pe lîngă ceea ce este ,desigur, între d-ta și noi, un element de despărțire.**Noi avem dreptul să căutăm în secuime și la d-voastră care este omul nostru ,să-l învățăm limba strămoșească pe care a uitat-o.**

Dta nu trebuie să te superi, pentrucă și eu sunt de părerea d-tale.**Limba noastră este un lucru atît de scump,încît mai bine să ne roage cineva să le-o dăm,decît să ne milogim noi, pe lîngă cineva, s-o primească**.Niciodată n-aș ruga pe cineva să învețe românește.Trebuie să fim cu mult prea mîndri pentru asta."(p. 198)

-Andreiasciuc :"Ce va păgubi copilul nostru dacă va învăța istoria Moldovei în limba noastră ?"

-Iorga : " **Să învețe istoria lui Bogdan Hmelinstzky.Tot una pe zi "**

-Andreiasciuc :" Ce pagubă va fi dacă copilul va cînta cu însuflețire ,dar în limba sa, Imnul Regal , cu pricepere și înțeles ?

#Biserica surdă .

[Vezi pe larg la fișierUcraineni]

"Aproape de școală se află și biserica, despre care se face, iarăși vestire în cuvîntarea Suveranului ." Și în această chestiune , **trebuie să privim răul în față**, cu toată rigoarea criticii.**La noi, în Bucovina, se simte cu mare durere în suflet cînd se vedecă preoții pierd din zi în zi și frăția și influența lor asupra credincioșilor.**

Autoritatea bisericească din Bucovina este surdă și n-aude strigătul credincioșilor și preoților adevărați slujitori ai bisericii ,nu vede **prăpastia care se sapă zi de zi , între preot și credincioși.**

"Reforma cadru a clerului a adîncit această groapă și prăpastia a crescut.

Mitropolitul Moldovei, în loc de a mobiliza toate forțele materiale și morale de care dispune,avînd averi imense la îndemîna...

-Pamfil Șeicaru :" Este poveste veche această chestiune , c u fondul regional,căci ucrainenii vor să împartă și fondul regional"

-Andreiasciuc :"Nu ,dar ne doare că poporul este demoralizat .**Mitropolitul petrece luni de zile în străinătate și la băi luxoase**

-Iorga :" Eu cred că pe un **Mitropolit** , fiindcă apără interesele nțiunii sale, **nu trebuie să-l maltartăm în acest fel.**Și mai cred că **d.președinte** [al Camerei Periețeanu] dacă ar asculta expunerea d-lui orator ,l-ar ruga **să crute sentimentele noastre.**Eu , însă, înțeleg că d-sa [Periețeanu] dorește alceva :**O toleranță admirabilă către celelalte naționalități.** Acest lucru ne face să-l ascultăm în liniște.

Însă să binevoiască și d-lui [Andreiasciuc] , pe care nu l-a jignit nimeni,să nu jignească sentimentele noastre.**Vina Mitropolitului** este ,pentru d-lui ,aici, că **trimite din cînd încînd,preoți români în locurile unde sunt români desnaționalizați de ucraineni."**

-Andreiasciuc : " **Eu sunt tot ortodox."**

-Iorga :" Nimeni nu-ți spune să fii ortodox sau altceva.**Poți fi ce vrei,dar d-ta dă-ți seama că te găsești în Camera unor oameni toleranți și bine crescuți**, care au și ei un sentiment național și cari au dreptul să te roage frumos - cum te va ruga și d. președinte (ilaritate) **să-ți aperi interesele dumitale, fără să jignești sentimentul poporului nostru.**Este elementar lucrul acesta.

...Eu te asigur că **într-o Cameră ucraineană** - cum îi spui d-ta ,sau ruteană, cum spunem noi - **dacă ar fi îndrăznit un român să spună** a mîia parte din ceea ce ai spus d-ta -căci **este cunoscută toleranța de care și rușii mari și rușii mici sunt capabili față de alte națiuni (ilaritate) -** lucrurile s-ar fi petrecut cu totul altfel.

Noi te ascultăm, dar te rugăm să-l lași pe Mitropolit în pace.

Apără d-ta pe ai d-tale, dar nu te atinge de oamenii noștri.

D-ta te folosești de faptul că Mitropolitul este liberal și ,în felul acesta , îl încondeezi în fața acestei Camere .D-le președinte [Periețeanu] , este mult mai bine ca d-voastră, cu inteligența dvs fină, și cu tactul dvs ales, dacă ați ascultat pe orator,să-l rugați și să-i spuneți pînă unde poate să meargă.

-Gr.Periețeanu (vice-președ.) :"**Eu l-am rugat să țină seama de observațiile dvs."**

-Andreiasciuc :"**Eu consider că această purtare este un semn de decadență, care se poate răzbuna odată**

-Iorga :" **"Poftim ! Vă place ?!**

-Andreiasciuc :"... Care a fost soarta ortodoxiei...

-Iorga :"Ce te privește ortodoxismul ?Apărați pe ai dvs.!"

-Andreiasciuc : "Toate instituțiile bisericești și ale statului au datoria sfîntă,mai ales în prezent, de a ridica nivelul moral al societății omenești,și **să pună un zid puternic împotriva primejdiei care apasă pe noi."**

#Împotriva asimilării și desnaționalizării

"Cu această ocazie fac o mărturisire politică și națională:**rămîn un apărător hotărît al unei bune înțelegeri între populația noastră și cea românească**, din punctul de vedere al politicii interne și externe ;și **sunt un dușman al asimilării și al desnaționalizării."**

-Iorga : " Și ai d-voastre, care au desnaționalizat pe ai noștri,și ai noștri, dacă vor să desnaționalizeze pe ai d-voastră."

-Andreiasciuc :"Sub această prismă privesc nu numai răspunsul la Mesajul Regal, ci toată atitudinea legislației și tratamentul statului român față de noi,**în speranța că se va găsi o platformă comună de înțelegere** , pentru cauza comună a **apărării civilizației, ordinii sociale și al libertăților democratice în estul Europei "**

Gr.Andreiasciuc / dec.'30

▣ Guvernul PNȚ

" **Politica internă** a României a primit **o nouă înfățișare prin venirea la guvern a partidului național-țărănesc.**
S-a isprăvit cu dictatura mascată , cu era fărădelegilor și cu obiceiurile bizantine .

▣ Importanța restaurației

Această întronare a legalității a căpătat o formă complexă prin **rezolvirea crizei Dinastice.** Acest mare eveniment s-a făcut **în strictă legalitate , în liniște, fără sabie, fără foc și fără picătură de sânge.**

Acesta este meritul guvernului Maniu și al partidului care este la guvern.

Acest lucru îl recunoaște întreg poporul. " (p. 197)

Andreiasciuc / 5 dec.'30

17.) Gh. Brătianu (PNL deputat Iași), la mesaj, 5 dec.'30

(DAD, MO.nr.14, șed. din 5 dec.'30, p. 187-190)

[L:D :discurs integral xeroxat. În computer, dispersat problematic.

Sublinierile, parantezele, supratitlurile, îmi aparțin.

În Parlament exista o încordată așteptare, pentru a se auză ruptura PNL.

El ține tot discursul, fără a anunța ruptura, ignorând total prezența în parlament al grupului parlamentar PNL]

- ▣ Consens .
- ▣ Economia
- ▣ Scoala .
- ▣ Rolul PNL -georgist

Gh. Brătianu / dec.'30

▣ Consens .

Biserica, Armata, Politica externă, Minorități .

"Nu mă voi ocupa de aceste **chestiuni mari și permanente ale vieții de stat ,** decît pentru a afirma , din nou, cu toată tăria, **nevoia unei înțelegeri depline și sincere între toate partidele politice ,** spre a așeza pe **o temelie sigură stabilitatea și continuitatea** dezvoltării viitoare a României ." (p. 188)

Gh. Brătianu / dec.'30

▣ Economia

[LD: este evidentă ținta: **apărarea burgheziei mijlocii, a micilor funcționari, a lefegiilor...**]

" Împrejurările așează evident în **primul plan al preocupărilor** noastre **chestiunile de ordin economic.** Ele ni se înfățișează **sub un îndoit aspect :** acela al problemelor **bugetare** și acela care privește **economia generală** a țării. "

-Bugetul.

Despre buget își rezervă opiniile la aducerea lui în dezbateri, dar un principiu poate fi deja formulat : **comprimarea serioasă a bugetului.**

" Cred că **un principiu** trebuie să ne călăuzească în această privință : **echilibrarea reală și severă** pe care țara o așteaptă, nu poate fi numai **o simplă operație de contabilitate,** aplicată pe **o scară nedreaptă,** prin uniformitatea ei ; avem datoria **să eliminăm întîi excrescențele monstruoase ale acestui buget.**

Nu poate vorba, deci, **o curbă uniformă de reduceri ;** nu poate fi vorba **nici de** **suprimarea cumulului,** dacă înainte nu vom avea **bărbăția și tăria de a tăia ,** cu toată hotărîrea, **comisiunile, diurnele, jetoanele, și tantiemele ,** cari constituie o parte atît de însemnată a cheltuelilor ce ne apasă. " (p. 189) (aplauze prelungite pe **multe bănci**)

"Prea multe din **regiile autonome ne-au dat exploatări deficitare .** Să avem bărbăția **să le reducem** și să avem hotărîrea neclintită , ori unde va fi nevoie , **să le desființăm.**"

" **Noul buget** nu trebuie să poarte **sarcinile zdrobitoare a unor apariții administrative abstracte,** pe cari aceste experiențe le-au dovedit **inaplicabile, străine și de tradiție și de nevoile noastre.** (aprobări pe mai **multe bănci**)

Sistemul administrativ trebuie **adaptat** resurselor reduse ale unui buget care nu poate fi

denumit decît **buget de ispășire și de sărăcie."**

Gh.Brătianu / dec.'30

-Datoriile agricole.

"Este exclus să mai impunem astăzi bugetului comprimat sarcina degrevării datoriilor ; nu ne opresc numai considerațiuni de ordin practic ,dar, în vremurile aspre pe care le trăim astăzi, **trebuie să sfîrșim odată cu amestecului și intervenția continuă a statului în viața economică**

-**Nicolae Iorga** : "Foarte bine! " (aplauze)

-**Gh.Brătianu** : " Trebuie să spunem cu toată cruzimea: **nu-l mai putem socoti astăzi drept o instituție de binefacere.**

Gh.Brătianu / dec.'30

-Capitalul străin.

[LD:îmbrățișându-l pe Gh Brătianu numai pentru că s-a rupt din trunchiul PNL, "majoritarii" îi aprobă orice afirmație, sunt binevoitori, chiar și atunci când el îi vizează direct !Pe de altă parte, nici George Brătianu nu rupe pisica în două , o scaldă, este încă indecis Vezi pe larg la fișier PNL-2]

" Deunăzi, d.ministru de finanțe [Mihai Popovici] anunțînd realizarea împrumutului băncii de acceptațiune, ne spunea că **adevăratul leac** al acestor nevoi cumplite ,**stă în colaborarea capitalului străin** , care poate introduce și așeza mai temeinic ,în viața economică, **o dobîndă redusă, mai temeinică** chiar **decît** cea mai riguroasă **lege împotriva cametei.**

"Să recunoaștem dreptatea acestui principiu, care pornește de la **o concepție economică sănătoasă** "[...]

"Atunci , **dați-mi voie să mă întreb :ce reprezintă**, față de copleșirea acestor grave nevoi, împrumutul de 1miliard și jumătate, realizat cu concursul băncii de acceptare ? Nu pot decît să constat că, **departe de a fi pentru noi prilej de bucurie** , încheierea acestui împrumut, după lungi tratative și în astfel de condiții ,**reprezintă pentru noi semnul cel mai grav al lipsei noastre de credit în străinătate.**[...]

" Să o spunem fără reticență : **cîtă vreme** la noi, **Statul** va continua să **desființeze prin legi contractele încheiate prin convențiuni** ;**cît timp conflictele interne** a acestor aranjamente **nu vor fi lăsate în seama justiției**,ci vor fi lăsate în **voia arbitrară și contradictorie a puterii legiuitoare**,**capitalul străin nu va înțelege să fie victima luptei periculoase între partide**,care a ajuns pe acest tărîm, **un factor permanent de nesiguranță, și de nestabilitate economică**" (aplauze la PNȚ) (p. 189)

Gh.Brătianu / dec.'30

▫Scoala .

- **Gh.Brătianu** : În frumoasa sa interpelare de ieri, d.**Petrovici** a atins toate problemele unei **politici culturale a guvernului**, iar d. ministru al Instrucțiuni [**Costăchescu**] a căutat să **justifice** nevoile ce l-au determinat **să suprim** un atît de mare **număr de școli normale și secundare."** [...]

"Pentru noi,**problema școlară** are, în primul rînd un **aspect calitativ** și o **latură socială**. Trebuie să dăm întreaga noastră atențiunea **situațiunii acestui corp didactic** , care **a rămas timp de trei ani de zile** , în afară de **legea armonizării salariilor.**

"Socotim că **revendicările sale legitime** în această privință , nu sunt numai o preocupare de ordin material,**ci ele reprezintă o preocupare firească de dreptate și de prestigiu."**

Gh.Brătianu / dec.'30

▫ Rolul PNL -georgist

"[...] în **noua orientare** ce vrem să o afirmăm în **politica noastră** ,**rolul opoziției** în locul ei firesc din Parlament, **nu este acela al unei vrăjmășii sterile**, ci al unui control neadormit și a unei **critici pozitive și fecunde."** (aplauze la PNȚ)

"**Peste interesele și socotelile unui politicianism învechit**, socot că **datoria noastră de astăzi este cuprinsă într-un singur cuvînt : restaurație.**

Venirea regelui a restaurat prestigiul sdruncinat al monarhiei, și chezășia de ordine și de continuitate a vieții noastre de stat ." (aplauze la PNȚ)

Gh.Brătianu , 5 dec.'30

18.) Nicolae Iorga (PND) ,discurs la mesaj, 5 dec.'30

(DAD, MO. 14, ședința din 5 dec.'30, p. 191- 197)

[LD: discurs integral xeroxat. Păstrez citate masive ;

în computer,dispersat problematic, deși ...operația s-a dovedit foarte grea...

Supratitlurile,sublinierile, parantezele,distanțarea proprozițiilor , îmi aparțin

Camera era arhiplină pentru că toată lumea se aștepta la izbucnirea "spectacolului" dintre cele două partide liberale .

Ori, Gh.Brătianu a ținut discursul ; liberalii ceilalți au tăcut și scandalul nu a izbucnit !

Iorga face un autentic act de pedagogie politică:este, pe rînd, optimist și tragic,ironic și sarcastic, sfântos și patetic, aluziv și direct,sincer și viclean, amenințător și aparent dezinteresat.Domină adunarea,trimite semnale regelui, partidelor,jucîndu-și perfect rolul de **apostol** , pentru ca , în final, să -și lanseze formula :

guvern de concentrare , sub conducerea MSR Carol II]

▣ PNȚ.

▣ Pesimism, alarmism,zvonuri, pericol bolșevic !

▣ Țăranul român

▣ Solidaritate >concordie > consens > guvern de concentrare ?

▣ Partidele

▣ Legea administrativă PNȚ

▣ Retro : fuziunea PND - PNR .

▣ Solidaritate >concordie > tranșee > guvern de concentrare regală

Iorga / dec.'30

▣Regimul PNȚ.

"Cine mă cunoaște, cine m-a auzit -și poate m-a auzit de prea multe ori, cel puțin de două generații-știe foarte bine **că specialitatea mea nu este de a face opoziție românească** Dealminteri, chiar dacă aceasta ar fi specialitatea mea , **ar fi inutil,fiindcă d-voastră, ca un mare partid ,ați avut grija aceasta ,de a vă procura în același timp opoziția d-voastră.** [grupul sterist] D-voastre singuri **vă faceți cacofonia care vă place** . (Ilaritate) Și, prin urmare , atunci cînd sunteți aproape **ispitiți să vă credeți prea tari** ,imediat **răsare cineva** din mijlocul d-voastre, **ca să arate cît sunteți de slabi.**[aluzie la steriști] Eu mărturisesc că **nu am crezut niciodată tot binele** care îl spuneți despre partidul și **guvernul d-voastre,** dar să-mi dați voie să **nu cred nici tot răul pe care însăși ai d-voastre l-au spus despre partidul sau măcar despre guvernul d-voastră.** (aplauze la PNȚ)[.....]

#PNȚ nu are nevoie de opoziție !

"Ei bine, d-voastre, pînă la eutarchia economică, **ați realizat un fel de eutarchie în acest sens, că nu aveți nevoie de opoziție."**

"Suveranul a invitat în adevăr opoziția să se întoarcă în Parlament,pentrucă **Suveranul, om tînăr și viu, dorește un Parlament ,dacă nu cu totul tînăr,** după doi ani de zile - Parlametele au o anume vîrstă a lor,după patru ani mor de bătrînețe **-cel puțin un Parlament viu."**

#Pesimism,alarmism,zvonuri,pericol bolșevic!

"Prin urmare,**eu opozițe nu vreau să fac;**este un lucru pe care **mă voi feri a-l face** astăzi ,căci **acest lucru este să adaugi la pesimismul neînțeles și neîntemeiat și ucigător,** de care este cuprinsă această Țară."

" Țin să o spun și aici înaintea d-voastră : **nu poate exista crimă mai mare decît aceea pe care o facem noi,** de dimineața pînă seara , **noi, nu alții,înfățișăm țara românească ca o țară sărăcită** care este **incapabilă de a cîștiga.**Nu ne mulțumim a spune **că este săracă,** spunem că este incapabilă de a cîștiga."

"Facem anumite socoteli americane în ce privește **plasamentele de capital ale țaranului român ,randamentul țaranului român,nu ne dăm seama că vorbim de o societate patriarhală ,și că acestea sunt bune în Statele Unite, nu în România."**

[.....]"**Noi asigurăm orice plasatori de fonduri în România că își vor pierde banii,** cînd **se prezintă calcule** ca acelea pe care d.Brătianu le-a rezumat aici.[]

"În fiecare zi noi anunțăm o revoluție interioară , or un atac din partea Rusiei sovietice.Nu poate să ia cineva un ziar , nu poate să vorbească cineva ca un bărbat politic - și cînd sosește din străinătate e și mai rău! -fără a i se spune aceasta."

"Dar, în fiecare dimineață, **se anunță că sau se va întîmpla o revoluție , pentrucă avem**

un număr oarecare de **șomeri** [...]

"Iată, ieri s-a anunțat că la 5 decembrie ,guvernul va trece o fază foarte grea, **va fi un imens asalt de șomeri**.Eu nu i-am văzut, deși m-am plimbat pe Calea Victoriei. [...]

"Dar cum eu n-am automobil, eu merg pe jos, și ,mergînd pe jos, **am văzut strada foarte liniștită**."(p. 192)

Iorga / dec.'30

#Mizeria țaranului român ?!

" În fiecare dimineață ni se vorbește de **mizeria neagră a țaranului român**.

Noi abuzăm de acest termen.Iertați-mă .**Eu care am avut** nu sentimentalitate , ci **sentiment pentru țaranul român,nu vreau să-l calomniez** prezentîndu-l ca pe un **cerșetor complet ruinat** ,din care nu se mai poate face nimic." (aplauze prelungite) [...]

(p. 193)

Iorga / dec.'30

«Politică rea ,făcută de oameni buni, într-o țară bună !

[LD: nu spus textual așa, dar pe gîndul urmărit cu consecvență de Iorga... el îmbie la această formulă de guvernare....]

"**Același lucru îl spun și acum** , în momente de **pesimism general, pesimismul social, pesimism economic, financiar, moral, politic : vom fi ceea ce am fost în zile bune**, pe care le-am apucat eu - și-mi pare rău că tineretul acesta nu le-a apucat că atunci ar gîndi altfel - **și vom fi mai mult decît atît ."** (aplauze prelungite , îndelung repetate)

"**Popoarele nu mor decît atunci cînd sufletul dintrînsele moare și e păcat de Dumnezeu să omorîm** , pentru a ne juca de-a soluțiunile economice și financiare [vizat PNȚ și PNL], **să omorîm încrederea poporului nostru** "(aplauze prelungite)
"D-lor e foarte drept ,**multe lucruri nu merg bine** și atîta lume așteaptă cu înfrigurare să se schimbe ceva - și cînd zice să se schimbe ceva ,nădăjduște să se poată schimba prin minune, totul - dar **dacă lucrurile nu merg așa de bine** cum așteptăm noi și cum dorește țara întreagă ,aceasta **se datorește unei politici rele pe care au făcut-o oamenii buni, într-o țară bună**.Aceasta este definiția :**politică rea** , **făcută de oameni buni , într-o țară bună** ,și aceasta este mult mai asigurator decît o politică bună,**făcută cu oameni răi și într-o țară rea."**

"Așa că **să ne dăm seama** , noi, toți, cîți suntem aici, că **nu este răutatea care ne duce la greșeli**, ci sunt **anumite idei false care ne-au stăpînit,anumite metode greșite** , cum spuneam la început, pe care le-am întrebuițat,și **lipsa aceluia moment de liniște absolută** în care **fiecare să caute în adîncul conștiinței lui**, unde îl așteaptă un răspuns precis,care se poate preface în **formulă fericită de îndreptare** a acestei țări."

Iorga / dec.'30

«Partidele =grup de interese meschine

(vezi pe larg și context la PND)

[LD: **captare de interes și bunăvoință, atac prin învăluire, lingușire , minimalizare, bagatelizare,persiflare.Partidul redus la ideea de "grup" de interese meschine , de obținere de posturi,]**

"**Oricine este liber să creadă în cuvintele care numesc partidele.**

Dați-mi voie mie să nu cred." [...][....[...]

Iorga / dec.'30

/Legea administrativă PNȚ

" Cum ați făcut și dvs.cînd **ați pus doi prefecți în loc de unul**.Două boli , în loc de una singură:[...] Tot așa **v-ați închipuit că dacă veți complica ordinea administrativă și amesteca în ordinea administrativă**, produse de multe ori mizerabile ale **intrigilor de provincie, legate de luptele de partid** ,acești oameni, fiindcă sunt încadrați **altfel** și numiți **altfel**,vor fi **altfel**."

"Se poate spune , despre **reforma dvs.administrativă**, ceea ce spunea un ministru englez [Acten] , regelui din Neapole , **Ioachim Murat** ,care **schimbase culoarea uniformelor soldaților săi** [...] :< **poți să-i îmbraci și în galben,și în roșu, și în albastru, aceasta nu-i va împiedica - în franțuzește este mult mai tare și cu totul neparlamentar -**

de a șterge putina. >

" Tot așa și dvs., **puteți să-i numiți cum voțiți, puteți să-i ierarhizați oricum, puteți să creați oricâte directorate** [provinciile] , avînd în frunte chiar niște oameni așa de zdraveni cum este **d.Sever Bocu din Banat** a cărui gazetă îl intitulează în fiecare zi **ministru** ."("În gazeta d-sale din Timișoara, "**Vremea**" ,**d.Bocu** este intitulat în fiecare zi ministru, pentru plăcerea de a asculta cum îi sună "ministru" la ureche, cînd d-sa întretine o gazetă)**puteți să puneți** pe toți oamenii de valoarea dlui Bocu , **directori ministeriali, tot acolo veți ajunge.**"(p. 196)

Iorga / dec.'30

#Naționali ardelenii .

[Retro : fuziunea PND - PNR]

"Tot așa , cînd ați venit dvs.De o parte **naționali din Ardeal** ,desigur **foarte naționali**. Dar **de ce eu m-am despărțit de naționali din Ardeal** ,în mijlocul cărora **am jucat un rol** de care nu cred că au să se plîngă ?"Cîtă vreme **am avut onoarea de a-i conduce în tovarășie cu d.Maniu**,cred că **am fost omul care i-a servit mai mult și care a cerut mai puțin**, și din cauza aceasta , natural, **eu am rămas acela care a trebuit să se ducă [LD:de la șefie !] iar cine a servit mai puțin și a cerut mai mult, a rămas cel care nu trebuie să se ducă.** [Maniu !] [LD: la șefie!] [.....]

" Prin urmare , **un partid ca și celelalte, fără nici o deosebire.**" Marea generozitate ardeleană, **spiritul atît de patriarhal al Ardealului**,care făcea dintr'înșii toți, **o adunare de admirabili țărani**, cu **vlădicii și preoții în frunte**, împestrîțată cu ceva **advocați** , **oameni de bancă**, cu ceva **medici**,**ce s-a ales dintr'aceasta ?**

" **S-a ales** ce se putea alege dintr-un grup de oameni , în care , **cel puțin jumătate**,își închipuiau că **maica lor i-a născut** pentru ca să se găsească **într-o mare situațiune administrativă,în țara** pe care Dumnezeu i-a ajutat să o vadă **înfăptuită.**" (p. 197)

Iorga / dec.'30

[Retro PT]

" Și pe urmă: cînd s-a format **partidul țărănesc** la noi, eu **i-am apărât** în cele dintîi timpuri,**la această tribună**, sub guvernul Averescu , spunînd: **e foarte bine că țăranii se grupează și își fac un partid țărănesc, un partid de ordine și național.**[...] **în loc să am aici în Cameră,țăranii să fie reprezentați în mare număr,în care să se audă**, necontenit, **direct din buze de țărani, dorințele țărănimii** de la noi,în loc de puternicul conservatorism al țăranului fiindcă **țăranul este cel mai îndărătnic conservator**, care există **în România** -în loc de aceasta ,

un partid de stînga, cu tot felul de **doctrine occidentale**, cari, **dacă nu sunt revoluționare**, cu atît mai rău.Cel puțin cînd merge cineva la stînga , să aibă curajul pe care îl are revoluționarul care riscă; **dar nu un oportunism îmbrăcat în roșu. Și oportunist roșu a devenit partidul acesta țărănesc.**" (p. 197)

Iorga / dec.'30

«PNT? =împiedicat în toate partidele

"Dar , veți zice dvs, dar **oamenii sunt ceea ce erau înainte ? Sunt, sunt și acum ce erau înainte**, numai cît **ei s-au împiedicat în toate partidele** prin legăturile pe cari și le-au făcut.D-voastre sunteți niște **oameni vii** , pe jumătate **spînzurați în toate partidele** , **din propria dvs dorință**.Și atunci, **ceea ce este necesar,nu este să vă laude cineva funia și să o strîgă mai tare**,ci să vă spună dvs :**dați-mi voie să iau niște foarfeci și cu foarfecele acesta de critică , să tai funia aceasta , ca dvs.să ajungeți la pămînt .**"

(p. 197)

Iorga / dec.'30

«Țărani, boieri,burghezi,intelectuali.

" Nu mă tem cînd **o mare clasă** este așa cum este **clasa noastră țărănească** de azi, încît **are o astfel de inteligență și de răbdare** - cu răbdarea lui **ne-am ținut noi secole** întregi , **cu mintea boierului și răbdarea țăranului.**" (aplauze prelungite, unanime)

"Și de aceea nici **mintea boierului nu trebuie să neglijeze răbdarea țăranului**, dar **nici răbdarea țăranului să-și închipuie că poate să facă ceva** ,în virtutea unei **teorii de clasă , fără mintea boierului.**"

"Noi intelectualii , **suntem boieri de carte și generoși ca boieri de carte**, cum generoși erau **boierii de moșie de odinioară, pe care nu trebuie să-i batjocorim**, fiindcă astfel riscăm să fim considerați ca **ignoranți în ce privește trecutul țării noastre.**" [...][...]

" Iar în ce privește **clasa dominantă de odinioară** noi am crezut că este moartă.

Mulți au crezut că este gata cu boierii, că acum fac alții pe boierii.

Ei bine, nu. [...] o mare parte dintre ei **se găsesc aici** ,în generația cea nouă, în rîndurile culturii.

Iată șeful noului partid liberal [Gheorghe Brătianu] care reprezintă , fără îndoială, această **direcțiune de spirit ,această îndreptare** în ce privește activitatea, **boier mai mult după mamă, decît după tată**,cu toate acestea este **profesor la Universitate** , și lîngă dînsul sunt **atîția alții, tot așa , care poartă numele cele mai frumoase,ale celor mai vechi familii** , care se consacră învățămîntului."

"**Înțelege această clasă** că, pentru a doua oară în istorie trebuie să se ridice , prin **cultivarea valorilor spirituale ale poporului lor.**" (p. 195)

Concluzie:

▫ Solidaritate >concordie > tranșee > guvern de concentrare regală!

"Și cîtă nevoie este **să ajungem pe pămînt** într-un ceas de război economic cum este acesta. **Să ne coborîm într-o singură tranșee și,sub conducerea șefului acestui stat, [Carol II]** care în tinerețea lui **are nevoie încă de sfatul onest al oricărui român onest,să trecem de primejdia de astăzi , să ne așezăm din nou în fruntea popoarelor pe cari odinioară le-am condus** și cari astăzi, **ducînd o altă viață politică au ajuns a ne întrece.Aceasta v-o doresc.**"

Și doresc încă un lucru.

" Dacă aceasta nu se va face , dacă pentru meschine certuri de partid ,cari sunt în fond rezultatul urilor și invidiilor personale - și sunt cîțiva oameni cari învîrt la spatele d-voastre mașina în care vi se macină tot sufletul, tot timpul și tot sporul - dacă d-voastre ați rămîne închiși în aceste bănci,gata să cadă asupra capului d-voastre, eu doresc să nu am motive pentru a mă bucura, acuzîndu-vă, ci să mă găsesc în starea sufletească a omului care vrea să vă spună numai că ați greșit și care se oferă să vă ajute să reparați cu toți greșelile pe care pînă acum le-ați făcut neconțenit ." (aplauze prelungite la PNȚ)

[LD: sunt retro -stupefiată ! național-țărăniștii au luat spusele lui Iorga ca un semn de solidaritate cu guvernarea lor !]

N.Iorga ,5 dec.'30

19.) "Cazul Argetoianu " -excluderea din PNL,dec.' 30

(rev."Parlamentul românesc", 5 dec.'30, p.9-10)

[LD : cîteva semnale premergătoare .Apoi "**profilul**" moral politic făcut de revistă, la care subscriu întru totul.Ocazie ca să comentez și abuzivul apel la "**Memoriile**" seniorului de la Breasta, în istoriografia și comentariile analiștilor politici români. Vezi amănunte la [fișier Uniunea Agrară -C.Argetoianu](#) sau la [Sistemul de partide](#) sau la [Etică politică](#) .]

-ACCuza (15 dec.'30):

Regele l-a chemat pe Argetoianu într-o audiență, și gata **s-a zvonit că MSR vrea să facă "guvern de personalități "**;de la acest zvon, **a pornit acțiunea PNL-1**

(Duca,Tătărescu),pentru formarea unui "**front comun**", "armistițiu, coaliție, pentru a se opune unei atari formule guvernamentale (Cf. DAD, discurs la mesaj , 15 dec.'30)

-"Parlamentul Românesc" / 5 dec.'30

▫Argetoianu-"ceasul" lui politic .

[LD: extraordinar fler și previziune a traiectoriei lui Argetoianu, ceea ce demonstrează competența judecății gazetarilor de la "Parlamentul românesc" !

Și dacă știau ei, înseamnă că știau și alții.

Nu se poate spune că aducerea lui la guvernare a fost o surpriză !
În același număr, la o rubrică de reportaj săltăreață, se spunea chiar că...**Argetoianu va fi premierul de mâine**, deoarece **GGMironescu nu este în stare să facă bugetul !]**

/Excluderea voită din PNL

" Lăsînd însă la o parte orice considerație în legătură cu trecutul, **e sigur că o personalitate de clasa d-lui C.Argetoianu , chiar după excluderea voită pe care a reușit să o obțină de la liberali**, nu se poate să renunțe a mai face politică. "Fostul ministru de Domenii , este **un temperament prea viu și o energie prea activă politicește , pentru a renunța** tocmai atunci cînd, chiar după propria lui declarație, **i-avenit ceasul.**

D-l C.Argetoianu va mai juca încă **un mare rol politic** la noi în țară.
Mai ales în **împrejurările actuale**, calitățile sale se impun de la sine.

/Calitățile și defectele lui CcCotică

" **Cine altul decît d-l Argetoianu ar putea avea curajul unui guvern de personalități unei înjgheări disperate** , care să fie totuși în stare **să domine evenimentele ?**

Cc.Cotică își dă seama de **ceea ce îi poate pumnul.**

Va primi însărcinarea Regelui și, de va fi nevoie, **va face și alegeri** , așa cum a mai făcut.Va cerca să-și pună în aplicare **planurile sale economice și financiare și nu se va jena să-și arate pumnii** atunci cînd atitudinea adversarilor îl va îndreptăți să o facă. **Că va reuși sau nu**, asta este altă socoteală.

Dl Argetoianu **nu e omul care să se sperie de un insucces** .

D-sa nici **nu poate fi făcut responsabil** de așa ceva.

Din moment ce **politicește nu are nimic de pierdut** , răspunderea este complet iluzorie. D-l C Argetoianu **știe acest lucru** ;știe, mai ales, că **la noi în țară, politicește, nu se poate compromite nimeni afară de omul ce-și recunoaște singur greșelile.**

În consecință, **Cc Cotică va încerca totul.**

Are de pe acum **sprijinul Regelui și prestigiul de om hotărît : atou-uri** destul de importante pentru a-l încuraja în acțiune."

PR/ 5 dec.'30

/Gata ptr "guvern de personalități"

[LD :afară de faptul că numele lui Iorga încă nu figurează **previziuni , temeri, formulate cu acuitate**]

"Ori cînd oameni ca d-nii **George Brătianu [PNL-2] , gral Văitoianu [PNL-2] , Manoilescu [PNT] , Junian [PNT] , Mihai Popovici [PNT] , Mitilineu [PP?] ,Aristide Blank, Petrovici [PNT] ,etc. vor fi gata să dea ascultare chemării Regelui** , sub conducerea d-lui **C.Argetoianu.**

Un asemenea guvern, n-ar fi , la urma urmei, nici pe departe **așa slab** ca acel actual [**GGMironescu**] sau multe din guvernele pe care le-am avut de la război pînă azi.

"Rămîne însă deschisă **o întrebare , aceea a urmărilor pentru Țară și Rege, dacă încercarea d-lui Argetoianu nu va reuși** .

" **Și răspunsul de dat e mult mai greu** pentru că , spre diferență de persoana primului ministru, **nici Țara , nici Regele , nu pot spune ceea ce ar fi în stare să spună Cc.Cotică** , în ziua cînd ar fi să cadă de la guvern , în urma falimentului general."

(p. 9)

PR/ dec.'30

▣Dilemele formulei de guvernare

"**Dictatura ?Ar fi o nenorocire.**

Împăcarea cu liberalii ?Revenirea la o reală **înțelegere cu partidele politice** și în special cu cel **liberal ?Dacă** aceasta ar fi **o soluție**, atunci e mult **mai logic** ca ea **să fie cerută acum**,cînd mai **sunt încă șanse de conciliere**, fără învinși și învingători.

"Căci să nu ne facem iluzii deșarte : o formație de personalități , în frunte cu d.Argetoianu, are drept consecință imediată **adversitatea tuturor partidelor existente.**

E oare de dorit acest lucru ? **Evident că nu** .

" **Exemplul Italiei ? Lipsește omul.**

Exemplu Serbiei ? [dictatură regală] **Să-i așteptăm întii rezultatele reale**, nu acelea trîmbițate de comunicatele oficiale interesate să ascundă adevărata stare de lucru.[...]

În momentul de față avem nevoie de **ajutorul financiar al străinătății** .

" Așa cel puțin afirmă chiar d.Argetoianu . Poate , oare, susține cineva că **acest ajutor** va fi acordat mai cu ușurință **unui guvern hibrid** și fără sprijin real în țară , **decît unei conduceri normale ?**"(p. 9)

PR / 5 dec.'30

()Previțiune : eșecul C.Argetoianu

" **Oricît ar fi de curajos** d-I Argetoianu și **oricît de nelimitat ar fi sprijinul** ce-i va acorda **Regele,răspunsul la întrebările de mai sus ,este imposibil de dat** încît să mulțumească nu numai **un număr restrîns de ambițiuni personale ,** dar o țară întregă ce geme sub apăsarea unor nevoi încă necunoscute pînă azi.

"Cu plecarea forțată din partidul liberal, d-I Argetoianu încheie un circuit .

De acum înainte **rolul de out-sider e singurul ce mai poate fi jucat."**

C.Argetoianu / 5 dec.'30

20.)M.D.Ralea (PNT) , discurs la mesaj , 8 dec.'30

(DAD, MO 15, ședința din 8 dec.'30, p. 206- 210)

[LD:discurs integral xerox; în calculator, dispersat problematic.

Supratitlurile, sublinierile, parantezele,colorarea, îmi aparțin]

- ▣ Dezbaterea la Mesaj.
- ▣ Dinamica sistemului de partide.
- ▣ Necesitatea partidelor.
- ▣ Opinia publică > Politica iberică > Țapul ispășitor.
- ▣ Personalitățile și politica
- ▣ Greșala guvernării PNT : tolerarea antisemitismului.
- ▣ Întărirea partidelor .

Ralea / dec.'30

/Dezbaterea la Mesaj.

" D-lor deputați, o **discuție la Mesaj** este în acelaș timp **un bilanț și un program.**

Îmi veți da voie, de data asta , să **nu discut programul.**[...] Voi discuta însă altceva : **voi discuta o anumită situațiune a forțelor sociale** în momentul de față , situațiune care **plasează pe fiecare la locul lui** și care arată anumite **indicațiuni** ,pentru **conducătorii partidelor politice, pe viitor.** " (p. 206-207) [...]

Ralea / dec.'30

▣Dinamica sistemului de partide.

" De anul trecut, de la ultima dezbateră a Mesajului, au intervenit **două mari evenimente fundamentale** ,care sunt oarecum **menite să ducă o transformare** în **însăși situațiunea partidelor politice** .Aceste **două evenimente** le cunoașteți cu toții: este în primul rînd **agravarea crizei economice** , pînă la proporții catastrofale și în al doilea rînd, **restaurația politică în ordinea dinastică "**

Ralea / dec.'30

-Necesitatea partidelor.

[LD: acesta este Ralea'30.Vom avea parte de un Ralea '37 , un Ralea'38 și, în final, de un Ralea '48 .Este greu pentru cine-i cunoaște evoluția să-ia în serios argumentările doctrinare .Mă strădui să o fac cu deplină obiectivitate , din respect pentru adevărul acela pe care îl tot caut , și pentru a reconstitui cât mai fidel epoca.Pentru că nu contează ce cred eu -ACUM - despre Ralea ,ci ce-au crezut contemporanii săi .]

"Evident, din toate **obiecțiunile** care se fac vieții de partid politic, **sunt unele** ,în parte cel puțin, **fundate**.Sunt fundate și aceasta **o recunoaștem și noi.**

Dar **a face politică** , după cum spunea un ilustru om de stat francez, **înseamnă <a alege între mari inconveniente >** ,adică înseamnă **a alege** ceea **ce astăzi este mai acceptabil** ,ceea ce **conține măcar o calitate** ,și **a respinge** un lucru ce nu are nici atît." D-lor, dacă **partidele politice** prezintă atîtea dificultăți, ele totuși reprezintă și **o mulțime de calități."**

-element de ordine și de stabilitate

Partidul politic reprezintă , oarecum, "**un element de ordine și de stabilitate** ",un început de **organizare** în acea confuzie inițială "a războiului tuturor împotriva tuturor" ,care duce la "anarhia socială".

-organ de răspundere

Partidul mai este și "**un mare organ de răspundere**" , care se angajează la "**o atitudine curentă cotidiană**" (anunțată prin program și aprobată prin vot) , în timp ce în sistemul "**personal**", este "**difuză și anonimă**".

-instrument de informație

Partidul politic , pentru guvern, este și "**un mare și eminent instrument de informație**" pentru că au **rădăcinile adânc înfipte în popor**, fiind "**un corectiv la opera de guvernare.**"

-modelatoare a presiunilor opiniei publice

Partidele politice mai au **avantajul de a putea actualiza** anumite chestii, în starea de confuzie a opiniei publice, **grăbind sau temperând presiunea opiniei publice**, ca să ia o atitudine sau alta.

-pilon de fixitate politică-socială

Partidele politice, prin gruparea lor, prin disciplina lor, permit "**o coerență mai mare**" o "**concentrare mai mare**" și , prin aceasta , "**o operă de fixitate politică și socială**". (vezi mai jos, pe larg) (p. 208)
Ralea / dec.'30

«Opinia publică

[LD: foarte interesant; fructifică ideea, generalizează-o , ca **un dat al moravurilor românești**, care izvorăște din **tirania opiniei publice.**]

#Dezorientarea opiniei publice

După opinia lui, exista și o **cerință "locală"** care indica **cît de periculoasă** ar fi fost **organizarea vieții politice, fără partide.**

"Asistăm de **10 ani** de zile la o așa de **mare dezorientare a opiniei publice** încît la fiecare 2,3 ani , aproape **periodic, un partid sau un om își riscă popularitatea lui.** **Mulțimea, avidă de lucruri noi, cere un alt sacrificiu, o altă hecatombă, un alt țap ispășitor,** și cum lucrurile merg rău, **suntem aproape într-o stare revoluționară.** În care vedem că **politica țapului ispășitor domină în permanență viața noastră politică.**"
"Să cristalizăm, deci, **viața politică,** pentru a ajunge la **un fel de stabilitate** , la **un punct fix** , în această **nebulosă dezorientată** , care este **opinia publică** de după război. **Nu putem satisface în permanență setea de necunoscut [...]** să-i oferim **țapi ispășitori**, ci avem datoria de a rezista pe poziții , pentru a-i oferi **puncte fixe de orientare** , reprezentate prin **partide**, așa cum sunt ele."

#Politică iberică: "**țapul ispășitor**"

[LD. **Atenție!** 1 oct.2006 Reflectez asupra acestor idei lansate la noi poate de Ralea , dar în literatura de gen europeană dezbătută deja de peste un deceniu ,pe fundalul desfășurării la noi a campaniei deconspirării Securității, a dosariadei și a "adeverințelor de bună purtare" date oamenilor politici de CNSAS. La "procesul comunismului" ,cerem și noi , de vreo 16 ani, capul lui Iliescu , după ce acesta cu cu gașca lui ,a tăiat capul lui Ceaușescu .

[LD: mă întorc la 1930. Urma să se răspândească această molimă, sau era deja înstăpânită și dacă era în fibra românului, cum se explică ?

Oare **șirul de lupte pentru domnie** din tot evul mediu ce a însemnat altceva ?

Oare să fi lansat primul război mondial **noi forme de disoluții și revolte** ?

Oare "furiile" și "revoltele" poartă în ele energii pozitive sau negative ?

Oare țapii noștri ispășitori - Marghiloman, Ionel Brătianu, C. Stere, Vintilă Brătianu, Iuliu Maniu, Iorga, Duca, Călinescu, Carol II, Antonescu, etc etc., continuînd cu capetele tăiate prin **forme aberante de lichidare în masă, aplicate de comuniști** , după al doilea război mondial.- să fie victimele acestei maladii ,sau sunt fenomene specifice umane ?

[LD:Oprește-te ! nu mai ajungi nici când să termini această carte]

" [...] pînă acum **s-au consumat cîțiva oameni , cîteva destine politice** ,dacă am merge mai departe **ne așteaptă ceva și mai teribil, ceva mai tragic, mai sfișietor,** ne așteaptă începutul unei politici pe care a-și numi-**o politica iberică** <pronunciament > pentrucă **este psihologic [poate patologic !-LD] a spune că nevoia de noutate crește** în fiecare moment și **se amplifică** din însăși favorizarea ei. Favorizînd acest lucru , vom ajunge la unmoment dat la această **politică iberică,** care **caracterizează statele Americii de Sud,** în care , la fiecare 2,3 luni, **colonei pronunță un pronunciament și întreaga populație** este sub imperiul **ultimei furii și ultimei revolte."**

Ralea / dec.'30

▣"Rețete" de guvernare

"D-lor **ce se oferă în schimb ?** Ni se oferă în schimb **mai multe rețete,** din care îmi voi permite **să analizez** în fața dvs cîteva."

()Guvern de personalități

[LD:Ralea se avîntă pe terenul speculațiilor psihologice și demonstrează dilemele unei guvernări de personalități.O face cu destulă abilitate și convingător.Până acum,și eu sunt atrasă de valențele acestei demonstrații]

"Ni se oferă, în primul rînd, rețeta unui guvern de personalități.[aluzie la Iorga]

Ce înseamnă guvern de personalități ? Este cazul să ne punem întrebarea :

ce este o personalitate ? Care este **definiția acestei personalități ?**

Este vorba de **un om care nu a făcut parte nici o dată dintr-un partid politic,**

sau este vorba de **unul care a făcut parte din toate partidele politice ?**

Dacă este vorba de **prima ipoteză,** atunci avem de a face cu **contemplativi izolați ai artei sau științei ,care nu sunt apți pentru viața de acțiune.**

E bine, oare ,**să-i scoatem din laboratorul lor ,de la munca lor tăcută,**pentru a-i **angrena în această politică nouă,** pe care însăși deținătorii formulei guvernului de personalități o consideră **așa de mizerabilă.**E bine **să le facem acest serviciu ?**

Dacă este vorba de **ipoteza a doua,** de **aceia cari au fost prin diferite partide politice și cari astăzi nu mai sunt mulțumiți,**pentrucă sunt **spirite dizolvante și anarhice ,** care **nu au putut rămîne acolo,alegerea noastră este iarăși grea.**

Adică **ni se cere să alegem** între **un buchet de eliminați și de acriți** și între **un altul, de candizi și ingenui bătrîni.**Mărturisesc că o asemenea **alegere este foarte grea."**

" Dar, d-lor, **personalitate** însemnează **o forță tumultuoasă** de viață, care **aduce o notă originală** în viața politică.Ei bine, ne gîndim **cum s-ar putea compune un guvern din asemenea forțe,**care **fiecare din ele evoluiază în sensul său propriu.**

Cînd **aceste forțe nu s-au împăcat în partidele politice** din care au plecat ,cum se vor

împăca acum ,cînd în partidele unde au fost **nu erau numai personalități, ci erau și**

oameni modești , care i-ar fi suportat ?**Dar acum se găsesc doar personalități.Cum**

se vor împăca ?Pentrucă **personalitate** înseamnă **ceva original,** și atunci,**ori sunt**

personalități, și fiind originale ,nu se vor putea împăca,ori se vor împăca , și atunci nu

sunt personalități.Aceasta este singura dilemă posibilă."

Ralea / dec.'30

-Personalitățile și politica

" Dar este și altceva.Personalitate în viața românească,personalitate în viața publică,

de unde au ieșit în mod brusc atîtea personalități ?Societatea noastră nu este așa de

diferențiată , încît aceste personalități **să curgă pe toate străzile.Sunt acelea pe care le**

avem , și cele pe care le avem sunt , mai mult sau mai puțin, **angrenate în partidele**

politice .Toți oamenii eminenti de cultură, cari au fost în țara noastră,**au fost în**

același timp într-un partid politic.În partid politic a fost **Kogălniceanu,** în partid politic a

fost **Maiorescu,** în partid politic este d.**Iorga,** în partid politic este d.**Stere.**

Toți oamenii care au gîndit în țara asta, au făcut și politică.

De unde să luăm oameni politici care nu sunt în partide politice ?

Revenim din nou la această întrebare , **trebuie să-i colectăm de undeva anume ,să-i**

luăm **din laboratoarele lor liniștite ,** pentru ca **să-i angrenăm** în viața noastră publică,

să le spargem ușile, să-i scoatem afară în zgomotul străzii și să facem din dînșii

agenți electorali.

"Mi se pare că **cei care apără guvernul de personalități** , **nu s-au gândit la un destin așa de trist rezervat acestor bieți oameni de știință !**

-Individualismul liberalismului manchesterian

"Și mai este și altceva : **timpul cu destinul și caracteristica lui**, nu se îndreaptă de loc către **această formă**, care era **la modă acum 30-40 de ani**, către această formă a **individualismului excesiv** de pe timpul **liberalismului manchesterian**.

-Timpul grupărilor colective

Nu mai este vorba astăzi de **capriciile și veleitățile personale** ale unui singur om, **ci este timpul de grupări** , din ce în ce mai **puternice în organe colective**, care să **reprezinte opinia publică și societățile**.

Nu mai este vorba atăzi de **splendida izolare a unui intelectual**, care lucrează pe cont propriu, ci **este momentul ca forțele să se organizeze** , să reprezinte corpuri din ce în ce mai **aglomerate și colective**."(p. 209)

Ralea / dec.'30

()Guvern de mână forte.

[LD, 1 oct.2006.Mărturisire de istoric:M-am bucurat enorm când am dat de această abordare la Ralea.Era cred prin '77 când m-am lăsat captată de dezbaterile parlamentare interbelice și când am visat la o carte despre bogăția lor de idei .

Am raportat-o la timpul pe care-l trăiam și ,după lecțiile foștilor deținuți politici,dezbaterile parlamentare au devenit cartea mea de învățătură]

"**Dar alții mai radicali** , nu se mulțumesc cu acest paleativ ușor :guvern de personalităț ; **acești radicali vor de-a dreptul dictatură de mână forte**.

-dictatura bonapartistă

[LD:nu pot stabili cristalizarea acestui gând la un Ralea sau la altcineva. Nu-mi dau seama dacă el făcea aluzie la **Averescu**,sau la **Iorga**,sau la **Goga**, sau la **CZCodreanu** sau ,deja la **Carol**, sau la alți "visători" de dictatură.Dar că ei existau , că se simțea presiunea difuză și în "popor" , că Mussolini sau Stalin atrăgeau ... este sigur .]

"Nu este însă vorba de **o tiranie în sensul vechi al lui Metternich sau a țarilor ruși** , ci este vorba de **un fel de dictatură care s-ar baza și pe popularitate**,este tipul **dictaturii bonapartiste**, în care **un șef are mână forte** ,este **voit de o mare mulțime**, este în **asentimentul tuturor**.Este, cu alte cuvinte, **visul lui Mussolini**, care nu lasă să doarmă pe mulți din acești **cezari români**, din acești **cezari care așteaptă în fiecare zi să poată instaura o dictatură** și care se servesc de un argument foarte serios.

-psihologie caracteristică popoarelor latine

"Anume, spun ei,**democrația este bună pentru țările nordice** , pentru oamenii potoliți, dar **pentru țările latine**, care sunt țări de un **temperament torențial**,sunt țări care **nu se pot menține cu formule democratice** ,ci **trebuie ținute aceste țări cu formule dictatoriale** .Și atunci **binevoiesc să bage țara noastră în această caracteristică de psihologie etnică a popoarelor latine** , în genere, **cărora le trebuie un regim forte**."

Ralea / dec.'30

()Regim quasi dictatorial

[LD: cred că aici Ralea face afirmații ,în care nici el nu credea !Părăsește spiritul academic, recurge la speculații politicianiste, pentru a argumenta, încă o dată, că **democrația a început în România în 1928, odată cu PNȚ!**]

"**Fără să-mi fac iluzii excesive asupra independenței noastre de spirit** ,dar oricum, **trebuie să protestez**, în numele **acestui popor**, care **acceptă orice,dar nu va accepta niciodată , de bună voie,cerut de el însuși, un jug**."

(aplauze pe **băncile PNȚ**, pentru prima oară de când vorbește !)

"D-lor, dacă analizăm mai adânc **regimul de dictatură** în țara noastră mi se pare evident că regimul dictatorial **este totdeauna un regim provizoriu** : se recurge la el **pentru a se rezolva o stare agravată**.

"Un om care este atins de boală gravă ,încearcă întâi toate remediile posibile și cînd nu mai poate face altceva , se supune,la o operație chirurgicală.Dar nu este niciodată un om

care, odată ajuns la operație, chirurgicală, să rămână acolo toată viața, și după operație. [...] "**Situația** noastră din punct de vedere social **nu este așa de agravată**, încît să cerem de la dînsa, **un regim dictatorial**.

-guvernerile PNL și PP

Și apoi, d-lor, **această dictatură** pentru noi, nu este, iarăși, o noutate. **Am încercat-o.**"

"De fapt, dacă suntem sinceri, **trăim de vreo 10 ani** - de vreo 8 ani, dacă scadem **guvernarea noastră - sub un regim quasi-dictatorial.**

"**S-a încercat această dictatură** și am văzut ce poate da: **au fost alegeri, așa cum au fost; au fost arestări, așa cum au fost.** Va să zică nu este **nimic inedit** în acest fenomen, care se oferă ca un panaceu, pentru că **l-am trăit.**

-ascendența executivului

Și chiar în cazul unor **guverneri ceva mai democratice** [referire la guv. PNTJ!] **forța guvernelor executive** este așa de **impunătoare**, încît acestea, chiar în **Parlamentele** alese libere, se bucură de un astfel de **ascendent**, încît e primită **orice fel de dorință sau de injoncțiune**, care pleacă **de sus.**" (p. 210)

Ralea / dec.'30

()Regim democratic.

-însăși civilizația românească

"D-lor, în ceea ce mă privește **personal** -și cred că sunt mulți în această Cameră care împărtășesc ideile mele-**voi rămîne**, sub **privirile ironice și disprețuitoare ale tuturor teoreticienilor de ultimă oră**, mai departe **un partizan neobosit al ideilor democratice**, pe care le confund cu **însăși civilizația**, în această țară." (aplauze)

"Nu, d-lor, **partizan al unei democrații metafizică de acea egalitate care a inspirat pe protagoniștii revoluției de după 1789**, pentru o **egalitate** poate ceva **mai modestă**, dar mențin cu toată tăria că **singura posibilitate** de a da o formulă de viață, o posibilitate de selecțiune, **este această democrație.**

-identic cu țările apusului

Și mai mențin, în al doilea rînd, **că singura formulă politico-socială**, care ne pune **în contact cu țările apusului**, care nu rupe acest contact, și care ne dă posibilitatea de a avea toate avantajele unui ajutor interdependent, într-o **Europă de colaborare și frăție**, este numai această **democrație.**" (aplauze prelungite) Iată pentru ce rămîn partizanul acesteia.

-avantajul puterii de controlare

Și mai rămîn **și pentru altceva**: pentru că **oricare ar fi defectele acestei democrații**, ea prezintă un imens avantaj, **avantajul puterii de controlare**, **chiar dacă nu este destul de eficace în momentul de față...**

-A.C.Cuza: "Aici ai nimerit-o!"

-Ralea: **totuși se exercită măcar într-o bună parte**, pentru că este de ajuns o mică greșală, și tot **vor fi cîțiva opoziționiști** cari vor striga, **cîteva jurnale cari vor reproduce greșelile unui guvern. Dar într- un regim nedemocratic, unde este controlul și unde este responsabilitatea ?**" (p. 210)

Ralea / dec.'30

#Greșeli în guvernarea PNTJ

"Și terminînd, iată de ce, **cu durere**, trebuie să **constat** că **singurele, poate, greșeli pe cari le voi imputa guvernului**, care a emanat din **sînul partidului nostru**, este că **nu totdeauna a ținut sus steagul democratic, oprind toate excesele la cari s-au dedat forțele reacțiunare**, pentru că ar fi trebuit **cu o energie mare**, mai mare **decît era necesară, să reprimăm toate excesele antisemite, să nu confiscăm ziare...**

(aplauze pe băncile PSD) [...] ... pentru a **putea demonstra** că **dacă nu am avut prea multă eficacitate** care nu stătea în puterea noastră, de a aduce o mare ameliorare economică, în orice caz, **misiunea noastră supremă, în aceste momente, a fost de a aduce în țara noastră mai multă umanitate și mai multă dreptate.**" (p. 210)

Ralea / dec.30

▣Crezul democratic personal

[Nici o referire la guvernarea PNȚ, la Maniu.Patetic și parcă derutat, lansînd niște sloganuri romanțioase , imprecise,neangajante ,]

"D-lor, **este necesar să reorganizăm viața publică** din acest punct de vedere , este necesar **să putem grupa aceste forțe politice** , și **să creem acest tip de om fidel pentru o idee, acest tip de om fidel**, pe care l-au cunoscut alte popoare , **tipul garibaldianului bătrîn** , care **exilat undeva** , în neprimitoria Americă,rămîne totuși **cu visul tinereții** lui și sub toate pronunțările , sub toate manifestațiile de reacțiune , **glorifică** cu un fel de imn al tinereții , pe care îl păstrează cu credință, **crezul pașoptist.**

"D-lor , **în această țară , unde totul se schimbă, unde nu există nici un punct de stabilitate sau de orientare** , în această țară **unde totul este atît de efemer, să reorganizăm viața politică** , pentru a crea și aici **puțină eternitate "**

(aplauze prelungite , îndelung repetate)

-Iorga : "Die președinte,aș avea de adăugat ceva .**Garibaldi n-a fost dintre cei de la '48, a fost Mazzini."**

Ralea / 8 dec.'30

21.) Costache Leanca , discurs la mesaj, 8 dec.'30

(Sfat parlamentar basarabean-sterist, deputatBălți), 8 dec.'30

(DAD, MO.15, ședința din 8 dec.'30, p. 210- 219)

[LD: discurs integral xeroxat; în calculator ,dispersat problematic.Sublinieri, supratitluri, paranteze etc.îmi aparțin.Vorbește după Ralea.

Nici el,nu "rupe pisica", se menține în echivoc, și tot așa de clar **Stere era cheia.**

Se mai adaugă , ca fundal, frustrările Basarabiei.]

- ▣ Guvernarea PNȚ
- ▣ Criza economică agricolă
- ▣ Școala
- ▣ Biserica
- ▣ Bugetul
- ▣ Armata .
- ▣ Sfatul parlamentar basarabean

Leanca/ dec.'30

▣Guvernarea PNȚ

"D-lor deputați, o a doua considerațiune [după restaurație] ,care face ca **discuția la Mesaj** de anul acesta să se deosebească de aceea din anii precedenți, este faptul că ne găsim **la sfîrșitul unui al doilea an de guvernare a partidului nostru național-țărănesc**, deci, în posibilitatea de a putea face **bilanțul acestor doi ani de guvernare** , de a putea constata **progresele** realizate în acest timp,precum și **scăderile** care au putut fi evidențiate , pentru ca , în lumina trecutului,**să putem vedea care sunt perspectivele de viitor.**

" D-lor deputați, **rezultanta guvernării noastre** în acești doi ani s-ar putea rezuma în puține cuvinte: **o acută criză economică și o considerabilă criză morală."**

Leanca / dec.'30

-Criza economică agricolă.

(vezi pe larg **la Economie**)

"**Criza economică** , fără îndoială, că **se datorește politicii greșite** care a fost practică **ani de-a-rîndul de guvernele care ne-au precedat** și, în al doilea rînd, **de criza economică mondială** , care , evident, n-a putut să nu aibă repercusiuni și asupra vieții noastre economice.

Leanca / dec.'30

-Închiderea școlilor

(vezi pe larg **la Învățămînt**)

Din cauza bugetului de criză, s-au comprimat cheltuelile, iar ministrul instrucțiunii, **Costăchescu , închide în massă școlile .**

Leanca / dec.'30

-Biserica .

(vezi pe larg la Biserică)

În **Camera** s-au iscat **discuțiuni** în jurul **interpelării anunțate** de **Nichifor Crainic**, în legătură cu **Facultatea de teologie din Chișinău**, provocată , la rîndu-i, de **interpelarea anunțată** de colegul **Cărăuș**.[...][...] [...] "Dlor deputați, în chestia aceasta **eu aș merge mai departe**. Probabil că mulți nu vor fi de acord cu mine , am însă o adîncă convingere că propunerea mea ar fi în folosul credinței și al religiei noastre. Aș merge mai departe și aș spune că , pe cît se poate, **să separem biserica de stat.** (întreruperi)
Leanca / dec.'30

-Bugetul.

(vezi pe larg la Economie)

Bugetul se anunță de **32 miliarde și ceva**. Din el, **6 miliarde** este anuitatea , datoria; **10 miliarde** pentru armată . Din buget ar mai rămîne 16 miliarde, din care peste jumătate pentru personal, **deci trei sferturi din buget este neproductiv !** [.....]
Cu riscul de a deveni nepopular, **el cere ca** ,așa cum toate păturile sociale fac sacrificii ("a ajuns cuțitul la os") , **să se sacrifice și funcționari care** , de bine de rău, **primesc lunar o leafă.**(215)
Leanca / dec.'30

-Armata .

Din bugetul de 32 miliarde, 10 miliarde se vor da armatei. "Interesul țării noastre este să avem armată. **Armata este mîndria noastră.**"

-Șeicaru : "Nu este o mîndrie, este o necesitate"

-Leanca : "Evident că nu este numai o mîndrie este și problema siguranței noastre de stat. Dar, deocamdată cere aceste 10 miliarde , cu totul aproape 16 miliarde.(215)
Leanca / dec.'30

#Vinovățiile PNȚ

" Cine e de vină că am ajuns aici ? **Jumătățile de măsuri** nu mai ajută la nimic, **cîrpile care se fac nu sînt de nici un folos ; se cer măsuri curajoase** . Dar, pentru luarea unor asemenea măsuri , **se cere o altă autoritate , alta decît aceea pe care o avem noi astăzi**

-Emil Fagure (ziarist ind.) : "Care sînt măsurile pe care le preconizați ? Vă rog să spuneți numai cîteva dintre ele, și să dați și numele realizatorilor. Camera trebuie să lucreze în claritate.

-Leanca : "Dle Fagure, nu poate reduce lefurile funcționarilor, **un guvern și un parlament** care a votat **legea pensiilor regentilor** .

Nu poate nici reduce nici azvîrli în stradă pe funcționari, **un guvern și un partid care l- a adus și- l menține pe Vidrighin .**

Fagure : "Dta îmi răspunzi negativ. Noi suntem curioși să știm **ce trebuie să facă și cine trebuie să facă? "**

-Madgearu : iar și iar, îl apără pe Vidrighin, pentru competență. (p. 219)

Leanca / dec.'30

≡Sfatul parlamentar basarabean.

(vezi pe larg la PȚD-Stere)

" Noi nu putem să ne solidarizăm nici cu infamia , nici cu lașitatea și, precum nu puteți voi Ardealul fără ardeleni,

așa nu puteți voi nici Basarabia, fără basarabeni. "

"Iar dacă nori negri și grei se vor împrăștia asupra orizontului țării noastre și **dacă** vijelii năprasnice ar putea amenința **clădirea noastră a tuturor ,dacă**, pentru **întărirea zidului,**

va fi nevoie de odorul scump de altădată al meșterului Manole ,ei bine d-lor, **de astă dată odorul scump vom fi noi.**" (apluze la majoritarii PNȚ) (p. 219)

Costache Leanca / 8 dec.'30

22. I. Gh Pardos (PNȚ, deputat Prahova),interpelare ,8 dec.'30

▣Consiile de administrație la Regiile și Casele autonome.

(DAD, MO 15, șed. din 8 dec.'30, p. 206)

[LD : din păcate , nu am documente care să ateste participarea în Consiliile de administrație ale regiilor și caselor autonome, ale oamenilor politici !

Nu știu ce soartă a avut interpelarea lui Pardos, dar semnalez episodul pentru a arăta cum , teoretic măcar, se putea face controlul parlamentar al guvernării !]

(Vezi pe larg și context la **Economie**)]

Pardos / dec.'30

-De ce nu i se răspunde ?!

"Die președinte, d-lor deputați, am cerut de 10 zile lista completă a tuturor **Consiliilor de administrație a Regiilor și Caselor autonome**. Biroul Camerei a înaintat chiar de la 1 decembrie , o **Adresă** către Ministerul Finanțelor , Cunr. 287, o **Adresă** către Ministerul Industriei și comerțului și așa mai departe , **la toate ministerele** de care depind Regiile autonome și Casele autonome.

"Constatare cu regret că, deși aceste Regii nu trebuie să caute prea mult ca să descopere cari sunt membrii Consiliilor lor de administrație, și, evident, că nu ar avea nevoie de prea mult timp , să cunoască și atotputernicia acestora, totuși , **nu mi s-au remis dosarele cerute** , de care am nevoie pentru discutarea bugetului. [...]

" **Dacă** , însă , **guvernul se teme** să dea aceste date , pentru că , știu eu , **ar vrea să le ascundă** sau **nu ar vrea să le dea din alte motive** -mie , **ca deputat , trebuie totuși să mi le pună la dispoziție**, pentru că **legea îmi dă acest control și vreau să-l fac cu tot dinandinsul, și cu toată bunăcredința**, în fața Parlamentului , la discuția bugetului. Vă rog de a interveni din nou pe lângă guvern" (aplauze pe câteva bănci !)

-I. Mihalache (ministr. Interne) (intervenție

"Întârzierea se datorește **numai biurocratismului nostru**"

-DR Ioanițescu : " **Dvs trebuie să luați măsuri. Nu este nimic de ascuns**. Să ni se trimită darea de seamă a regiilor autonome , așa cum le obligă legea bugetară"

-M. Manoilescu (ministr. Industriilor) : " Darea de seamă este deja alcătuită.

Este o lucrare extrem de voluminoasă și amănunțită a **gestiunilor tuturor regiilor publice și mixte și chiar a concesiunilor, așa cum obligă legea comercializării**. Cu această dare de seamă cred că **veți fi pe deplin satisfăcut**, căci acolo **veți găsi toate amănunțele** asupra tuturor chestiunilor cari v-ar putea interesa , nu numai asupra administrațiunii."

-I. Gh Pardos : " Dorim să avem cât mai curînd această dare de seamă și totdeodată **să știm pe baza căror calități au fost numiți membrii în Consiliul de administrație**" .

(aplauze pe băncile opoziției !)

I. Gh. Pardos / 8 dec.'30

23.) Constantin Stere, discurs la mesaj, 9 dec.'30

(Sfat parlamentar basarabean, deputat Cetatea Albă),

(DAD, MO 16, ședința din 9 dec.'30, p. 227-232)

[Discurs integral xeroxat. În calculator, dispersat problematic. Sublinieri, supratitluri, paranteze, colorare, îmi aparțin.

Vorbește după ce Mătă și Leanca pregătiseră terenul, dar nu oficiaseră ruperea grupului din PNȚ. Nici Stere nu o face. Ba sporește echivocul, misterele și, pentru mine neînțelegerea.]

▣ Guvernul G.G. Mironescu	▣ Criza economică mondială	▣ Criza agrară din România.
▣ Deprecierea prețurilor-	▣ Supraproducție agricolă ?	▣ Datoria publică-
▣ Industria-	▣ Cauzele crizei agricole	▣ Legea administrativă.
▣ Colaborarea politică	▣ Guvern	

Stere / dec.'30

#Guvernul G.G. Mironescu=fără trecut , cu viitor incert

"Față de **guvernul Maiestății Sale** , așezat pe aceste bănci, **aceste exerciții ar fi , în sine ,și nedrepte**. Bilanțul trecutului ? **Dar acest guvern nou, încă nu are trecut.**

Perspectivile viitorului ? **Dar cât viitor și mai cu seamă ce viitor , în împrejurările de față, îi poate fi sortit ?**

"Cred că **și optimismul** cel mai robust din partea d-voastre, ca **și pesimismul** cel mai desnădăjduit din partea adversarilor d-voastre, **nu poate găsi aici stimulente pentru ardore combatantă** [rînduri șterse...]

"D-lor , în fața **crizei adînci** prin care trecem, mai cu seamă în cadrul **tragediei mondiale**, **problema vieții de stat se ridică atît de grandioasă și amenințătoare** , încît micile accidente și detalii banale , din arena luptelor politice , **nu pot legitim opri atențiunea publică și ar fi chiar un adevărat sadism** să insistăm prea mult asupra lor. "Nu vreau prin aceasta să depreciez însemnătatea schimbărilor suferite de cabinetul de miniștri , în timpul antractului parlamentar.

-Lipsește Maniu și Iunian !

[LD:acesta este Constantin Stere:ironie fină și subînțeleșuri numai de el și culise știute !]

"Lipsește de pe acea bancă , de la începutul sesiunii, însuș d.lui Maniu ;

de trei zile **a dispărut și d.Grigore Iunian**, și ,ca **o forță nouă**, necunoscută în guvernul vechi Maniu, nu găsim decît **figura simpatică și masivă a d-lui Hațiegan.**

"Și mai puțin îmi pot permite să discut **surplusul de vigoare și de competență, care a rezultat pentru guvernul Maiestății Sale din această substituire.**

"Chiar dacă **tenacitatea legendară**, în fața vicisitudinilor politice, a d-lui **Maniu**, **fermitatea lui de luptător, lungă sa experiență de conducător** de oameni , cari timp de decenii a fost, precum este și astăzi, **purtătorul de cuvînt al Ardealului**, ca și **talentul , finețea intelectuală și cultura lui Grigore Iunian** , acest tip **reprezentativ al intelectualității regătene, - chiar dacă aceste însușiri ar fi egale și întrecute** ,în urma acestei **fericite renovări** , încă **socot că un prinos de energie**, care poate rezulta dintr-o **viziune mai clară a situațiunii și dintr-o analiză obiectivă a măsurilor de îndreptare, nu poate fi de disprețuit.**" (p. 227)

Stere / 9 dec.'30

«Criza economică mondială .

(vezi pe larg la **Economie**)

[LD:atenție! privire sociologic-filozofică speculativă]

"D-lor deputați, trăim vremuri mari, dar și bogate în primejdii; vijelioase, darnu maipuțin bogate în promisiuni .**Criza**, prin care trece și țara noastră, **nu poate să fie izolată de tragedia** care se desfășoară după marele război , **pe toată suprafața globului.**

- ▣ Criza agrară din România. ▣ Deprecierea prețurilor. ▣ Supraproducție agricolă ?
- ▣ Datoria publică. ▣ Industria. ▣ Cauzele crizei agricole.
- ▣ Legea administrativă.

" Aplicarea însă a acestei reforme la noi, a dus numai la crearea de noi resorturi la o procedură administrativă, și mai complicată." (p. 232)

Stere / dec.'30

«Crez democratic

"Democrația este o condiție de viață și de moarte pentru orice națiune în complexul vieții de astăzi și față de imensitatea muncii, cerută de fiecare organism național.

Fără ea, în timp de pace nici nu poate fi organizată munca națională, cum nu poate fi asigurată apărarea națională pentru vreme de război."

Mesajul cere oamenilor poltici colaborarea tuturor bunăvoințelor.

"Dar acest concurs nu poate rezulta din stingerea vieții politice."

-ACCuza (LANC) : "Vă rog să constatați că **concursul d-voastră nu-l cere nimeni.** (întreruperi, proteste , pe băncile PNT) **Aceasta este părerea mea."**

-Stere : "Pentru colaborarea reală a energiilor naționale, **este necesară lupta bărbătească și cinstită."**

ACCuza : "Mai ales cinstită"

-Stere : " Și mai ales cinstită și serioasă (aplauze la PNT) din partea tuturor.

D-lor, **numai atunci cînd fiecare partid își apără crezul, aduce prinosul luminilor sale**, discutînd problemele din punctul de vedere **al ideologiei sale**, numai atunci poate rezulta **o adevărată colaborare a partidelor.**

Societatea de astăzi nu este o masă amorfă ,nu este un corp gelatinos, ci un **organism viu, cu aspirațiuni și tendințe adesea divergente și contradictorii** **Echilibrarea tuturor intereselor legitime nu poate rezulta decît din afirmarea tuturor credințelor** , izvorîta din însăși viața socială - lupta care în același timp **impune respectul de demnitate omenească** , chiar în cel mai umil adversar .

Așa dar , d-lor, **pentru colaborarea energiilor**, naționale **este necesară** , pe aceste bănci, **afît o opziție hotărîtă și vigilentă** , care stă la straja intereselor obștești, care-i sunt încredințate ,cum este necesar , pe acea bancă **și un guvern care știe ce vrea** ,care este **sigur de sine** și care , în același timp, constituie prin însuși alcătuirea sa , **rezultanta forțelor pozitive ale țării**, într-un moment dat, simte în sine fiorul valurilor istorice , care îl ridică pe deasupra intereselor particulare , ca o întrupare triumfătoare a voinței obștești și, ca închegarea forțelor creatoare dintr-o fază istorică dată."

Stere / dec.'30

▫Regimul PNT

[LD: am citit acest text de multe ori. Parcă este incifrat. Ipotetic, pare a fi foarte aspru. Formulările echivoce care pot fi considerate sentențioase sau generale. Doar fraza finală dă cheia pentru descifrarea poziției sale :PNT va fi sancționat de istorie atît pentru guvernare ,cât și pentru distrugerea partidului .]

-fără chemare istorică...

"Un guvern care nu simte **chemarea istorică** , **n-are rațiune de a fi.Nimeni nu este în drept să reclame cîrma statului** numai pentru a așeza pe această bancă **busturi** mai mult sau mai puțin decorative .Combi-națiuni factice o pot împodobi cu variate arabescuri ornamentale.

-fără tradiție...

"Dar un guvern care **nu reprezintă tradiția Vechiului Regat** ,nici **ideologia tinerii sale democrații**,nici **revendicările noilor pături sociale** ,nici **aspirațiile provinciilor unite** - **nici din formula clasică**<Ardealul fără ardeleni >,<Basarabia fără basarabeni>,< Bucovina fără bucovineni > - **asemenea guvern nu poate purta sarcina misiunii istorice a României de stăzi "**

-fără răspundere...

" Și, dlor, nu vreau și n-am intenție polemică cu dvs.**Las la judecata conștiinței băncii ministeriale** ,**dacă simte chemarea istorică de a guverna** în aceste vremuri de restriște, **dacă își poate asuma răspunderea** în fața de Coroanei, în fața națiunii și în fața istoriei.

-va fi sancționat de istorie

"Pentru că, d-lor, **sancțiunea istorică va veni pentru această guvernare** cum va veni **pentru distrugerea celei mai formidabile forțe politice** pe care a cunoscut-o această țară vreodată, și a cărei conducere v-a fost încredințată."

C.Stere ,9 dec.'30

24.)dr.Nicolae Lupu (PT), discurs la mesaj, 12 dec.'30

(DAD, MO 19, ședința din 12 dec.'30, p. 276- 284)

[LD: discurs integral,xerox ; în calculator, dispersat problematic;

Dr.Lupu este, acum, mai în largul lui decît în 1928 ! Este cel mai dur discurs.

Multe din afirmații sunt adevărate. Pretinde că vorbește pentru **rege și țară**.

Jubilează răutăcios, parșiv, demagog, la situația critică în care este guvernul și PNT.

Dar nici din Guvern, nici din Parlament, nu-l mai contreză nimeni , de calibru.

Supratitluri, sublinieri, paranteze, îmi aparți]

▫ Parlament.	▫ Majoritatea PNT	▫ Guvernul PNT
▫ Dr.Lupu .	▫ Regim PNT	▫ Criza politică
▫ Parlamentarism	▫ Sistemul de partide	▫ Criza morală.
▫ Criza economică	▫ Guvernul GGMironescu.	

Lupu / dec.'30

-Dezbaterea la Mesaj=fără luptă de idei

[Ședința este condusă de vice-președ. I.Gr. Periețeanu.Oare nici Cicio Pop nu mai vine ?! În discuțiile la Adresă, se obișnuiește a se da **o luptă de idei...**

-ACCuza : Cînd sunt idei !

-Lupu: ...între **opozitie și majoritate**, între **opozitie și guvern** .

" **Noul premier [GMironescu]** a declarat într-una din ședințele trecute ale Camerei , că în toată viața sa **a fugit de luptă și nu i-a plăcut lupta** .Nu acesta este temperamentul meu ;**mie toată viața mi-a plăcut lupta**, și ea a fost elementul meu.

Dar,**pentru luptă trebuie partener.**

" De data aceasta , cu surprindere trebuie să constat că **pentru prima oară** în viața politică , de 12 ani de la război încoace, **nu am partener ! "**

Lupu / dec.'30

-Majoritatea PNTJ=turnul Babel

"**Majoritatea ?** Doamne ! Cine o mai cunoaște ?În primele ședințe ale Camerei, **trei lideri** ai ei s-au ridicat , în frunte cu onoratul meu amic , fostul ministru **Petrovici, DRloanițescu și alții** , **ca să combată guvernul.**

"**Împărțită și sfîrșită** între **naționali**, deoparte, **țărăniști**, de alta,**basarabenii** , de alta, **basarabenii între ei [...]** **majoritatea** , în asemenea condiții și **așa de fărîmită** , prezintă **aspectul unui adevărat turn al lui Babel** ,și vă spun că nu este un partener care-mi trebuie mie." (p. 276)

Lupu / dec.'30

-liderii ?= nu se mai cunosc !

"Mai mult, **ați ajuns să nu vă mai cunoașteți între d-voastre.**Eri ,d.ministru **Madgearu** , lovit de un **atac subit de amnezie** (Ilaritate) ,uitase cum cheamă pe d.deputat **Pardos**, cu care atîta vreme am dus atîtea lupte împreună, iar la rîndul său, d.**Pardos**, lovit și el de un **atac subit de amnezie**,vorbea de d. ministru al nu știu cărui departament - la care departament mai sunteți acum, dle Madgearu ? - (ilaritate) și îl trata cum îl tratează ziarul "Universul" ,zicîndu-i d.ministru al Industriei [...]"

-Guvernul ?=numai cu numele !

" Dar , dacă pe partea asta [partid] nu am cu cine mă lupta,poate că am dincoace, pe această bancă ? [guvern] **Nici aici.Guvernul nu mai există decît cu numele.**

"Mai întîi , d.Maniu .**Unde e d.Maniu ?** Cel puțin de rîndul aceasta nu voi mai avea neplăcerea ca, în mijlocul cuvîntării mele, să fiu întrerupt cu aplauze , la apariția lui **Pontifex Maximus.**

" **D.Mironescu se bucură ,vădit , de oarece răceală** , din partea majorităților ;**dvs.nu-l onorați cu aplauzele** cu care l-ați onorat pe d.Maniu.

" Dar această bancă este insesizabilă ?**Se schimbă ministrii și departamentele** mai repede decît ecranul cinematografic.Cine dintre dvs.ar putea să spună **la cîte departamente s-au perindat în doi ani** ,cînd veșnic o competiță, pe care nu o găsesc, d-nii: **Madgearu, Halippa, Voicu Nițescu, Răducanu ?** Cine ar putea să spună **de cîte ori a demisionat sau a vrut să demisioneze lunian ?** (p. 276)

Lupu / dec.'30

Dr.Lupu:vorbește pentru Rege și țară !

" Veți înțelege că am dreptate , cînd spun că **nu am cu cine sta de vorbă.** Și drept să vă spun, **eram să mă mulțumesc** să vin la această tribună , ba poate să-l deleg pe d.Leon - ca să fac plăcere d-lui Madgearu - **să citească o declarație.**[...]

" Pentru aceea ,pentru a-mi face această sacră datorie, m-am prezentat aici.

Și dacă nu vorbesc pentru Parlament , să nu vă supărați ,**voi vorbi pentru Coroană și pentru țară."**

Lupu / dec.'30

#Regimul PNTJ

" Iar pentru țară vom spune:**De ce ați fost dvs.chemați la guvern acum doi ani ?**

[1928]" Ați fost chemați pentru a rezolva o serie de crize, cari apăsau cu greutate asupra țării, de un șir de ani. Cu ce delir , cu ce entuziasm ați fost așteptați , și cît de grandios ați fost primiți ! Zeci de mii de oameni circulau pe străzile Capitalei , manifestînd o bucurie aproape nebună , că, în sfîrșit, visul lor, dorința lor, s-a împlinit.

"**Fusem și eu un modest colaborator pentru această operă.Mă furișam pe la colțuri de stradă să nu mă întîlnesc cu acea mulțime** ,cu toate că în sufletul meu

aveam o bucurie, enormă satisfacție , că, în sfârșit ,**ideea democratică a triumfat.**

[1929]" A trecut un an de zile.Ați sărbătorit la clubul d-voastre ,prin iluminatțiuni multicolore, prin discursuri, un an de guvernare ;

[1930] " iar **astăzi, nici o luminiță , nimic, este doliu în sufletul d-voastre.**

Pentru ce ? Pentru că nu ați rezolvat nici una din crizele cari v-au fost date pentru soluționare ." (va demonstra , pe rînd , această afirmație)(p. 276)

Lupu / dec.'30

#Criză politică .

(**Vezi pe larg la PT-Lupu, Parlament, Sistem de apartide)**

"**Ați fost chemați d-voastre [PNT] să inaugurați o eră nouă, să aduceți cea destindere politică și, prin metode noi, lipsite de fanatism și de șovinism de partid, să introduceți în viața țării , un nou sistem,un nou suflet.[...]**

" D-lor, prin **modul în care d-voastră v-ați comportat** de la venirea dvs la putere , prin felul **cum ați tratat opoziția [...]** d-voastre **ați adîncit criza politică,** ați ajuns să faceți **o parte din opoziție să iasă din Parlament** ,și nu din vina ei, ci a d-voastre, și **a trebuit să vină intervenția Maiestății Sale regelui Carol, ca să-i aducă înapoi în Parlament."** [...] **" Ați ajuns să compromiteți însăși ideea de partid [...]**

Lupu / dec.'30

#Criză morală.

(**Vezi pe larg la Eitică, moravuri)**

"Era ,la venirea dvs, **o criză morală** De cîte ori , în adunări, cînd erau împreună, **Madgearu și cu Mhalache se laudau** că vor intra " în templu" , cu "biciul de foc" și **vor alunga zarafii și negustorii !**

Aceleași "gaze asfixiante" , **bacșisuri și șperțuri, jaf și risipă** din averea publică;

"Ați călcat în picioare toate principiile " ;

Lupu / dec.'30

#Criză economică.

(**vezi pe larg la Economie)**

Lupu / dec.'30

#Guvernul GGMironescu.

Țara are nevoie de "**un ritm nou**" , bazat pe cinste, moralitate și sancțiuni.

"Dar nu dvs.puteți să luați aceste sancțiuni.Am regretul să spun : **nu aveți guvern.**

Guvernul dvs.este ca un organism căruia i-ai tăiat capul , i-ai smuls inima, **i-ai mai tăiat și membrele** , însă **îl întreții artificial** , cu serum artificial ;**palpită dar nu trăește.Este o imposibilitate de a continua** , v-am arătat situația internă,cea externă nu este mai ușoară." [...] **nu puteți să mai stați"**[.....]

"Aceasta este soarta guvernului , mi-a spus țaranul: **v-ați mîncat cinstea înfața țării și nu puteți să mai stați "** (aplauze la PT)

"Acesta este sentimentul unanim al țării, al tuturor claselor sociale,concluzia e că **guvenul apasă greu pe umerii d-voastre** și **apasă ca o lespede de plumb pe sufletul țării. Salvați-o! Salvați-vă!"**

"**Au cerut** , de cînd sunteți la guvern, **muncitorii pîine,și le-ați dat la Lupeni, gloanțe;**

"**V-au cerut invalizii pensii ,și le-ați dat tulumbe cu apă și ciomege [...]**

"**V-au cerut negustorii un trai mai ușor,le-ați răspuns cu matrace aduse din America.**

"Să nu dea Dumnezeu **să vă întorcă și ei și matraca, și furtunul,că atunci vai de voi și vai de țară.Am zis !"**(aplauze la PT) (părăsește Parlamentul) (p. 284)

Lupu,12 dec.'30

25.)V.Toncescu (PNT), discurs la mesaj, 13 dec.'30

(DAD, MO.20, ședința din 13 dec.'30, p .297)

[LD:fusese raportor la sesiunea trecută Discurs incomplet, pag.finală.

precedă discursul lui ACCuza]

Toncescu / dec.'30

▀Necesitatea continuității guvernării PNT

▣Problemele țării

I. Problema monarhică.

[**Interesant cum caută pretextul cu care să-și lanseze tirada antisemită!**]

"**Un eveniment care domină** situațiunea noastră,este **întronarea MSRegelui Carolal II-lea**, în ziua memorabilă de 8 iunie 1930. [...]

II.Problema jidănească.

"Dlor, nu adâncește d.raportor nici **a doua problemă** , de care mă voi ocupa și care este desigur **cea mai covârșitor de însemnată nației românești** , și se impune nu numai nației românești , ci și altor nații : **problema jidănească** " (ilaritate) [...]

III.Problema tratatelor .Liga Națiunilor.

" Este o a treia problemă pe care d.raportor iarăși nu o atnge decît cu o formulă vagă. A treia problemă , d-lor este **problema tratatelor**. [...][...][...]

IV.Problema economică.

" [...] **a patra problemă** de care se ocupă d. raportor, extrem de complexă. Această problemă, surprinsă în unele părți de d.raportor, **au discutat-o în nesfîrșite expuneri** , cu date bogate, **toți oratorii care s-au perindat la această tribună**.

V.Problema politică

A cincea problemă , care face obiectul discuțiunii unanime , care interesează și opinia publică, care a fost abordată și de Toncescu , ca reprezentant al PNȚ, privind guvernarea de mîine. [...][...][...]
Cuza / dec.'30

#"Execuția " lui Constantin Stere

[**LD:Vezi la fișier LANC șsau PȚD-Stere . Atenție și la lorga !**] [...]

" D-lor, **acestea sunt fapte**.Și atunci întreb **cum se poate ca această Cameră și guvernul prezidat de d.Maniu** , care a zis că acesta este un act de înaltă trădare, **cum se poate ca reprezentanții națiunii să permită să vină la tribnă acest domn ?**" [...]
Cuza / dec.'30

#Guvernarea PNȚ=distrugerea țării și sinuciderea partidului

Necesitatea de a spune că nu este partid, explica el, consta în faptul că, spre deosebire de partide, **Liga nu are "interese de ligă "**
(Spre ex.,**dacă PNȚ** nu ar avea interese de partid, dacă nu le-ar confunda cu interesele personale, **ar trebui "să dispară cu toții"** ,(mare ilaritate) pentrucă **opera ce o fac este de distrugere a țării și de "sinucidere" a partidului, încît** ,cînd vor termina guvernarea , **nu va mai rămîne aproape nimic din partid**) (p. 300)
"Iată ce înseamnă **să nu ai interese de ligă**, cum aveți dvs.de partid"
Liga nu are partizani , nu se preocupă de **interesele particulare**

()Mihai Ralea

PNȚ a trimis ca **"expert tehnic "** la Geneva pe tînărul june prim al PNȚ, **Ralea**.
"Așa expert tehnic,așa Liga Națiunilor.Cum e turcul și pistolul ! Cînd a venit de la Liga Națiunilor,a venit cu **politica iberică** .Vă dați seama, pentru ce ați trimis acolo ca **expert tehnic pe un filozof ca d.Ralea ?**Nu d-lor,ci pentrucă era unul din cei cari v-au cerut numaidecît să-l trimiteți [...]**Credeți că asta se împacă cu interesele țării ? "**

()Petre Andrei

PNȚ a numit un alt filozof, la **Agricultură !**

-**Petre Andrei** : "Nu uitați că eu **am făcut sociologia**, și părțile pe care le-am făcut acolo, au fost cele mai apropiate de specialitatea mea."

-**Cuza** : "V-ați ocupat , mi se pare, cu creșterea vitelor"

-**Petre Andrei** : "Am făcut aproape tot atîta economie cît ai făcut-o d-ta cînd ai scris cartea pe care ai scris-o .[...]"

#Popularitatea PNȚ=nepopularitatea PNL

"Și cînd ați venit dvs , cu popularitatea dvs.[...]tot aceasta era în conștiința țării.
[...] **popularitatea dvs**, pentru 3/4, pentru 9/10 aș putea zice, **se datorește nepopularității partidului liberal.**

Oamenii, săturați de guvernarea partidului liberal, **s-au îndreptat cu toții către PNȚ, ca o salvare** pe care o așteptau de la dînsul.**Dvs. nu v-ați îndeplinit misiunea.**

- Și atunci **s-a pierdut și curentul PNȚ**, ațita cît mai exista."[...][...].....]
Cuza / dec.'30

#Incapacitatea partidelor de a guverna

- "**Teza noastră** este următoarea : scurt și precis.Rămîne ca ceea ce voi dezvolta, să și dovedească.**Partidele nu sunt capabile să rezolve problemele de existență ale neamului românesc**, ale momentului, și , prin urmare ,**se impune cu necesitate astăzi schimbarea nu numai a unui partid,ci schimbarea regimului de guvernare a partidelor.**" [...] **Toncescu** care a venit la această tribună și se întrebă ce să facem , și afirmă că **partidele sunt necesare.Eu neg aceasta și am să și o dovedesc.**"(p. 303)
Cuza / dec.'30

▣ Regele.

"Prima problemă care ne-o punem [...] este de o gravitate excepțională în momentul acesta.Noi suntem convinși că **monarhia este forma naturală a guvernării** , pentrucă **autoritatea pornește de sus în jos** - iar autoritatea de sus , servește de bază oricărei autorități de jos - **monarhia întrupează aspirațiunile** ,în mod glorios, ale unei națiuni.[...]

▣10 decembrie:ziua "*numerus clausus*" ,"*antisemitism național*"

"Dlor deputați , iată un fapt :în toți anii, **de la 1922** pînă astăzi, studenții serbează ziua de **10 decembrie**.Ce înseamnă această zi ? Înseamnă **ziua lui numerus clausus**
Ce înseamnă numerus clausus ? Înseamnă **cererea întregii studențimi românești ca jidanii să fie eliminați din diferitele ramuri de activități,**
pînă la **limita proporției numărului total al populațiunii [LD: 4,4% , în 1930] [...][...]**

()Elogiu lui Hitler

[LD: atenție! Este evident că hitlerismul a fost revizionist;evident, că a fost și antisemit . Dar tot așa de adevărat este că adversarii lui Cuza (Madgearu, Ralea, Andrei ,Manu) , au făcut o presiune pur emoțională , pentru a-l combate pe Cuza !

În polemica declanșată s-au făcut premoniții , care se vor adevări în anii ce vor urma.]

" Dar d-lor, mai este ceva .**În momentul de față** în cadrul celui mai cult dintre popoarele Europei, **la Berlin, o formidabilă mișcare antisemită** condusă de **Adolf Hitler** [...]

-Madgearu : " D-lor , eu țin să precizez că în **tot discursul d-lui Cuza, plin de incosecvențe, am stabilit o singură consecvență** : consecvența d-sale în legătură cu **acțiunea tuturor celor cari sunt împotriva tratatelor de pace și împotriva Societății Națiunilor "** (aplauze la PNȚ) [...]

-Madgearu :" **Vorbește de România.Nu vrem să mai auzim numele lui Hitler în acest Parlament.Vorbește de România"** (aplauze prelungite, bravo, la PNȚ)

Cuza / dec'30

#Pericolul economic evreesc

[Vezi pe larg la Antisemitism]

" **În domeniul financiar și economic**, ori de cîte ori veți avea un **crah bancar, un faliment,să știți dvs., în mod sistematic,în dosul acestor crime sunt jidani.**

Cuza / dec.'30

#Avertisment:soluția finală

"Vom rezolva problema jidănească (exclamări pe băncile PNȚ) Și atunci, cred că **nu este util ca d-voastră să faceți aici manifestări contra unor frați de-ai noștri creștini**, cari luptă pretutindeni pentru rezolvarea acestei însemnate mondiale.**Este cea mai mare greșală politică.**" [...] "**Nu ne rămîne decît o singură cale** , ca noi să întindem mîinile noastre cu frăție și cu dragoste, cu **toți aceia care luptă pentru ca această**

problemă să fie rezolvată. "Și d-lor, **va fi rezolvată**, cum a fost rezolvată în totdeauna, anume **prin eliminarea jidanilor din sânul națiunilor.**" [...]

-Madgearu : " Vă atrag atențiunea că astăzi suntem în 13 decembrie, că **comisiunea bugetară studiază bugetul** și cel mai târziu marți ,să zicem miercuri, **trebuie să înceapă discuția generală a bugetului** ; altfel, nu se va putea vota înainte de Crăciun.

Abuzul acesta , ca în două ore și jumătate , d.Cuza să nu poată termina discursul său la Mesaj, **nu se poate admite.**Dacă acest abuz este admis, eu previn Camera că **discuția la Mesaj trebuie întreruptă** și continuată după sărbători."[.....]

-**ACCuza:** "Dlor, în mijlocul păcii , **războiul ne înconjoară de pretutindeni.**Ceea ce a determinat această schimbare de raporturi, a fost , în primul rând,**mișcarea din Germania.** [...] **Reușita mișcării lui Hitler**, despre care d.ministru de Domenii [Madgearu] **se exprimă așa de deasupra**, fără să-și dea seama de însemnătatea internațională a acestei mișcări, în fruntea căreia se găsește **Adolf Hitler**, a determinat o puternică zdruncinare în toate statele .[...]

()Elogiu lui Mussolini.

" Dlor, **a intervenit** în această discuție , un om , cari nu poate fi bănuț că nu este **om politic de mare însemnătate**, cel puțin de tot atît de mare însemnătate, cum este și d.Virgil Madgearu .**Acesta este Mussolini.**[...]

#Societatea Națiunilor.

" În timpul acesta , acea organizație pe care dvs. **o credeți "tabu"**și nu vă atingeți de dînsa,această organizație zisă a **Societății Națiunilor**,costînd multe parale,dă , la fiecare pas,dovada unei **incapacități regretabile de a rezolva problemele păcii** .[...]
Cuza / dec.'30

▣România pe plan extern

[LD:Atenție ! ce viclenie, aproape șantaj !]

"Și atunci **ce este de făcut ?**Rămîne ca noi **să ne conformăm acestei directive** pentru a evita nenorocirea unui război, și a căuta **să îndrumăm națiunile pe calea păcii**, trezind într-însele spiritul păcii și **arătînd fiecare bunăvoință** către dînsule.

De aceea , din acest punct de vedere, al unei **noi politici internaționale**, la care România trebuie să contribuie,**au fost așa de regretabile izbucnirile** d-lui ministru **Virgil Madgearu**,care zicea : **<Nu permitem să se rostească aici numele lui Adolf Hitler >**"Dta nu ești în curent cu politica externă ? **Ești d-ta un om prevăzător**, care poți să ne asiguri pacea, **sau ești un provocator la război ?**" [...]

"Prin urmare, ce ni se impune nouă ? **Ni se impune să procedăm cu cea mai mare bunăvoință** , eu zic **să procedăm cu iubire**,și **să îndrumăm națiunile către pace** [...]" **Dar cu rătoielii de acestea** < nu permit să se rostească numele lui Hitler ! > -dumneta **mîine vei fi înregistrat la Berlin**, că ai spus în Parlamentul României , **că nu permiți să se rostească numele lui Hitler** " [...]

-**Virgil Madgearu** : " Dle președinte, **iată răsplata îngăduinței dvs.** de a lăsa pe **Cuza să vorbească șapte ceasuri** și să sfîrșească cu **un apel la revizuirea tratatelor.** Țin să afirm, dle Cuza că ,din fericire pentru această țară, **sunteți singurul om care gîndiți așa** cum ați arătat că gîndiți, în această chestiune.

Toate partidele politice răspunzătoare de destinele acestei țări sunt împotriva acestor păreri, cu totul **singuratic**, pe care dvs. le-ați exprimat astăzi , la această **tribună.**" (aplauze prelungite, îndelung repetate) [.....]

-**Madgearu** : " Să-mi dați voie să **mă îndoiesc de origina sîngelui dvs....**

-**Cuza** : " D-le Madgearu, aceasta **este o inadvertență pe care nu ți-o voi ierta "**

-**Madgearu** : " **Să te ierte Dumnezeu** pentru tot ce ai spus în această ședință "

-**Cuza** : " Nu-ți tolerez, dle ministru, acest ton "

-**Madgearu** : "**Te-am tolerat noi prea mult**" (aplauze la PNT) [...]] (p. 314 bis)

-**Cuza** : " D-voastră nu vă dați seama de **acest mare rol.**România singură poate să fie **mijlocitoare între Franța** , de care suntem legați prin sentimentul nostru de rassă, și **Germania** , pentru că eu **susțin și sunt convins** că numai **împăcarea Franței cu Germania** poate să asigure pacea.În ce fel puteți interveni ?

D-voastre puteți interveni cerînd să se restituie Germaniei coloniile.

-**Madgearu** : "Extraordinar !"

-**Cuza** : "Da, da, extraordinar !"

-**Madgearu** : " Dle Cuza, **noi suntem un popor loial.**Nu suntem un popor lipsit de

loialitate, cum voiți d-voastră să ne prezentați " (aplauze la PNȚ)

-Cuza :"Dar cine vorbește că nu suntem loiali ? Nu denaturați lucrurile .Am spus că **România trebuie să servească de mijlocitoare între Franța și Germania."**

-Madgearu :"Aceasta înseamnă ca **România să ceară să nu se respecte tratatele de pace "**

-Cuza : " **Acesta este rostul României și d-voastră trebuie să-l înțelegeți" [...]**

Cuza / dec.'30

▫Problema economică.

" **Problema economică** [...]dezbătută și răzbătută din toate punctele de vedere , încât ar urma să repet **concluziile d-voastre mărunte**, asupra diferitelor cauze, cu **cifre foarte savante**, cu **considerațiuni iscusite** așa zise economice, sub **privirea severă a marelui economist** care este **d. Virgil Madgearu** ,(ilaritate) **care trece de la finanțe la industrie** , de la **industrie la agricultură,pe toate le dă gata** , și după ce se va duce și de acolo, **va rămîne un dezastru complet pentru țară "** (ilaritate) [...]

Cuza / dec.'30

#Capitalul străin.

" Ceea ce preocupă pe deputați, este **o singură soluțiune** de la care așteaptă tot binele : **capitalurile străine**. Nu mai găsesc altă soluțiune decît venirea capitalului străin, pentru **ca să salveze țara aceasta**. [...][...][...]

"Ei bine, d-lor, **eu cred că sunteți într-o profundă eroare** , într-o eroare **catastrofală, primejdioasă** chiar și pentru **existența națiunii române**.

Și atunci, d-le președinte, vedeți **cît este de necesar** de a fi expuse , de la această tribună ,**alte puncte de vedere** , decît ale dvs.[.....] **Iar toți aceia care sunt partizanii capitalurilor străine** ,**nu-și dau seama** că **aceste capitaluri** , chiar acum, **ocupă o mare parte a României** și că se tinde să se stabilească în România **adevărate colonii jidănești** ;că noi am ajuns să **nu mai fim stăpîni pe avuțiile noastre naționale** , am ajuns **în stăpînirea unor așa numiți experți** ,impuși nouă **de aceste capitaluri străine**, așa că nația română nu se mai poate mișca și avem pe deasupra **sărăciei**, și **rușinea subordonării nației românești unor străini**, așa **cum țara și nația română nu au fost** nici chiar în timpurile cele mai rele ale **vasalității turcești**. "

" Dar, d-lor deputați, dacă cel puțin , după această perspectivă a vînzării României - căci este vorba de vînzarea ei - am putea să spunem că s-a făcut fericirea nației românești.Nici atîta nu se face.**Am avea atunci o țară stăpînită de bancherii jidani** , **cu experți și cu conducători străini în toate părțile** , iar elementul românesc redus la starea de iloție , de robie către capitalul jidănesc internațional."(p. 316) [...]

Cuza / dec.'30

▫Orientarea economică spre Germania.

[LD:Atenție ! și din p.d.v.economic,toată pledoaria pentru a lansa **orientarea României spre Germania**]

" **Singurul deuseu**, cel mai **lesnicios** și cel mai **bogat** , pentru produsele agricole românești , este **Germania.Stabilirea relațiilor economice cu Germania trebuie să fie o dogmă a politicii economice românești**.Cîtă vreme nu vom reveni la relațiuni normale cu Germania, țară industrială producătoare de mărfuri ieftine , cu care , ani de zile am stat în legătură,**noi nu vom putea prospera."**p. 317)[...]

LD : Ședința s-a terminat la ora 21, 25, iar Cuza ... promite că va continua luni...

Atenție ! Nu știu dacă a continuat, nu am xerox, dar nici nu mai revin la Dezbateri Ar fi urmat partea a V-a , problema politică, anunțată de el la început.]

A.C.Cuza / 13 dec.'30

27.) A.C.Cuza (LANC) , continuarea discursului la mesaj, 15 dec.'30

(DAD, MO.20, ședința din 15 dec.'30, p.326-341)

[LD: **Camera era exasperată**.Cuza jubilează ,este glumeț,este provocator, se simte sigur pe el, cu aluzii cînd ironice, cînd acide, cînd șantajiste.

Motivele pentru care Camera rabdă :poate nădejdea că va critica mai ales PNL, sau dorința de a avea o "voce opozantă" , sau propriile turburări din PNȚ,sau absența ardelenilor de marcă ,sau gîndul că va exista o "voce antisemită" tranșantă ;

Eu cred că mai degrabă este o **sugestie regală** : citirea **Memoriului LANC** (20 sept.'30) în parlament , ca un sondaj , pentru a vedea reacția partidelor , **Carol** fiind interesat în anihilarea **regimului guvernării prin partide**, și **creșterea puterilor regale**. În pofida apelului lui Madgearu și al altora , de a nu i se mai îngădui să blocheze lucrările **lui Cuza i se dă cuvântul în continuare.**]

[.....]

- ▣ Sinteza și teza
- ▣ Opoziția partidistă - culise
- ▣ Succesiunea la guvernare .

Cuza / dec.'30

▣ Sinteza și teza

" Este o teză și o sinteză. **Sinteza** cuprinde **situația acestei țări** , rezumată în **cinci probleme**, problema **monarhică**, problema **jidănească**, problema **tratatelor**, problema **economică**, problema **politică**.

"**Teza** este că **partidele nu sunt capabile să rezolve aceste probleme de existență ale nației românești**, și că **se impune**, în momentul de față, **nu schimbarea unui partid și înlocuirea lui prin altul, ci schimbarea regimului însuși de guvernare a partidelor.**"

[LD : Rezumă cele 4 puncte din sinteză , făcute pe 13 dec.

Reia argumente, vine cu noi exemple, se repetă, este agasant ;

Ironizează adversarii ; eu preiau doar noutățile.]

Nu pot fi rezolvate de guvernele de partid - problema monarhică , problema jidănească , problema tratatelor, problema economică **-pentru că partidele nu există decât în funcție de guvernare și terorizează Coroana, cerînd să fie aduse la guvern.**" [.....]

Cuza / dec.'30

V .Problema politică și partidele.

[Pînă la asta, a vorbit , iarăși , aproape 1 oră. Este din nou admonestat, ironizat ...]

"Am zis și repet: noi nu vorbim ca birjarii, cu ceasul. **Noi ne dezvoltăm punctele noastre de vedere** , cari sunt interesante , **spre a fi cunoscute de țară și de MS Regele** **Eu răspund cu munca și cu truda mea înaltei chemări a MS Regelui**, care a apelat la noi toți ca să contribuim cu ceva la luminarea situației aceasta nenorocite a țării "

▣ Rotativa cu cine ?

"**Problema politică este problemă de guvernare**. Se naște întrebarea : care trebuie să fie **organul** care trebuie să **rezolve aceste probleme** de existență a nației românești ?" - problema este dezbătută de parlamentari, de presă. **După guvernul acesta , ce urmează ?** Pamfil Șeicaru , în "Curentul" , în articolul "Prevestiri rele" , încheie articolul cu cuvintele : **< Bate vînt de nebunie! " >**

() Guvern de personalități ?

Lumea vorbește de **mareșalii Averescu și Prezan** ...

-Șeicaru : "D. mareșal Prezan a declarat **că nu va face politică și că nu se gîndește la nici o acțiune politică** "

-Cuza : " Și totuși a fost destul să se răspîndească știrea că d. mareșal Prezan a ținut la d-sa acasă **un dejun** și că a invitat **cîțiva oameni politici** la d-sa , ca imediat să fie presupus că **este unul** din acei care se gîndesc la **un guvern de personalități** [...] **partidul liberal** [nr. 1] , care **are pretențiunea că** el trebuie să **vină la guvern** după dvs., **ca să se insulte în modul cel mai trivial pe d. mareșal Prezan** și să-l amenințe în felul lor. " **Dlor, sunteți bolnavi** . (mare ilaritate) **și este nevoie ca să fiți vindecați**. Și eu, dlor, așa cum sunt eu, **am să vă vindec**. (ilaritate) Da d-lor, nu o credeți dvs. acum , dar o să vedeți."

-Voce : " **Liberalii au plecat !** "

-Cuza : " **Au și interesul să plece** (ilaritate) față de **ce cele ce am să spun** . Desigur că **au plecat și că ar trebui să plece** , în primul rînd, **d. IG Duca** . "

-Voce : " **Au lăsat observator !** "(ilaritate) (p. 331-332) [.....]

Memoriul LANC , către Carol, din 20 sept.'30

-Cuza: "Îngrijit de această situație foarte gravă, așa cum suntem noi între noi, în " **Liga Apărării Naționale Creștine**", ca o frăție, - ferească Dumnezeu, nu ca partid ! - am zis prietenilor noștri : **hai să ne întrunim și să ne sfătuim** asupra situației -aceasta a fost la 2 august - și ei **m-au însărcinat** pe mine să fac un "**Memoriu**" pe care l-am remis **MSRegelui la 20 septembrie**, tratînd tocmai despre această problemă politică , încă de pe atunci." Cere permisiunea să prezinte acel Memoriu...

[LD : Sublinierile, colorarea, parantezele, îmi aparțin. Indiferent de vulnerabilitatea unor opinii cuziste, este fără îndoială , **un document serios, coerent, argumentat** , care - cred eu - va fi inspirat **tendențele și tentațiile tînărului rege Carol**, multe din tezele lui Cuza găsindu-și aplicări **în regimul instaurat el în 1938**]

[Criza regimului]

Sire,

O criză generală bîntuie țara. Criză cum nu s-a mai pomenit în istoria ei.

Tot odată : criză agricolă, criză industrială și comercială , criză financiară, criză morală, criză politică și parlamentară, criză de naționalitate.

Criză agricolă :

clasa producătoare țărănească , din cauza **scăderii prețurilor** productelor ei, cu toată munca sa trudnică, trăește în **sărăcie și strîmtorare** , incapabilă să-și plătească dările către stat, **jefuită zilnic de o speculă nerușinată și de o cămătărie neomenoasă.**

Criză industrială și comercială :

Industria și comerțul, **afiate în cea mai mare parte în mîna străinilor**, **scumpesc prețurile și apasă** și mai mult asupra agricultorilor români , în loc să fie o ușurare pentru dînșii, vînzîndu-le ieftin produsele fabricate în țară, cum își vînd producătorii agricoli productele lor.

Criza financiară :

Statul, neputînd să-și acopere cheltuelile cu veniturile ordinare, a ajuns **să-și vîndă bunurile , să-și zălogească drepturile regaliene și serviciile publice** , amențat pururea de faliment, pe care îl întîrzie apelînd la **împrumuturi falimentare** , în condițiuni firește oneroase, de la **capitaliștii internaționali.**

Criza morală :

Corupția s-a încuibat în **organizația statului și în organismul nației** ca un cancer care îi istovește puterile , și o împiedică a se regenera.

Criza politică și parlamentară :

Guvernarea de pînă acum, e făcută pe drept **răspunzătoare de toate aceste dezastre** , cerîndu-se **înlăturarea ei.**

Orice guvern, e privit cu dispreț. **Parlamentul** apare ca o **instituție**, în cazul cel mai bun , **inutilă**, care **costă prea mult.** **Compromițindu-se** astfel **regimul parlamentar și clasa conducătoare** în principiile lor.

Criză de naționalitate:

Străinii, **paraziți de alt sînge**, întrucît religia le interzice anume orice asimilare , **s-au stabilit** în mare număr **pe pămîntul țării** , ocupînd mai cu seamă **orașele românești** , pe care le-au desnaționalizat ,și formînd **adevărate colonii** împotriva textului **Constituției** care zice :

< **Art.3. Teritoriul României nu se poate coloniza cu populațiuni de gîntă străină.**>

Această **gîntă străină**, așezată în prea mare număr la noi, **amenință cultura** nației românești și o strîmtorează în toate privințele. Străinii aceștia **nu produc nimic**, dar **consumă**, trăind prin speculă, din aceeași muncă ea singură producătoare , a țaranilor români. Grînele produse de dînșii , care atădată se exportau, servesc acum consumației interne, a **poporației neproducătoare străine**, prea numeroasă.[...]

"Se naște întrebarea : cui se datoarează, în ultimă analiză ? Cum o putem înlătura ?

Care sunt măsurile pentru înlăturarea ei ,și cine este capabil să le aplice ? " [...]

Criza constituțională

Sire,

" Criza generală de care suferă țara este o criză de guvernare. Fericții întru pomenire ,Premergători ai Maiestății Voastre , regele Întemeietor al Regatului, **Carol I** , și regele Întregitor al neamului, **Ferdinand I** , în lungile Lor glorioase Domnii , **au domnit și nu au guvernat.** Faptele mari, ale domniei Lor, le-au săvârșit cu nația întreagă.

Administrația treburilor publice , de toate zilele, au lăsat-o **în seama guvernării partidelor.** Această guvernare **Le-a fost impusă** , prin întocmirea anume , și apoi prin **interpretarea vicioasă a Constituției.**

Constituția de la 1 iulie 1866 , copiată întocmai după Constituția Belgiei ,zice :

< Art.33.Toate puterile statului emană de la națiune ,care nu le poate exercita decât numai prin delegațiune .>

În Belgia: acest principiu era expresia unei realități, a nației conștiente de drepturile ei, emanând puterile statului , emanate de la dînsa.

În România :era numai **o ficțiune** , din cauza stării de dezvoltare și de cultură a nației românești, ca nație agricolă , împrăștiată pe cîmpii , și rămasă în urma dezvoltării celorlalte popoare." **În lipsa nației reale**, prevăzută de Constituție ca bază necesară a ei, s-a format **<nația constituțională >** a politicianilor, **grupați în partide.**

Aceste partide au guvernat țara fără control. Nici de jos, întrucît nația reală nu-l putea exercita după starea de cultură în care se afla. **Nici de sus**, întrucît Regele este oprit de la orice act de guvernare , prin interpretarea abuzivă a Constituției .

Constituția zice : **< Art. 87.Regele este inviolabil. Miniștrii lui sunt răspunzători .>**

Prin acest articol, **partidele au înlăturat controlul Regelui.**

Constituția zice : **<Art.88.Regele numește și revocă miniștrii săi.>**

" Prin interpretarea arbitrară și cu nimic justificată a acestui articol, **partidele au introdus ca Regele** , în loc să numească miniștrii săi, **să încredințeze numirea miniștrilor unui < șef de partid >** , care el își numește miniștrii dintre membrii partidului său, și după considerații de partid. **Guvernele** astfel constituite , de către **șeful de partid**, exercitează puterea în numele Regelui .

Constituția zice : **<Art. 92. Guvernul exercită puterea executivă , în numele Regelui, în modul stabilit prin onstituție. >**

<Art. 93. Miniștrii întruniți, alcătuiesc Consiliul de Miniștri, care este prezidat , cu titlul de președinte al Consiliului de Miniștri, de acela care a fost însărcinat de Rege , cu formarea guvernului. >

Criza sistemului partidist

"Dar **nicăeri în Constituție** ,nu stă scris că acela care a fost însărcinat **de Rege cu formarea guvernului**, trebuie să fie **<șef de partid >**

Se invocă indicația corpului electoral. Această **indicație** însă, este întotdeauna **posterioară** însărcinării ce a dat Regele șefului de partid, ca să formeze guvernul sau în vederea acesteia. În tot cazul, **însărcinarea dată de rege șefilor de partid**, însemnează **nu aplicarea**, ci **încălcarea regimului constituțional.**

"Căci **guvernul de partid**, astfel format, o dată stăpîn pe administrația țării ,vine apoi și **siluește corpul electoral** , **impunîndu-i** să aleagă alți membri ai partidului, **ca < reprezentanți ai națiunii >** , formînd **Adunările Legiuitoare** ,a căror misiune constituțională era **să controleze guvernul !**

Așa dar : partidul guvernează și tot partidul se controlează pe sine.

"**Această falsificare** , de către **partide**, a textului și spiritului Constituției, **înlătură dar și controlul Regelui** , și **controlul Corpurilor legiuitoare** , care este esențial regimului parlamentar.

" Din cauza aceasta, guvernul , fără control și fără răspundere, **partidele** s-au transformat în **adevărate societăți anonime de exploatare a statului**, în folosul partidelor și sub presiunea acestora.

Singurul scop al partidelor este **satisfacerea <intereselor de partid >** [.....]

" Acesta este **viciul organic al partidelor noastre** , datorat principiului **constituțional**, că **< toate puterile statului emană de la națiune >** , care **la noi nu este decât o ficțiune.**

În puterea acestei ficțiuni, **partidele guvernează țara cu puteri absolute, dictatoriale.**

" **< Dictatura partidelor >** aceasta este **adevărata denumire a regimului politic** , de care nația românească a fost guvernată **de la 1866 la 1930, formînd o epocă în istoria ei, epoca partidelor.**

Dintr-o țară bogată , cu un popor în plin avânt, muncitor și blajin , la 1866,**guvernarea partidelor a făcut o țară săracă, zălogită străinilor , mîncată de paraziți, și împinsă la revoltă, la 1930.**"[.....]

Cuza / Memoriul LANC, sept.'30

()Tătărescu despre crize

[LD: aici **Cuza , ingenios**, se va servi de armele politicianiste ale adversarilor,aruncate reciproc de la partid la partid, de unele analize lucide ale liderilor,folosindu-le ca tot așteea argumente în demonstrația sa **contra sistemului partidist**.

În fond, un colaj de citate selecționate , numai în această idee,substituind criticii politice , **pledoaria pentru lichidarea sistemului ,ridicînd scăderile partidelor, la rangul de inutilitate a lor.]**

"După ce constata astfel cauzele crizei generale în care au intrat partidele, **reprezentantul citat** [Gh.Tătărescu] al partidului național liberal ,recunoaște toată gravitatea acestei crize, zicînd :

<Fără a afecta un **pesimism deprimant**, trebuie să recunoaștem că trăim **cel mai greu moment** ce l-am avut dela războiul desrobirii.

Criza economică și financiară tinde să se transforme într-**un mare dezastru pentru întreaga țară**.Toate **clasele producătoare** sunt amenințate **de ruină**.

Agricultorii mari și mici, sunt înfrățiiți în **aceeași mizerie**, și, pentru economia rurală, și recoltele bune și recoltele rele, sunt deopotrivă de **catastrofale**,astfel plugarii se întrebă **deznădăjduiți** dacă trebuie să mai însămînțeze ogoarele .

Industria și comerțul, tînjesc și scăderea consumației provoacă **stingerea furnalelor** și o **reducere a întregii producții industriale**.

Șomajul a ajuns o boală endemică, și , dacă nu mai putem să exportăm în continuare grîu,în schimb am început să exportăm lucrători.

Flagelul cametei și o fiscalitate sălbatecă , agravează dezastrul.**Burghezia** noastră rurală **se proletarizează** sub ochii noștri și sporește armata dezordinii.

Întreaga populație a țării trăește din expediente și familii întregi nu mai lucrează decît pentru **bancher și perceptor**, formînd **o nouă clasă de robi**,în serviciul fiscalului și al cametei.**Finanțele generale** se mențin în aceeași stare de **decrepitudine** .

Ca să poată trăi ,statul își înstrăinează bunurile pentru a face față cheltuelilor de întreținere.**Am concesionat ieri chibriturile și telefoanele**, vom concesiona, poate , **mîine, și pădurile statului și bunurile imobiliare** ,și nimeni nu poate să prevadă unde se va opri **acest acces de disperare financiară.**>

"Așa vorbește despre criza generală , un reprezentant autorizat al PNL".[.....]

Cuza / Memoriul LANC, sept.'30

[Criza regionalismelor]

" Dar **guvernarea partidelor** , nu numai că a ruinat țara , după cum ele înșele o mărturisesc , dar **a distrus și unitatea națională, învrăjbind pe români**.

-Transilvania ,

dăunezi, prin **acțiunea unui partid** cu caracter regional [PNT] - și care tocmai de aceea era acolo partidul cel mai poular - **ne amenință cu revoluția** , numind cu **dispreț și cu ură** ,pe românii din Vechiul Regat ,<regățeni > .

-Bucovina,

mai rezervată, nu se poate împiedica să constate cu durere că astăzi, în această parte de țară, **datorită guvernării partidelor, străinii paraziți sunt mai puternici și mai asupritori**, pentru români, de cum fuseseră altădată sub austrieci.

-Basarabia ,

în stare de **nemulțumire profundă**,datorită aceleiași **guvernări a partidelor**,a ajuns să compare administrația statului românesc cu **administrația rusească** , **găsind-o pe aceasta superioară** celei dintîi și **înstrăinîndu-se astfel de noi."**

()Ștefan Ciobanu despre Basarabia

"Despre această stare de neliniște avem iarăși mărturia unui membru al partidului național-liberal [Gh.Brătianu?], dar cu autoritate și în afară de dînsul, d. Ștefan Ciobanu, cunoscutul istoric și profesor universitar și membru al Academiei Române .Iată așa dar în ce fel constată cu îngrijorare această stare primejdioasă din Basarabia , prin cele scrise în vechiul organ cunoscut al acestui partid ,ziarul "Mișcarea" , de la Iași

(anXXIV, nr.195, 30 aug.'30) , zicînd :

<Nu este o frază retorică de a afirma că provincia dintre Prut și Nistru ,locuită de către o populație românească vînjos încercată ,este pătrunsă de o sete adîncă de dreptate socială și politică, și se găsește într-o permanentă agitație.

Partidele politice care și-au desfășurat activitatea în această provincie,pînă acum, prin demagogia lor, prin venalitatea administrației ,prin metodele învechite de guvernare, au dus la zdruncinarea credinței poporului în vitalitatea regimului românesc, au dus la anarhia administrativă,și la un dezastru economic mult mai pronunțat ca în restul țării. Vechile partide au nesocotit cu totul interesele acestei provincii ,punînd mai presus de toate interesele de partid. >

Cuza/Memoriul LANCsept..'30

#Rezultatele guvernării prin partide

" Rezultatele guvernării partidelor așa se văd, fiind mărturisite de însăși reprezentanții lor :Deformarea vieții constituționale.Micșorarea prestigiului Coroanei.

Terorizarea corpului electoral. Alegerile generale ,cauze de învrăjbire a sufletelor și de ură de clasă.Discreditarea vieții publice .Scăderea respectului masselor față de clasele conducătoare .Compromiterea unității naționale prin indușmănirea românilor, ducînd la <regionalism desagregant> , cu disprețul și ura față de <regățeni> . Iar peste tot, dezastrul crizei generale , cu toate clasele conproducătoare amenințate curuină " [.....]

" Partidele sunt asociații de interese personale și nu pot exista decît în calitatea aceasta . Partidele terorizează Coroana, pentru a li da guvernul : ca să existe.Partidele siluesc și falsifică voința corpului electoral : ca să existe.

Corup administrația : ca să existe .Dau țara pradă partizanilor : ca să existe .

Se sfîșie : ca să existe.

" Toate acestea sunt < metode de guvernare > și consecințe inexistenței existenței partidelor , și nu se pot înlătura decît odată cu dînsese. "

Cuza / Memoriul LANC, sept'30

Sire,

[Formule de guvernare]

[LD: eu cred că Memoriul acesta departe de a fi al LANC, ca sugestie făcută regelui, mai degrabă este "opera" unui nucleu ad-hoc, format din inamicii sistemului, sub directa inspirație a lui Carol, menit să sondeze reacția partidelor, a opiniei publice, a personalităților , ș.a.]

"Pentru înlăturarea partidelor,cerutăde conștiința unanim revoltată a nației , și , sub presiunea ei tot mai afirmată în ultimul timp, s-au propus diferite măsuri. Ele se reduc la următoarele formule mai principale :guvern de concentrare , guvern de personalități, guvern corporativ , guvern de dictatură.

-Guvern de concentrare.

Însemnează tot guvern al partidelor,și este chiar formula lor de necesitate ca să-și poată prelungi existența. Un asemenea guvern, ar însemna ca sistemul de guvernare abuziv al partidelor, să se aplice de miniștri, cu partizanii partidelor lor : fiecare în ministerul său.Greutatea, dacă nu chiar imposibilitatea constituirii unui asemenea guvern, s-ar datori , mai întîi, distribuirii Ministerului de Interne ,cel mai important. Dar apoi, admițînd că s-ar constitui - cu numele ce i s-a dat mai înainte ca să existe , de < Uniunea Sacră > - durata unui asemenea guvern este provizorie ,prin definiția sa. După un timp foarte scurt, s-ar reveni la guvernarea de partid,căreia îi datorăm toate nenorocirile noastre, și pe care, hotărît, nația nu o mai vrea. E dar numai un cerc vîțios.

-Guvern de personalități.

" Nu însemnează un **guvern de capacități, ci a < personalităților >**, așa precum le-a creat **lupta intrigilor de club, a partidelor**. Un **guvern de mai scurtă durată** - pentru că nu ar avea nici motivul <Uniunii Sacre > - ar fi numai **un guvern de incapacitate și de frământări inutile**, tinzând, prin toate puterile sale, **la restabilirea guvernării partidelor**: care ar reveni acum cu prestigiul, **că nu se poate governa fără dînsule !"**

-Guvern corporativ.

"Ar fi ca guvernul să nu aibă la bază < Parlamentul ales de națiune > - adică, în practică ca guvernele de partid -ci **să se aleagă deputați de către diferiții profesioniști**, agricultori, industriași, comercianți, profesioniști liberi, cari să **constituie un Parlament tehnic, cu un guvern corespunzător**.

Acest sistem de guvernare, mai întîi, **este numai o simplă iluzie**. Căci **politica partidelor s-ar strămuta atunci în aceste corporații**, cu aceleași rezultate, **de intrigi și de fărîmițări**, care le-ar dezorienta și pe dînsule, în scurtă vreme, **primejduind și mai mult, și definitiv, interesele țării**. Dar apoi, fiindcă astăzi **profesioniștii**, în unele ramuri, precum este **industria și comerțul** mai cu deosebire, datorită partidelor, sunt în cea mai mare parte jidani, **elementul jidănesc ar prepondera** în constituirea acestui Parlament tehnic și în guvernul corporativ.

Caracteristic este, în sfîrșit, că **acest sistem de guvernare s-a aplicat în Italia**, cu rezultate bune, **după ce Ducele Mussolini a desființat partidele**. La noi, **partidele rămînînd, vor zădărnici orice folos al acestui sistem**."

-Guvern de dictatură.

"**Acesta ar fi cel mai rău sistem de guvernare**, pentru că ar face ca **toată răspunderea guvernării să cadă în sarcina Regelui**, și pentru că **este în contradicere cu Constituția și cu starea de spirit a timpului**, datorită, să zicem, și progreselor lui.

Regele, fie că ar governa **personal, fie** că ar înlesni cu depline puteri pe un **dictator** ca să guverneze în numele său, **ar fi obiectul resentimentului obștesc**, în toate cazurile de nereușită a vreunei măsuri de guvern.

< **Poporul** > apoi, pe care l-ar ațîța și l-ar conduce agitatorii, **nu ar admite ca să se desființeze < libertățile publice >**, va interveni iarăși **< democrația >** în luptă cu **< reacțiunea >**, învinuită de toate relele. Iar la urmă, am fi **siliți să revenim la < democrație >**." (p. 335)

Cuza / Memoriul LANC, sept.'30

▫ Opțiune Cuza: Guvern constituțional numit de Rege

"Toate aceste măsuri propuse pentru înlăturarea guvernării partidelor, **se vede dar că sunt și mai rele**, dacă se poate, și decît guvernarea lor. [...]

Căci o concluzie se impune cu necesitate logică în fața ruinei obștești:

Nu guvernarea partidelor poate să înlătore **criza generală**, datorită guvernării lor.

Altfel **nu s-ar fi produs**. Sau **ar fi fost înlăturată** de mult.

Sire,

"Remediul crizei generale stă numai **în înlăturarea partidelor ca organe de guvernare directă, restabilind Constituția**.

Regele să-și numească miniștrii Săi, direct și **nu prin șefii de partid**, cari falșifică voința națională și administrația țării. Prin această **singură măsură**, nu de încălcare, ci de **aplicare exactă a Constituției, totul reintră în ordine**.

"**Miniștrii, numiți de Rege**, guvernul investit cu răspundere, fiecare pentru administrația sa, sub conducerea unui **Președinte al Consiliului, numit tot de Rege**.

▫ Parlament - liber ales

Corpurile legiuitoare, de data asta **liber alese**, pentru că nimeni nu va avea putința și interesul să violenteze voința alegătorilor, [...] **vor controla cinstit și obiectiv activitatea guvernului**. **Regele rămînînd inviolabil, în rolul Său constituțional**. [...]

"Un asemenea guvern, **nu ar fi guvern de partid**, pentru că niciun partid nu l-ar constitui. **Nu ar fi un guvern de concentrare** a partidelor, pentru că nu partidele ar fi chemate să-l formeze. **Nu ar fi guvern de personalități** politice [...] **Nu ar fi un guvern corporativ**, pentru că Parlamentul ar rămîne ce este, ca să reprezinte națiunea [...] **Nu ar fi guvern de dictatură** [...] **Nu ar fi un guvern anticonstituțional, ci singurul cu adevărat constituțional**, înlăturînd călcarea Constituției, de pînă acum." [...]

"Iar **partidele** , ele înșele , nu ar mai fi societăți anonime de exploatare a nației , prin stat, în folosul lor, învrăjmășite pururea în lupta pentru guvern, ci **ar fi asociații de idei , necesare îndrumării obștești.**"(p. 335)
Cuza / Memoriul LANC/ sept.'30

[Contraargumentele partidelor]

[LD: atenție! bătrânul Cuza nu voia desființarea partidelor !]

-Guvernul nu va fi ales !

S-a zis :<**Un guvern , format din persoane care n-au sprijinul partidelor politice ,nu va putea triumfa în alegerile generale ,decît invocînd autoritatea Regelui.**>

"Dar tocmai în aceasta constă **superioritatea formulei noastre** cu înlăturarea partidelor , ca organe de guvernare directă , că **guvernele nu vor face alegerile.**

Corpul electoral va fi liber de orice presiune din partea **guvernului** , a cărui existență nereprezentînd un partid, față de celelalte, **nu depinde de < triumful în alegeri >.**

Adunările legiuitoare , formate astfel, **cu reprezentanții partidelor, liber aleși,** vor fi **expresia adevărată a națiunii** , arătînd tendințele ei.

Nimeni deci nu va putea invoca în alegeri < autoritatea regelui > care nu poate fi servit decît tocmai prin libertatea electorală cea mai desăvîrșită , a tuturor, ca Regele să poată cunoaște voința națiunii , necesară unei adevărate guvernări democratice .

Astfel, **Regele va fi Rege, nu instrument în mîna partidelor.**

Parlamentul va fi parlament, nu parodie. Partidele vor fi partide, nu bande." [...]

-Ostilitatea canalizată spre Rege

S-a zis :[Gh.Tătărescu]

<**Valul de ostilitate , care se va forma, împotriva guvernului Regelui,va fi alimentat apoi și de acțiunile tuturor partidelor coalizate** [...] și se va încheia **un front comun** .Frontul acesta va fi, cu timpul, **întărit,cu ralierea tuturor nemulțumiților regimului,**

și ofensiva lui intensificată zi cu zi, în Parlament, în presă, în întruniri,va putea , sub presiunea partidelor , să ia proporțiile unei adevărate revoluții, îndreptate împotriva "guvernului personal al regelui",și o criză mult mai gravă decît toate celelalte pe care le-am înregistrat pînă azi ar amenința însăși organizarea internă a statului nostru , încă neconsolidat și încă amenințat de vrăjmașul dinăuntru și din afară.

Iată rezultatul final .> [LD:dar este chiar prefigurarea lui 1940 !]

"Dar <guvernului Regelui > - guvern de persoane și nu de partid - **nu este un guvern personal** .Căci tot așa ar ajunge atunci **și guvernele de partid**, ba încă și mai mult, **fiind alese tot de Rege**, cu nesocotirea art. 88 din Constituție.

Doar nu odată s-a adus Regelui această acuzare, în deosebi față de partidul liberal.[...]

Se vorbește de **<o criză nouă, mai gravă.>**

Acest ultim argument **este o amenințare la adresa Coroanei**, fiind cu atît mai **caracteristică**, cu cît este pronunțată de un membru al aceluiaș **partid național-liberal**, d.Gh.Tătărescu, fost în două rînduri subsecretar de stat la Interne.

Amenințare , întru totul **semnificativă**, dar amenințare **ridicolă**: venind din partea unor **partide falite , desăvîrșit compromise, și căzute sub oprobiul opiniei publice.**" (.337)

Cuza / Memoriul LANC / sept.'30

«Opțiune Cuza:înlăturarea partidelor !

" **Toate argumentele** dar împotriva înlăturării partidelor **nu rezistă celei mai elementare critici**. **Concluzia** noastră rămîne nestrămutată :**Criza generală** , națională, **nu se poate înlătura** decît odată cu criza constituțională ,prin **înlăturarea partidelor ca organe de guvernare directă**, aplicînd **Constituția**.Argumente contra faptelor, nu sunt.Faptele arată că **partidele au ruinat țara**.[...]**Rațiunea de stat**, impune să se țină seama de această **mișcare națională**,adîncă și generală, și să i se dea **satisfacție imediat** : pentru a preveni izbucnirea ei violentă." [.....]

Cuza / Memoriu LANC / sept.'30

Sire,

" **Nu se poate guverna decît prin adevăr**.Partidele, **care au la bază minciuna constituțională** , și care prin însăși organizarea lor , **nesocotesc adevărul în orice moment**,nu pot fi organe de guvernare directă, utilă.

Aceasta este marea cauză a tuturor străduințelor noastre ,și care **ne va duce la peire dacă nu e înlăturată fără zăbavă și fără cruțare**,cu toată hotărîrea pe care o cere o așa de mare primejdie.

"Întrebarea se pune astăzi :

Oare nația românească nedreptățită să-și facă dreptate ea singură ?

Dumnezeu să vă ajute, Sire, ca istoria să poată săpa pe tablele ei de granit, această însemnare fericită :

" O dată cu Domnia glorioasă a Regelui Carol al II-lea,a încetat epoca silnică a dictaturii partidelor, și a început o epocă nouă de guvernare liberă, a nației românești,prin ea însăși, cu aplicarea Constituției." (p. 338)

[-----finis Memoriul -----]

ACCuza / discurs la mesaj, 15 dec.'30

[Reacția la Memoriu]

Deși Memoriul putea fi studiat în Monitorul Oficial, el considera necesar să mai facă un rezumat și câteva precizări.Le voi nota numai în măsura apariției unor noi argumente, și, mai ales, a declanșării unor reacții imediate **în Parlament**,care , pe parcursul citirii **Memoriului ,a tăcut (PNT) sau a părăsit incinta (PNL)**

[LD:Atenție! Toate acestea le spune în fața unui parlament majoritar PNT, care parcă este amuțit, Maniu fiind absent (bolnav),Mihalache (?) ,Vaida (?) dar mai tinerii Ralea, Andrei sau altul ?]

-Cuza : "Constituțiunea zice : <Art. 33.Toate puterile Statului emană de la națiune ... >

Pentru ca să emane de la națiune, **ar trebui ca Națiunea să fie conștientă de drepturile ei ...[..]că noi nu avem o nație ca națiunea engleză sau franceză ,să se conducă ea însăși.[...] în lipsa națiunii** , în lipsa acestui organ esențial, [...]**a intervenit falsificarea Constituției .**

Regele nu-și numește miniștrii săi,ci **cheamă un șef de partid** și șeful de partid , care **pune mîna pe toate puterile statului** ,se aruncă asupra corpului electoral , lovește, ucide pe alegători,corupe toată **administrația și justiția și-și propune silnic** oamenii săi ca să fie aleși în **Parlament [...]** "(p. 338)

-Argetoianu -în audiență

"Dlor , ce se întîmplă ? De îndată **cum au simțit** -fiindcă au fost unele manifestări , pentrucă **MSRegele** , de pildă, a chemat, a binevoit să acorde o audiență d-lui **Constantin Argetoianu** , fost ministru - imediat , d-lor, **cum s-a svonit că MSRegele ar avea intenția să nu mai încredințeze formarea guvernului unui șef de partid**, să uzeze de dreptul pe care i-l dă Constituția, ca să-și numească miniștrii săi, și că dar **voiește să încredințeze guvernul unui minister de personalități**, atunci **s-a făcut blocul partidelor care să se opună acestui guvern de personalități**, cum i s-a zis.Prin urmare , partidele punîndu-se în stare de **răsvrătire fățișă împotriva Coroanei, partidele amenință Coroana.**

-Tătărescu -broșură

"Am aici - se înțelege că aceasta pornește tot de la partidul liberal -am aici broșura Mirabeaului partidului, a d-lui **Tătărescu (mare ilaritate)** care vine și spune în broșura sa recentă [...] <Guvernul de mîine > **ce s-ar întîmpla dacă MSRegele ar aduce un guvern de personalități**, căruia îi zice < guvernul Regelui>:

< Valul de ostilitate ... >...

-Pamfil Șeicaru : "Și la Constanța au afirmat același lucru "

-Cuza: " Cum observă d.Șeicaru ,și la Constanța, dar și în alte împrejurări, **Partidul național-liberal** a afirmat același lucru, **amenințînd Coroana cu frontul unic al partidelor**.Așa dar ,**partidele coalizează pentru a paraliza voința Coroanei**, dacă ar voi să constituie un guvern care n-ar fi de partid.

Nici nu se poate o **demonstrație mai evidentă și mai clară a lipsei de patriotism** , **a perniciozității partidelor** [...] obișnuite să fie chemate guvern ,după ce pun în lucrare toate **uneltirile** și exercitează toate **presiunile** asupra Regelui."

[**reamintește episoade cînd PNL a procedat la fel și cu Regele Carol I, și cu Ferdinand]**

"Iar astăzi, cînd numai bănuiala , pentrucă nu există o manifestare din partea Regelui, [...] numai **bănuiala îi face să se răstească împotriva Coroanei, să amenințe, Coroana.** [...] **Regele nu înseamnă nimic** în sistemul acesta de guvernare.

Regele este **instrumentul partidelor**. **Regele trebuie să aducă partidele la putere**. Regele trebuie să se îngrijească de aducerea lor la putere ,trebuie să le satisfacă interesele.

-**Pamfil Șeicaru** : "Un fel de grefier !"

-**Cuza** : "Însemnează să fie un grefier, cum zice d.Pamfil Șeicaru.[...] (p. 339)

"regimul de guvernare a partidelor , al dictaturii partidelor, **este definitiv perimat și nu mai poate reînvia.**

-**Dilema regală**

[**Cuza parcă ar fi șambelanul casei regale !**]

O fericită coincidență face ca **perimarea acestor partide să se îndeplinească în mod automatic**. Se naște întrebarea :ce va putea să facă Regele ,cînd **partidul național-tărănesc** -îi dorim o viață cît mai liniștită ,ca **să-și isprăvească agonia neturburat** -

dar ce ar putea face **Regele** , cînd nu va mai putea rămîne la guvern partidul național-tărănesc ? **Cui poate să încredințeze puterea** în situația de astăzi ?[...]

"**Mai întîi, sunt două partide național- liberale** .Dar înafară de asta, credeți dvs. că PNL este iubit de țară, sau are popularitate în țară ? **Popularitatea PNȚ se datorește nepopularității PNL**.[...] d-voastră **ați profitat de situațiunea aceasta .**"

-**V.Toncescu** : " De ce n-ai profitat d-ta ? "

-**Voce PNȚ** : "Profită acum !"

-**Cuza** : "Așteaptă d-le Toncescu n-am ajuns încă la sfîrșitul carierei noastre.Vei vedea " Dar poate Regele **să cheme la putere partidul Averescan** ? Eu am cea mai mare stimă pentru d.mareșal Averescu ,e un om de stat și are calități de guvernare pe care le-a dovedit !

-**Madgearu** : "Mai ales !"

-**Cuza** : "Dar d.**mareșal Averescu nu mai reprezintă astăzi un curent.**"

-**Corodeanu** : " Va să zică trebuieu curent în țară !"

-**Voce** : "Ați uitat pe dr.Lupu!"

-**Cuza** : " D.Dr.Lupu e o **figură distinsă, dar flotantă**.Nu știm ce reprezintă dr.Lupu!"

-**Lupu** : "Eu reprezint **bunul simț comun**" [...]

Cuza : " Mă mulțumesc cu această declarațiune.[...] Am însă multe rezerve în privința d-tale"

" **Regele nu are să aleagă între partide și nu are decît un singur mijloc** ca să scoată țara din situațiunea în care se găsește : **să numească singur miniștrii săi**, după cum zice Constituția la art.33 [...] **este moralicește obligat să nu dea țara încă o dată pradă pe mîna partidelor**.Aceasta nu se mai poate.Și de aceea zic : **regimul partidelor este perimat.**" [...] [...]

▫**Previziune: Minister de capacități**

Maiestatea Sa Regele va chema la guvern pe aceia pe cari Maiestatea Sa îi va socoti că sunt capabili să îndeplinească funcțiunile sau sarcinile cari li se încredințează.

Nu minister de "personalități" ; pentrucă **personalitățile se găsesc astăzi în partide.**

De personalitățile din partide , să ne ferească Dumnezeu ! Nu din partide !

Să nu zicem personalități ,ci **să zicem capacități ."**

ACCuza , 15 dec.'30

[LD: vor mai trece doar 4 luni , și acest minister , zis de "tehnicieni"va fi numit de Carol.

Acesta este argumentul principal că discursul și Memoriul lui Cuzanu a fost decît

"arătarea pisicii", și că regele nu a fost străin de acest avertisment]

28.) C.Gongopol (ziarist independent) , discurs la mesaj, 15 dec.'30

(DAD, MO. 21, ședința din 15 dec.'30, p. 343-346)

[LD : ia cuvîntul după lungul discurs al lui ACCuza, în cadrul căruia a avut tentativa unor intervenții, dar nu a putut !.Este printre puținii parlamentari care **găsește cuvinte de îmbărbătare către național-tărăniști**, dînd dovadă de bun simț,demnitate ,bună credință și luciditate ;chiar dacă, ulterior,realitățile i-au infirmat unele afirmații .

Dar este ziarist independent , nu național-tărănist !

Vezi textul integral la **fișier Presă**]

▫ ACCuza / curentul antisemit ▫ Criza partidelor = eclipsa personalităților. ▫ Monarhia.

▫ Regimul PNȚ ▫ Popularitatea. PNȚ ▫ Mergeți mai departe !

#Criza partidelor /eclipsa personalităților.

Discuția la Adresă a întârziat prea mult ; **Cuza** este cea dintii persoană care **a atăcat partidele pe teoria personalităților ce trebuie să guverneze țara.**

"Și ceea **ce a spus d-sa** despre **program**, despre **idei**, despre **factura guvernamentală**, ne dispensează de a căuta aiurea alte **argumente în sprijinul teoriei partidelor.**

"Nu este mai puțin adevărat însă, că ar fi să se tăgăduiască evidența ,dacă nu s-ar recunoaște că , în momentul de față, **există dacă nu o criză a partidelor față de ele înșele, un sentiment de aprehensiune a partidelor**, în forța lor constitutivă , în **puterea lor** de organizație , și în **puterea lor politică.**

"Se constată anumite **manifestări clare** că , dacă s-a creat în **psihologia politică** a partidelor **impresiunea** că **ne aflăm la un fel de crepuscul al lor**, sau că ne-am afla , mai bine -zis , este poate, din cauză că aproape **la toate partidele de guvernământ** se constată , dintr-o cauză sau din alta, **un soi de eclipsă a șefilor.**

-Retragerea lui Iuliu Maniu

"**O coincidență**, de sigur, din care **nu trebuie să tragem nici un fel de concluzie**, a făcut ca **d. Maniu să fie bolnav** tocmai în momentul **cînd țara și partidul ar fi avut nevoie și de autoritatea și de conducerea d-sale**, pentru că, orice s-ar spune, cînd ani de zile, toată **viața publică** a acestei țări **s-a rezemat pe partide și partidele**, în cea mai mare parte, **pe șefi,absența unuia** este măcar **o dislocare morală în conștiința fiecăruia.**

"Desigur,**nu este exact ce s-a spus că d. Maniu s-ar găsi în aceeași situațiune** cu **d. Vintilă Brătianu**, fiindcă **retragerea benevolă** a d-lui Maniu [...] **nu se potrivește cu eclipsa dlui Vintilă Brătianu.** (p. 345) [...]

-Succesiunea

"Și atunci, **nu voi fi alături de o teorie pe care nu o găsesc tocmai întemeiată** ,că **existența unui regim se datorează** funciarmente **incapacității altora de a-i lua succesiunea** .Existența unui regim depinde de **însăși posibilitățile lui** , de ceea ce a rămas din **forțele lui organice** , din **valoarea lui creatoare** , din **energia lui de a construi.**" [...] Cînd **Coroana e chemată să avizeze asupra imposibilității**, fie din pricina lor, fie a unui concurs fatal de împrejurări ,care **împiedică pe unii să realizeze** măcar în parte **soluțiunile potrivite** la o stare de lucruri. "(p. 346) [.....]

Gongopol / dec.'30

-Coroana și-a dat cuvîntul că va păstrza configurația democratică

[LD: **bun simț, logică morală, convingeri democratice,dar , în perspectivă, neintuiție!**]

Cînd **Coroana e chemată să avizeze asupra imposibilității** ,fie din pricina lor, fie a unui concurs fatal de împrejurări ,care **împiedică pe unii să realizeze** măcar în parte **soluțiunile potrivite** la o stare de lucruri.**Coroana poate să fie oprită** cu vreun fel de argument , **de a nu pune în aplicare articolul din Constituție** , care zice : **<Regele numește și revocă pe miniștrii săi > ?**

" **Avem** desigur **cuvîntul mereu repetat al Coroanei** că înțelege a **păstra** acestei țări și vieții ei publice ,**configurația constituțională și democratică** pe care o are astăzi.

Dar datorita tuturor celorlalți factori e ca în permanență **să poată ajuta Coroana** , **neprovocînd-o să se gîndească la o altă soluție.**

"Să nu vă închipuiți că **cel dintii factor constituțional** al țării **ar putea fi osîndit** **să tîrască el fantoma unui constituționalism** căruia organisme politice constituie , n-ar fi în stare să-i dea putere de viață.

"**Nimeni să nu-și imagineze** a putea să joace **acest rol** care , într-adevăr, ar însemna și **falimentul inițiativei constituționale a Coroanei și falimentul alcătuirilor politice de astăzi.**" (p. 346)

Gongopol/ dec.'30

▣ Regimul PNT

[LD: **unul dintre cele mai calde,mai demne,și mai lucide omagii aduse PNT !**]

Cînd **regimul sau guvernul partidului național-țărănesc s-au hotărît să rămînă în credința operei de sacrificiu pe care și-au ales-o**, vor fi trebuitsă calculeze toate **mizeriile,toate durerile și toate consecințele** atitudinii lui.

Într-adevăr, **v-ați resemnat**, găsiți că **pînă în ultima clipă**, datorită dvs. este să **stați pe cîmpul cu spini**, unde, trebuie s-o recunoaștem, **n-a fost guvern așa de lovit, atît de hărțuit și atît de atăcat și de oameniși de împrejurări ?**"

"**Recapitulați** în conștiința dvs. ceea **ce a avut de îndurat acest regim în doi ani**; cum n-a putut să aibă **un moment de liniște**; cum n-a putut să-și tragă sufletul măcar o clipă; cum atunci cînd credea că este mai asigurat, se pomenea cu **ceva care îi răsturna tot ceea ce așezase**; și veți avea măcar **afîta consolație**, că, sub acest raport, **ați stabilit un record.**

"**Dar dacă sunteți hotărîți**, cu toate acestea, **a duce lupta pînă la sfîrșit**, atunci, domnii mei, ar trebui ca din toate părțile, absolut din toate părțile, **să se dea acestui regim autoritatea întregă.**

Să se arate **că nu este o** încercare de supremă **experiență**, sau un **paleativ trecător**, pînă la o așezare mai bună, ci că **reprezintă ultima sfortare a unui regim convins că trebuie să meargă pînă la cea din urmă rezervă, a autorității și popularității lui "**

(p. 346) (aplauze prelungite la PNȚ)

Gongopol / dec.'30

«Popularitatea.PNȚ

[LD: **definire optimă** pentru fenomen ;**avertisment** sincer- îngrijorat adresat PNȚ; **încurajare** directă ;**previziune** curînd confirmată]

"În definitiv, d-lor, **ce este popularitatea ?** **Capitalizarea unor făgădueli. O sinteză de simpatie întemeiată pe speranța individuală și colectivă a realizării unui mai bine.**"
" **Dacă n-ai reușit, analizarea cauzelor este indiferentă mulțimii simpliste** care se mulțumește cu formule lapidare.

-**Mergeți mai departe, pînă la sfîrșit !**

" În funcțiune de aceasta, **cred că ar fi bine** ca **pe drumul acesta de jertfă** pe care ați plecat **să nu dați impresia** că ați merge cu ochii închiși, împinși de la spate de o **forță** de care nu vă puteți apăra îndreptîndu-vă fără să știți unde către **eventualități** pe care nu le-ați prevăzut înainte."

"**Ridicați-vă în ultimul moment și fruntea și curajul**, gîndiți-vă la anii de luptă, **reînouiți-vă energia obosită**, **recîștigați-vă acel instinct** prin care ați reușit să creați o **formidabilă forță și formulă de luptă**, și **mergeți mai departe**, pînă la sfîrșit." [...]

"**Dacă nu puteți continua înainte**, ca **forță conștientă** care se îndreaptă liniștită spre un **destin**, **nu dați impresia** că **v-ați tîrî slăbănogi și încovoiați**, ducînd, ca pe o **umbră tristă, o țară care mai poate crede în d-voastră.**"

(Aplauze prelungite la PNȚ; oratorul este felicitat) (p. 346)

C.Gongopol / 15 dec.'30

29.)Justin Stănescu (PNL, deputat Buzău), Declarație, 16 dec.'30

(DAD, MO 22, șed. din 16 dec.'30, p.353)

În numele PNL, face următoarea declarație:

" În tradiția noastră parlamentară, discuția la mesaj este pentru opoziție un prilej de a cerceta politica generală a guvernului.

-**Rezultatele guvernării PNȚ au confirmat previziunile PNL**

"De 2 ani, atît în Parlament, cît și mai cu seamă în afară de Parlament, **PNL a arătat îndeajuns țării ce crede despre regimul actual**, despre activitatea, precum și despre concepțiile lui de guvernămînt. **S-o repetăm, ar fi de prisos.** Rezultatele au consfințit cu totul afirmările noastre.[...]

-**Declarațiile jignitoare ale lui GGMironescu**

" **Nici țara, nici noi, nu putem avea naivitatea să credem că o eră nouă a început cu guvernul Mironescu.** De altfel, chiar dacă am fi ispitiți să intrăm în analiza situațiunii politice de astăzi, socotim că **ultimele declarațiuni** făcute de d. președinte al Consiliului de miniștri, [GGMironescu *] **cu prilejul reintrării noastre în parlament**, prin cuprinsul ca și prin tonul lor, **ne scutesc de o asemenea discuție.**"

-Asociere doar la paragraful privind MSR

"Așa fiind, ne vom mărgini să **ne spunem cuvântul** și să ne prezentăm observațiile cu prilejul **discuției proiectelor de legi**, mărturisind că nici nu am fi urcat treptele acestei tribune, dacă nu am fi ținut **să ne asociem și noi**, cu toată însuflețirea, **la paragraful din Proiectul de Răspuns la Mesajul Tronului, privitor la omagiile de devotament ce această Adunare aduce Maiestății Sale Regelui.**"
Justin Stănescu / 16 dec.'30

*Notă:GGMironescu

În aplauzele prelungite ale majorității, nu spusese decât o frază: "Dle președinte, d-lor deputați, **luăm act de declarațiile reprezentanților celor două partide național liberale și nu voim să ne amestecăm între aceste două partide, spre a stabili care este cel autentic.**" Dar constatăm că **declarația cea de a doua [PNL-Georgist] calmă și cu orizonturi largi, anulează pe ce dintâi [PNL-vintilist], care exprimă emfaza, lauda de sine și critica pătimașă a adversarilor.**" (aplauze prelungite la majoritari)
(DAD,MO. 2, șed. din 18 nov.'30, p. 11)

Justin Georgescu / dec.'30

30.)Alex.Topliceau ,I.G.Duca , portret , august.'30

(rev."Parlamentul românesc", august, 1930, p.13-15)
Topliceanu /

()Duca -Titulescu

[LD: trebuie să găsești prilejul și cea mai potrivită explicație la rolul pe care Titulescu și l-a asumat, în câteva grave circumstanțe, în politica internă ."Mitul" titulescian, trebuie demontat fără menajamente .]

[IGDuca]Dacă nu avea dușmani hotărâți și permanenți, **el avea anumite " temeri"** **"Una din acestea a fost și este Nicolae Titulescu"**L-a neliniștit aducerea acestuia la Externe [1927], de către Ionel Brătianu ;il punea pe gânduri culața lui Vintilă Brătianu, plata tuturor cheltuelilor ,diplomatului cu "gusturi rafinate" (atmosfera conferințelor, saloanele ambasadurilor, interviewurile gazetarilor etc etc) a răsuflat ușurat când a plecat.

#Apetitul lui Titulescu ptr.guvernare

"Coșmarul însă nu a trecut.Ori de câte ori vine vorba de vreun guvern de concentrare și apare numele lui Titulescu, d.Duca tresare.Inutil,căci ministrul nostru la Londra , cu toate marile sale calități ,**nu este omul care să poată îndura** toate micile mizerii și plictiseli ce sunt legate de situația unui șef de guvern.E prea **leneș** , prea **comod**, și prea **deprins să fie numai admirat** , pentru a putea juca un rol efectiv în politica noastră internă."**Încercarea din 1928 , "I-a vindecat pe deplin "**
AITopliceanu , 5 dec.'30

«Regele și șefii de partide ", 5 dec.'30

(Rev." Parlamentul românesc" , an III, nr.31, 5 dec.'30 , p. 2-3)

-Vintilă Brătianu umilit, marginalizat

" Coroana înțelege să se amestece direct în viața partidelor,cerîndu-le celor din opoziție să onoreze Parlamentul."**Refuzînd ostentativ să stea de vorbă cu Vintilă Brătianu** ,Regele a arătat deschis că, după dorința sa ,**PNL trebuie să-și aleagă alt șef,care să se bucure de simpatia regală.**"**Între rege și cel mai vechi partid politic s-a deschis o luptă necruțătoare.Regele încetează numai de a domni ."**

-Partidele trebuie să lupte ptr. democrație !

"Dacă PNL se va supune , va dovedi că **renunță să-și mai facă datoria .**
Partidele trebuie să înțeleagă că nu au dreptul să se desființeze.
PNL nu trebuie să-și părăsească șeful pe care și l-a ales ,deoarecercere **jignirea trece**

peste capul lui Vintilă Brătianu.

Gestul Regelui e categoric. **Tot așa de categoric trebuie să fie și partidele.**

" Regimul personal **nu-l poate admite** , la noi, **nici un om cu mintea întreagă** , mai ales după experiențele din altă parte și după cele ce știm că - pertinente - se vor întâlni la noi."

Al.Topliceanu / 5 dec.'30

31.)Moartea lui Vintilă Brătianu , 23 dec.'30

(rev." Parlamentul românesc", nr.33, 31 dec.'30, p.12-13)

[LD:3 oct.2006 și lăsa cu limbă de moarte ca nimeni să nu creadă în discursurile funebre. Poate cu acest prilej să abordezi această **tară sufletească a românilor** ,de a recunoaște meritele unor personalități, după ce mor! Cazul lui Vintilă Brătianu este emblematic !]

Lia Brătianu (soția) **refuză funeraliile naționale.**

«Omagiul Camerei

-**GMironescu** : " Doliul familiei Brătianu și al PNL, este doliul țării " [LD?!]

-**Ștefan Cicio Pop**: " Vintilă Brătianu **se desface de PNL și trece în Istoria neamului românesc.El este al nostru, al tuturor**"[?!]

-**Mihai Popovici** : " **lubirea de neam [?!]** și grija pentru ziua de mâine a neamului, [?!]vibra în toate fibrele ființei sale. "

-**Iorga** : "**În paharul de otravă pe care l-a băut Vintilă Brătianu**,eu n-am coborât nici o picătură" [?!] [.....]

«Omagiul Senatului

Rostesc omagii : **Tr.Bratu** (președ.Senat), **GMironescu** (prim.ministru), IPSS Mitropolitul **Miron Cristea**,în numele bisericii ortodoxe, IPSSI **Al.Cisar** , în numele bisericii romano-catolice,Rabin-șef **I Niemerower**, în numele cultului mozaic,

-**C.Rădulescu-Motru** , în numele majorității PNȚ,

-**Averescu** : " **A fost de o moralitate fără prihană.[?!]** Sclav al datoriei, întreaga lui energie a fost închinată exclusiv patriei" [LD?!]

-**I.Bianu** , în numele Academiei Române,

C.Argetoianu și **dr.C.Angelescu** , în numele PNL

Ședința se suspendă 5 minute, în semn de doliu.

Vintilă Brătianu /23 dec.'30

32.) **IGDuca** , președinte PNL, 30/ 31 dec.'30

(Rev."Parlamentul românesc", nr.33, 31 dec.'30, p.9 - 11)

[După moartea lui Vint.Brătianu, **la cîrma PNL ajunge IGDuca**]

/PNL în lujba țării și a Coroanei

IGDuca : [.....] Mi-ați făcut o mare **cinste**, dar mi-ați dat și o mare **răspundere**.

Partidul național-liberal stă în slujba țării cu abnegațiune , cu credință și cu înflăcărat patriotism.Partidul național-liberal stă **în slujba Coroanei cu devotamentul întreg și cu lealitatea cea mai desăvîrșită** .(aclamațiuni entuziaste ,nesfîrșite)

Călăuzit de aceste sentimente, el înțelege **să ajute din toate puterile lui pe MSRegele**

Carol al II-lea, în greua și înalta sa misiune.(adunarea aclamă în picioare , aclamă)

IGDuca, 30/31 dec.'30

33.) **Congres general extraordinar PNL,22 febr.'31**

(BCS, Fd.Saint Georges, pachet XLV, ds. 4 , f. 122 - 138)

Congresul are loc duminică, **22 februarie'31**,în sala **Marna**.

(**Vezi pe larg -fișier PNL**)

Ordinea de zi :

1.**Ratificarea alegerii lui IGDuca** .

2.Examinarea situației politice.

IGDuca / 22 febr.'31

Înainte de convocarea Congresului, a întrunit CC, și ,din consultarea cu reprezentanții , au reieșit două situații:

Nu mai poate fi întârziată **răsturnarea PNT de la guvern;**

PNL este îndreptățit și în măsură să-și ia întreaga răspundere a guvernării.

În acest sens, va propune votarea unei **Motțiuni pe care să o prezinte Regelui.**

IGDuca / 22 febr.'31

I.Răsturnarea guvernului PNT

"Pentru ce se impune înlăturarea actualului guvern ?"

Comitetul Executiv și IGDuca consideră că **se impune acest act** , deoarece

" **Situația**, da, este foarte grea.**Nepriceperea, incuria , incoherența în concepțiuni, sistematica nerespectare la guvern a politicii propovăduite în opoziție, destrăbălarea și risipa ne-au adus la marginea prăpastiei."**

...Îi repugnă să întrebuițeze "calificative exagerate", dar ,din nenorocire, în viața României contemporane , **țara noastră** nu s-a aflat încă în fața unei **situații atât de desorientată și atât de îngrijorătoare** , ca aceea în care ne găsim azi."

...**Guvernul PNT** a crezut că **datoria lui era să dărîme tot ce s-a clădit în ani** ,

cu trudă și pricepere , de către **România Mică** , apoi de **România Mare** .

În iulie 1929 , în 15 zile, **au votat cca 200 de legi**, de către **un parlament transformat regretabil, în "birou de înregistrare."**

Să ne mai mirăm de haosul din administrație ? din finanțe ? neplata funcționarilor ?

...PNT a renunțat la menținerea spiritului de autoritate , făcînd posibilă deslănțuirea tuturor "**puterilor destrămoare și centrifuge**" ale acestei țări .

Criza morală bîntuie pretutindeni.Criza mondială există. Acută. Ea a înrăurit și situația României .**Dar PNT n-a făcut nimic pentru a o atenua.** (f. 124-127)

IGDuca / 22 febr.'31

II.Asumarea guvernării

Dacă interesele naționale ar cere și o **concentrare de forțe, suntem gata să examinăm și o atare eventualitate** Dar ...

PNL consideră că poate **singur să-și asume guvernarea**, deoarece :

are forțele necesare : un mare *Stat Major*, organe periferice, județene, locale etc.

are un Program -*Programul PNL din oct.'30* - ce corespunde intereselor țării ;

are studii corespunzătoare ;

atașament față de **Regele Carol al II-lea** ,cu respectul vieții constituționale ;

întinde o **mînă frățescă tuturor minorităților României Mari** ;

politică externă tradițională;(p. 127- 136)

Congres PNL/ 22 febr.'31

34.)Prima interzicere a *Legiunii Arhanghelului Mihail și Gavril* ,1 ian.1931

[Vezi pe larg context ,procesele și achitarea , la fișier **GdeF**

Vezi amănunte în lucrările memorialistice și documente (**Iorga, Călinescu ,Vaida, Gafencu, Crainic,CZCodreanu** , ș.a.ș.a)la fișierul G de F Sinteze , I,II,III]

Guv.GGMironescu, ministru I.Mihalache, subsecretar de stat, Armand Călinescu.

a)**C.Z.Codreanu** ,Interpelare ,6 apr.'32

[Legislatura Iorga, 1931/1932] (DAD, MO. 80, ședința din 6 apr.'32 , p.)

[LD:protestînd pentru **desființarea Gărzii de fier** de către **guvernul Iorga -Argetoianu**]

Cum să fie desființată o organizație desființată deja ? !

-Dizolvarea, arestarea, procesul, achitarea

Garda de Fier a fost desființată prin "**actul de guvernămînt greșit și nedrept**"al lui Ion Mihalache la 1 ianuarie 1931, pe motiv că ar fi fost "**anarhică și subversivă**"

Au stat închiși , inclusiv el, 80 de zile, umiliți, chinuiți ;

Trimisi în fața justiției, în trei instanțe (Tribunal, Curtea de Apel, Curtea de Casație) ;forfecați și judecați pentru **program, acțiune, fapte;**
Au fost achitați toți.

b)Armand Călinescu (PNȚ),5 apr.1934

[Legislatura PNL](DAD, MO 39 / 1934, ședința din 5 apr.'34, p. 1689)

[LD:retro '31,în cadrul dezbaterilor care au urmat după asasinarea lui IG Duca
Vezi amănunte în lucrările memorialistice și documente (**Iorga, Călinescu ,Vaida, CZCodreanu** , șa.)la fișierul G de F Sinteze , I.II,III]

▫Dizolvarea, arestarea, procesul

[LD. : Ministr.de Interne-Ion Mihalache ; Subsecretat de stat -Armand Călinescu]

După dizolvarea Gărzii de Fier ,**guvernul național-tărănesc a reușit să risipească organizația.**A arestat pe agitatorii principali și, sub inculpare de complot împotriva siguranței statului , a trimis înaintea tribunalului pe :Codreanu,Stelecu, Banu, Totu,Dănilă ș.a.Toate instanțele de judecată **au achitat Garda de Fier** ,cea ce a avut drept efect **încurajarea ei** ,încît ,la revenirea PNȚ la guvern , în 1932,**Garda de Fier era partid politic**, cu participare la **alegerile organizate de guv.Iorga, aveau reprezentanți în Parlament**

Armd.Călinescu / retro'31 [apr.'34]

▫Actul de inculpare al Tribunalului

[LD: Călinescu îl citește la tribuna parlamentului]

<Avînd în vedere că faptele ce **se impută inculpaților** sunt în esență sunt următoarele : **că fac parte dintr-o organizație** denumită "**Legiunea Arhanghelului Mihail și Gavril** " sau "**Garda de Fier**" , înființată în anul **1927**,cu scopul de a determina o mișcare în vederea **înlocuirii actualei forme de guvernămînt**, prin introducerea unui **regim dictatorial** ;

că inculpații , fie personal, fie prin instigarea altora ,în calitatea lor de conducători, în sînul organizației din care fac parte, **au activat în contra siguranței statului** ; că atît inculpatul **Corneliu Zelea Codreanu** , cît și ceilalți,precum și **toți componenții organizației** , **propăvăduiau un braț tare ,în locul partidelor**,dar **recunoșteau autoritatea regală**:[.....]

Or, atîta vreme cît era vorba de o colaborare cu capul statului ,**nu putea fi vorba de o răsturnare a formei de guvernămînt.** >

/Tribunalul :achitare

-Călinescu : procesul s-a desfășurat și după căderea PNȚ de la guvern [apr.'31] ,
Tribunalul achitîndu-i pe inculpați.
Ministerul public [Parchetul] a atăcat hotărîrea tribunalului respectiv.

/Hotărîrea Curții de Apel

< [Parchetul] Dar **nu a dovedit** că inculpații urmăresc introducerea dictaturii politice ;din contra,din statutul și interogatoriile lor, **rezultă că,nu luptă pentru dictatura politică a unei persoane ,ci dictatura românilor ,a națiunii românești,în țara sa.**
Pentru aceste motive, **respinge apelul Parchetului**,și **lasă achitați pe membrii Gărzii de Fier.** >

/Hotărîrea Înaltei Curți de Casație.

< Toate aceste fapte,deși ar putea fi socotite ca **o formă de turburare a ordinii publice,nu corespund însă noțiunii de atac în contra siguranței statului.**>

Armd.Călinescu / apr.'34 / retro '31

c)Al.Vaida -Voevod,Memorii, vol III ,

(Editura Dacia, Cluj-Napoca.

Retrospectiva interbelică,[1945]retro ' 29-40

▣ Mișcarea codrenistă

[LD :3 asasinat , în care lideri ai Gărzii au fost autori nu par a-l fi impresionat pe Vaida .El nu se ferește să se prezinte cu atitudini paterne față de Gardă ,punctând și argumentând această apropiere și distanțările conjuncturale.]
Prefectul poliției din Iași, o fire de sadist , a căzut victimă împușcării de către CZCodreanu Moța , deținut împreună cu Vernichescu , a tras în acesta din urmă . Mai târziu, s-a ivit și cazul Stelescu .Prin anul 1930 , mișcările cuziste și codreniste erau în toi .Scandalurile antisemite de la Oradea Mare , Cluj ș.a. erau deosebite numai prin dimensiuni de scandalurile urzite aproape perpetuu de liberali, prin interpuși . [-----]

▣Procesele legionarilor .

[LD :ori miopie politică ,ori rea credință ,ori optică ardelenescă în virtutea căreia tot ce ținea de instituțiile sau actele regătenilor , trebuia pus sub semnul îndoielii. Chestiunea mi se pare cu atât mai tulburătoare , cu cât aceste rânduri Vaida le scria după 1944, deci după ce văzuse cât de "caricatural" fusese misticismul legionar, sau ce " farse copilărești " jucaseră legionarii !Dar eu iau act de opinia unui important om politic și o înregistrez ca atare .]

"Cu procesele contra membrilor "Arhanghelului Mihai " (mai târziu : Legionari, Garda de Fier , Totul pentru Țară - aceeași organizație în fond) situația era mai variată Fiind o dată deținuți , fixarea dezbaterilor se târăgăna, știindu-se că , de obicei, - datorită pledoariilor avocaților - jurații îi achitau pe acuzați .

"Preoțimea ,până și înalții arhieriei , le sfințeau steagurile (mitropolitul primat Pimen) Când, în 1929, ajunsei la Ministerul de Interne, primul dosar ce mi l-a prezentat Siguranța a fost cel al " Arhanghelului Mihail" .

L-am citit noaptea, și am rămas cu impresia că agenții Siguranței erau mai mult conduși de hiperzelul de a-și dovedi importanța , decât membrii " Arhanghelului" , de râvna ca să fie luați în serios "[.....]" Tot misticismul caricatural m-a impresionat mai curând ca o farsă copilărească decât ca o cutie (trocalia) a Pandorei , pentru liniștea țării. [-----]

d.)Nae Ionescu, "Între ziaristică și filosofie"

Texte publicate în "Cuvântul", (15 aug.1926- 26martie 1938)
Editura Timpul,Iași,1996

▣3 ian.'31:Tineretul în politică

"[...] tinerimea noastră nici nu-și dă seama de rosturile ei excepționale,și nici nu are puterea ca ,acolo unde totuși o face,să-și tragă linii precise de acțiune,care într-adevăr să ducă la rezultate pozitive.

Să începem cu tinerimea "violentă".[...] E atentatul de la "Adevărul".Eu pe copiii aceștia nu-i condamn.Cum? N-am fost și eu de 15 ani ?N-am strigat și eu "jos jidanii"?N-am spart geamuri ?[...]N-am tipărit manifeste ?N-am fost purtat pe la poliție? Ba da! Am fost.Et ...în Arcadia ego! Și nici măcar nu-mi pare rău.

▣Școala antisemitismului și socialismului

"Mi se pare însă straniu că această mentalitate de 15 ani să fie pronată în "sistem politic". [...] Ce se petrece însă astăzi -și nu se petrecea înainte ! - cu această tinerime este inferior și trist.

Noi știam ,sau numai ne dădeam seama instinctiv,că școala antisemitismului sau a socialismului e bună ,cu o condiție...să ieși din ea.

Să o accepți ,să o cauți chiar,ca o baie de entuziasm,de generozitate ,ca un antidot al egoismului personal.Dar numai atât!

Tinerimea "violentă " de azi,mai puțin critică decât noi,iși ia ,vai !"doctrina " în serios! Și la 25 sau 30 de ani[...] ei rămân în judecata vârstei de liceu.

De aici,acte de violență De aici scandal și anarhie dementă,[...]zădarnică,și o îngrozitoare risipă de energii;[...] Ei,nu! Nu asta așteptăm noi de la tinerime.[...]

Iar dacă vreți o formulă: nu Cuza ,ci Iorga "(p.85-87)

e) Mircea Vulcănescu , "Nae Ionescu așa cum l-am cunoscut",

Ed. Humanitas, 1992

[LD: de departe omul care a emis cele mai consistente , cele mai profunde judecăți de valoare despre Gardă, despre oamenii săi .Cu mici deosebiri de nuanță, opiniile sale se suprapun de minune opiniilor mele și am o satisfacție enormă când descopăr aceste similitudini, concluzii ,la care eu am ajuns pe căile mele de cercetare.]

▣ Structura G de F

Au fuzionat straturi diferite :

I. Grupul mic al conducătorilor de la început, provenit din **extrema dreapta a mișcării studentești** ;

II. Grupul mare , al **miciei burghezii**, încercată de concurența evreească ;

III. Grupul și mai larg al muncitorimii, atrasă de **tendințele sociale de stînga** ;

IV. Grupul răzleț al aristocraților și intelectualilor nemulțumiți de poziția lor în societate.

În mișcare, **fiecare** din aceste grupuri **și-a păstrat fizionomia lui morală particulară și obiectivele proprii**, scoțând-o pe nesimțite din făgașul ei inițial și îndemnînd-o ,cu sau fără voia conducătorilor ei, **spre orientări** pe care aceștia nu le bănuiau la început

I. Studenții întemeietori

(p.79-81)

Grup antisemit, din convingere și sentiment, provenind din **mișcarea cuzistă**.

Tineri moldoveni și câțiva ardeleni. "Era **grupul romantic** , nutrit de ideile vechiului **naționalim de la 1910**, format într-o **ideologie idealistă** și în **disciplină militară**."

Voluntari în primul război, **elevi** ai Mănăstirii Dealu, idealizînd **eroismul domnitorilor și haiducilor**, trăind în **contact intuitiv cu "ostilitatea evreească compactă și agresivă"** , pe care numai cei ce au trăit acolo au putut-o cunoaște direct la o vârstă când "sensibilitatea creează cutele și categoriile fundamentale ale ființei interioare."

Ei cristalizaseră sufletește, oarecum **eminescian, dublul resentiment : al străinilor și al românilor înstrăinați, "de baltă."**

" **Reacționari**, în fond, porniți dintre **țărani**, asistînd la destrămarea sufletului românesc în fața invaziei civilizației apusene, **băieții își juraseră** pe băncile facultății , **să reziste ispitei occidentalizante**, și să-și facă din valorile fundamentale ale **lumii românești arhaice, criteriu de judecată și de trai**."

Îmbrăcau **port țărănesc**; manifestau pe străzi contra străinilor ; **colindau** împreună, cântînd prin sate și păduri ; **visau** la arcașii dacilor ori ai lui Ștefan cel Mare ; **apăreau** prin sate **cu alai , călări pe cai albi** . **Adversarii îi numeau analfabeți** .

(conflicte la Iași; asasinarea lui Manciu ; grevele studentești)

/ **Grupul** acesta a cucerit, treptat, organizațiile studentești (1923-'24),

formînd un **nucleu activ**, rupt ulterior în două :

/"**generația**" '22, "cuziștii " ;

/"**gardiștii**" , minoritate omogenă și compactă, hotărâtă să facă politică de "**puri**", asemănător cu cel al "**coastelor de fier**" ale lui Cromwell ori cu al "**iacobinilor**" din revoluția franceză.

II. Mica burghezie

(p.82)

S-au adăugat mișcării treptat, **mânați de concurența cruntă a evreilor** în viața profesională : **negustori, meseriași, funcționari, avocați, medici, ingineri** .

Ei urmăreau înlăturarea concurenței evreești și a "**vînduților**" către evrei.

"**Pătura aceasta** a adăugat un **radicalism realist** , idealismului radical al primei pături, și i-a dat contact cu **categoria socială cea mai dinamică, cea mai amorfă**, dar și cea mai plastică a societății românești : **mahalaua**."

Aceste pături s-au atras și influențat reciproc.

III. Muncitorimea

(p.82-83)

G de F a pătruns mai tîrziu în această pătură. Avea **ideologie și tendințe specifice** proletariatului din toată lumea.

Inițial, **Garda** i-a combătut, **avînd un caracter net anticomunist**.

Treptat, **Garda a căutat să ducă ceva din duhul ei printre muncitori**, dar, **mișcarea muncitorească legionară** a fost depășită de spiritul de acțiune al "*sfaturilor muncitorești*" și **mentalitatea lor "revoluționară"**. **Acțiunea lor a alunecat primejdios**, spre satisfacția sau îngrijorarea conducătorilor.

Atenție LD ! :

N.B.: este interesant că, **printre țărani** -exceptând unele sate moldovenești de munte - **mișcarea nu a atras decât pătura "țăranilor codași"** fără rosturi și avere, cu veleități nivelatoare, cu **lozinca amenințătoare "omul și pogonul"**.

IV. Intelctualii

(p.83-84)

Elita intelectuală "neșezată", **atrasă de perspectivele politice ale unei ascensiuni rapide:**

-**"Feciori de neamuri mari**, care [...] își pierduseră însemnătatea socială și funcțiile corespunzătoare trecutului lor ,**aspirau să redobândească** , prin mișcare , **un rost social** care , pentru unii, mergea până la **restaurarea domniilor pământene.**"

-**"băieți de talent**, dar fără părinți influenți, sperau să ocolească prin mișcare, stagiile cerute **spre a răzbi în organizațiile locale ale partidelor istorice."**

-**industriași, profesioniști liberi, profesori, aventurieri** chiar, toți cei **ce se socoteau nedreptățiți** de unii sau de alții în organizația existentă a societății.."

-**partea dinamică a "generației tinere"** , care nu ocupase încă posturi - care priveau spre mișcare ca spre o matcă firească a eforturilor lor de a ajunge

"Pe aceștia, **mișcarea** îi accepta ca **"simpatizanți"**, se temea de oportunismul lor, le punea **stagii lungi**, le cerea **dovezi grele de credință.**

"Legătura devenea indisolubilă în clipa în care prigoana fără discernământ a stăpînirii , îi solidariza unii cu alții, pe viață și pe moarte, în îndurarea întemnițărilor, schingiuirilor și silniciilor de tot felul la care erau supuși."

«**Profitorii Gărzii: Siguranța, Partidele, Regele**

(p.85-88)

De mișcare , au căutat să profite **guvernele de dreapta moderate** -**Vaida, Argetoianu, Inculeț**, ca **miniștri de Interne** -**împotriva comunismului.**

35.)I. Rosenthal (atașat depresă, New-York), telegramă, 21 ian.'31.

(AIC, fond Casa regală, Carol II, dosar 77/ 1931, f. 3-4)

-transmisă prin Legația română - Davila.

«**Congresul XXII al Federației evreilor româno-americieni**

Al XXII congres al " Federației evreilor româno-americieni", prezidată de **Wolfson**, a avut mare **răsunet** , **presa evreiască și americană** consacărîndu-i largi spații, ca pe o manifestație **în favoarea României , a Regelui Carol.**

Ministrul Davila a fost invitat și **a participat la congres.**

"**Times**" și "**Harald**" au relevat - cf.declarațiilor președ. **Wolfson** - armonia și încrederea reciprocă între organizațiile americane și Legație.

<Dacă această politică se adopta mai devreme, creditul României suferea mai puțin.>

La Congres, **Wolfson, Hirsch, Klepper, Deutsch**, au exprimat **dorința** vie de **colaborare < la refacera României, ajutînd astfel implicit pe coreligionari... >**

Rezoluția Congresului s-a inspirat din **expunerea d-lui ministru Davila**, constituind **< un călduros apel către americani și evrei să ajute pe toate căile refacerea țării , acordîndu-i asistență financiară , pentru prosperitatea României. >**

Rosenthal, 21 ian.'31

36.)Cristel Ceaușoglu (PT-Lupu):încălcări ale libertății presei ,19 ian.'31

(DAD,MO. 28, șed. din 19 ian.'30 , p. 655) **Interpelare**

[LD: xerox integral.Sublinierile, parantezele, îmi aparțin

Interpelarea vizează încălcarea libertăților cetățenești presă, întruniri,demonstrații -

de către Ministerul de Interne.Vizat :Armand Călinescu (nu Mihalache !)]
Ceaușoglu / ian.'31

#Abuzurile Ministerului de Interne

[Ministrul- I.Mihalache ;subsecretar de stat - Armd.Călinescu]

(Vezi pe larg și context la PT-Lupu)

" [...] libertatea presei ,care frământă omenirea de mai bine de un secol , a fost rezolvată de către **Ministerul de Interne** al democrației integrale printr-o **confiscare repetată , brutală, prin sergenți, agenți și comisari.**[.....]

" E limpede ca lumina zilei.**Abuzul acestor libertăți are sancțiuni penale,** care , în nici un caz, **nu vor putea restrânge dreptul în sine.**

-Confiscarea ziarului "Ordinea".

Este de netăgăduit că ziarul "Ordinea",ziarul păgubit prin acte în afară de lege, **are drept la despăgubiri mari .**

În cazul acesta întrebăm: **cine plătește ? Statul.**

Așadar , **spre a se pune persoanele sacro-sante** ale câtorva membri marcanți ai guvernului sau partidului național-țărănesc **la adăpost de critici , expune statul la pagube însemnate.**"(p. 655) [.....]

" Vi s-a atras atenția , cu violență, în presă, iar **un oarecare Vasile Lazăr** a fost înjurat de ziarul "Ordinea" și altele că **s-a improvisat, prin protecție, stingător de focuri.**

Am ridicat și eu chestiunea în Parlament.D-l Madgearu și d-l Mirto spuneau că numai în câteva zile îmi vor face cadou stingerea **focului de la Moreni .**

Iluminația sinistră , simbol al pîrjolului actualei guvernări , **continuă.**

Societatea [lui V.Lazăr] a fost îndepărtată de la stingere,iar **statul a fost păgubit cu sume enorme .**" (p. 655)

-"Cazul Vidrighin"

"Ați fost atăcați pe chestia Vidrighin - ca să luăm o chestie care a ținut încordată atenția opiniei publice - **că ați risipit milioane ,fără ca Vidrighin să fie un specialist care să merite atîta leafă.Presa și-a făcut datoria. A atăcat extrem de violent și cu exemple personale.D-voastre singuri ați recunoscut , acum, greșala și marea risipă făcută.Și atunci întreb:cine plătește ?Statul.Cine e de vină ? Presa ? Nu,guvernul ."** (p. 655)

-Invalizi maltratați,negustori bătuți, studenți stâlciți în bătaie

" Așa dar, făcîndu-vă **examenul de conștiință,** este mai bine ca ,**în loc de încălcări de Constituție și confiscări ,** care ne descreditează și ne fac mai rău,**să temperați zelul unor prieteni de-ai d-voastre** și veți avea ca efect o critică mai temperată, în orice caz, cerem ca abuzul să înceteze imediat.

Spectacolul acestei confiscări nu mai poate continua în mijlocul Capitalei.

Statul nu poate fi păgubit [...] prin **discreditul ce se aruncă asupra lui**

prin astfel de măsuri, care sunt departe de a corespunde sentimentului public, și de a fi conformă **înaltei dorinți a MSRegelui** care ,**așa de ritos, a declarat ,** după câteva zile de la suirea Sa peTron, **că oricine poate manifesta ,chiar în curtea Palatului , și că oricine poate scri ,cu libertatea garantată de Constituție ."**

"Or, **contra acestei înalte dorinți, contra Constituției și contra sentimentului general,** am văzut **invalizii maltatrați în Piața Teatrului,negustorii bătuți ,** pentru că intenționau să meargă la **Palat,iar studenții stîlciți în bătaie,** pentru că au vrut să asigure pe Suverna ,de înaltul său devotament.

- "Și ca o încoronare a tuturor acestora, **libertatea presei sugrumată prin confiscarea ziarului " Ordinea"**

"Cer să mi se răspundă cari sunt motivele confiscării și cari sunt vinovații .

Cer sancțiuni contra vinovaților , încetarea scandalului și stabilirea unei zile pentru dezvoltarea acestei interpelări "

-I.Buzdugan (PT-Lupu) : "Dorim să răspundă d.subsecretar de stat [Armd.Călinescu] la interpelarea d-lui Ceaușoglu."

-Șt.Cicio Pop: " Nu dorește să răspundă "

-Ceaușoglu : " Rog să se admită urgența pentru dezvoltarea interpelării mele"

37.)5 febr.'31.Congresul LANC, Rădăuţi,

a)Ştefan Larionescu (PNT, deputat de Rădăuţi), întrebare

(DAD,MO 37, şedinţa din 5febr.'31, p. 748-749)

[LD. Discurs xeroxat parţial , cu zone ilizibile.

Meditează asupra dilemei în care se găsea Guvernul PNT(care a făcut atîta tărăboi în opoziţie)căruia îi venise rîndul să se confrunte cu dezordinile antisemite ,imediat reclamate şi peste hotare,şi libertatea constituţională de întrunire a partidelor.

În cazul dat,cine a avut dreptate?)

▣ Întrunire LANC interzisă, 1 febr.'31

▣ Vinovat : prefectul !

Armand Călinescu :

▣ Prefectul de Rădăuţi -cel mai corect

▣ Congresul LANC-Rădăuţi-legal

#1 febr.'31.Rădăuţi.Suprimarea dreptului de întrunire

-Larionescu : " Dle preşedinte, onorată Cameră, după **incidentele grave** petrecute în ziua de**29 ianuarie** , la **Bucureşti**, cu prilejul **întrunirii muncitorilor**[**Calea Griviţei**] ,incidente care au făcut şi **obiectul discuţiunii Camerei** [30 ian.'31],şi pe care noi toţi **le regretăm şi le condamnăm** ,am îndatorirea de a aduce la cunoştinţa d-lui ministru de Interne că ,în ziua de **1 februarie** ,în oraşul **Rădăuţi** , capitala judeţului, pe care-l reprezintă în Cameră, s-au întîmplat unele **incidente la fel de dureroase ,sîngeroase şi regretabile** ,de pe urma cărora au rămas mai mulţi **răniţi** , dintre care unul foarte grav.

[.....]

" [...] în calitatea mea de deputat al acestui judeţ, să **deplîng în mod sincer incidentele dureroase de la Rădăuţi** , profund dăunătoare prestigiului judeţului şi creditului ţării şi să **protestez cu ultima energie împotriva provocărilor ,prin încercarea de a se suprima cetăţenilor din judeţul Rădăuţi , dreptul de întrunire publică** (aplauze la PSD), **drept dat şi garantat de Constituţie** , de care cetăţenii ,de la Unire şi pînă astăzi, s-au folosit întotdeauna în mod paşnic şi cu respectarea tuturor dispoziţiilor legale."

[.....]

" **În timpul opoziţiei** , nu o dată **am protestat împotriva suprimării dreptului de întrunire**, şi chiar de la această tribună s-a ridicat protestul **împotriva sistemului practicat de reprezentanţii guvernelor din trecut şi nu mă pot solidariza astăzi cu acelaş sistem întrebuiţat la Rădăuţi** , spre durerea şi surprinderea noastră, **de reprezentanţii guvernului şi ai partidului nostru."**

" Eu consider ca **principalul vinovat şi răspunzător** de incidentele grave de la Rădăuţi, **este prefectul judeţului , d.Ilie Vişan** [.....]

b)Armand Călinescu (răspunde)

-Prefectul a procedat legal

"Am ascultat întrebarea d-lui deputat de Rădăuţi ,pînă la punctul unde **d-sa a şi stabilit răspunderile** ,aruncînd vina asupra prefectului judeţului.

Am înţeles atunci că **numai resentimentul personal pe care d-sa îl are contra d-lui prefect , l-a adus la tribuna Camerei**,cu prilejul acesta [...]şi sunt dator să adaog că d.deputatLarionescu **e absolut nedrept faţă de prefectul de Rădăuţi , unul dintre cei mai buni prefecti pe care îi avem."**(aplauze la PNT) [.....]

#Congresul LANC-era legal

" În ce priveşte chestiunea în sine ,d-voastre aţi văzut ieri ,în timpul cînd s-au discutat **incidentele cu muncitorii din calea Griviţei**,pe cînd **răspundeam ,d-l profesor Iorga** , m-a întrerupt , **exprimîndu-şi părerea** privitor la chestiunea de la **Rădăuţi**.

D-sa a spus că trebuia să fi interzisă această întrunire.

Dar ,d-lor deputaţi, noi am văzut în acea întrunire congresul judeţean al unei

organizații de partid, aceea a d-lui prof.Cuza, **și nu ne-am crezut în drept să o împiedicăm**, și astfel am lăsat întrunirea absolut liberă."[.....]
Larionescu -Armd.Călinescu ,5febr.'31

38.)A.C.Cuza (LANC),Înterpelare :Congresul LANC-Rădăuți ,9 febr.'31

(DAD, MO 40, ședința din 9 febr.'31, p. 813-814)

[LD: xerox integral.Sublinierile și parantezele îmi aparțin.ACCuza pune tranșant problema :**dacă LANC are dreptul la existență legală și fățișă ?**

Întrebarea a fost și este fundamentală,în abordarea obiectivă a fenomenului naționalist ,pus exclusiv **vis-a- vis de naționalismul evreesc** .Răspunsul la întrebare,dă cheia pentru **vinovății, excесе, limite și răspunderi** .

LD:5 oct.2006:Răspunsul la aceste întrebări ,a fost etichetat de presa filosemită drept

"încurajare a extremismului xenofob" ;a trecut ca atare în **optica curentelor de**

"stânga " din epocă ;a fost apoi **preluat și exacerbă în istoriografia comunistă**

posbelică. **Astfel România a fost taxată** ,nenuanțat și exclusivist ,de **țară antisemită** , xenofobă,ș.a.ș.a Trebuie să-mi asum și eu o opinie tranșantă .]

Cuza / 9 febr.'31

≡Semnificația politică a întrunirilor

" Dle președinte, d-lor deputați , am cerut cuvîntul ca să adresez **o interpelare d-lui**

președinte de Consiliu , cu privire la **turburările sîngeroase de la Rădăuți.**

Am telegrafiat anterior tot d-lui prim-ministru **asupra acestui caz** și mă adresez anume d-sale, pentrucă **este vorba de o directivă politică** , nu numai de incidente ,ele înșile ,

cari au fost provocate de administrație.

"Este **o problemă politică** și este în joc **un sistem de guvernare** .

Chestia politică, foarte importantă în momentul acesta , este, **dacă sătenii și cetățenii**

în genere ,**se pot întruni** pentru a-și discuta interesele lor."[....]

Cuza / febr.'31

#Sistem de guvernare obedient jidanilor!

" [...] dar mai este o parte de mare interes pentru care m-am adresat d-lui prim-ministru , care singur este competent să răspundă în materia aceasta , este chestiunea ,

dacă se poate continua sistemul de guvernare de pînă acum.

"Mă veți întreba:**care sistem de guvernare ?**

Sistemul de guvernare care s-a dovedit acum în urmă la Rădăuți.

Sistemul de guvernare este ca **autoritățile să fie puse la dispoziția jidanilor , cu pretextul ca să nu se supere capitalurile străine."**

Acesta este sistemul de guvernare care a dat loc , d-le ministru al Justiției,

la regretabilele incidente sîngeroase de la Rădăuți. (p.813)

≡Congresul LANC

"**Organizațiile Ligii Apărării Naționale Creștine din Bucovina**,la cererea stăruitoare a membrilor lor numeroși, cu deosebire săteni,de a se sfătui asupra nevoilor lor,în aceste vremuri de criză **am convocat un congres la Rădăuți**, în ziua de 1 februarie a.c.

#Capcana autorităților

" Dar, cînd au venit sătenii pașnici pentru a lua parte la consfătuire, în număr cam la **zece mii** ,**ei au fost prinși ca într-o adevărată capcană** :călcați în picioarele cailor, împrășcați cu pompe automate, bătuți pînă la sînge,din ordinul prefectului I.Vișan, care dispunea și de **armată**.Sunt săteni numeroși foarte grav răniți, din care unii cu picioarele și mîinile rupte,și un student care nu se știe dacă va scăpa cu viață."

Scopul vădit era ca să se îngrozească mulțimea sătenilor.

În această privință , cu deosebire semnificativ este faptul că **jidanii din Rădăuți stăteau**

în dosul jandarmilor ,pe care îi îndemneau să tragă în săteni, fără ca autoritățile să

intervenă.[]"Față de aceste provocări și loviri, mulțimea pe drept revoltată

s-ar fi putut deda la excесе,cu urmări incalculabile." (p. 813)

Cuza / febr.'31

▣LANC a păstrat ordinea

"Numai datorită autorității repetate a **conducătorilor LANC**, în frunte cu d-nii : **Nichifor Robu**, președintele organizației Rădăuți ; **V.Trifu**, președintele organizației "Tineretul LANC" -București ; **Prof.Cârlan**, președintele organizației Suceava, fost deputat ; **Prof.Teodor Huțeanu**, președintele organizației Cernăuți ; **Advocat T.Tcaciuc**, Storjineț, și alții, **s-a putut evita o nenorocire** .

Nici un ofițer sau soldat, nici un agent sau jandarm al administrației, nu a fost lovit.

Se dovedește astfel că **ordinea la Rădăuți, turburată de autorități, a fost menținută de LANC**. De unde rezultă lămurit că dacă ele nu interveneau, nu se întâmpla nimic.

Căci de îndată ce autoritățile nu s-au mai amestecat, **congresul s-a ținut în liniște**, iar sătenii s-au împrăștiat apoi fără a provoca **nici o turburare**."

-dr.Voicu Nițescu (ministr.Juстиției) : "**Raportul parchetului spune altfel.**"

Cuza / febr.'31

▣ Guvernul > < LANC

"**Intervenția** fără cauză din partea **autorităților**, **nu are nici o explicație**,decît numai că ele **au stat sub înrăurirea jidanilor provocatori**, cum se vede și din faptul că ele **nu au luat nici o măsură față de dinșii** .

" **Crima de la Rădăuți** apare astfel în **adevărata ei lumină** ."Ea nu este un accident , ci **un sistem de guvernare**,care cere să fie lămurit și înlăturat.

"**În consecință**, am onoarea a **interpela pe d.președinte** al Consiliului de miniștri rugîndu-l să binevoiască **a-mi răspunde** :

Dacă românii au dreptul de a se întruni, pentru a cerceta interesele lor **românești ?**

Dacă "Liga Apărării Naționale Creștine", înființată la **4 martie 1923**, și funcționînd, așa dar, **de opt ani**, pe baza unei **doctrine științifice** și a unui **program de reforme** corespunzător de reală și singură garantare posibilă a ordinei, **este îndrituită sau nu , să-și continue acțiunea , fățiș și pe cale legală** [...]"

Dacă nesocotirea acestor elementare **datorii de guvern**, nu crede d-sa că este de natură să **provoace adîncile resentimente legitime ale românilor nedreptățiți**, **cu rezultate contrare** a celor pe care le urmărește sistemul de guvernare în funcție ?

" Îmi îndeplinesc o **datorie patriotică punînd aceste întrebări d-lui președinte** al Consilului de Miniștri , **care reprezintă guvernul și are întreaga răspundere**."[....] ACCuza / 9 febr.'31

39.)Legi adoptate sub guvernarea GG Mironescu

-Lege - privind colonizările în România , 31 dec. 1930

(C.Hamangiu, *Codul general al României* vol. XVIII ,p.768-778)

-Lege - reducerea lefurilor salariaților publici , / prima " curbă de sacrificiu"

31 dec.1930 (C.Hamangiu, *Codul general al României* vol. XVIII ,1005-1006)

-Lege - Crearea Băncii Agriculturii Românești , 9 apr.1931

(C.Hamangiu, *Codul general al României* vol. XIX, p. 363-372)

40.)N.Iorga, DOI ANI DE RESTAURAȚIE.Ce a fost Ce am vrut Ce am putut

Vălenii de Munte,iunie 1932

()G.G.Mironescu

(p.21-22)

Nemulțumit de guv.Maniu,regale îi spune lui Iorga că intenționează să aducă pe **Mironescu**.

"Om **cult și bogat**,de **maniere moldovenești alese**,profesor la Facultatea de drept din București,fost **amic a lui Take Ionescu**,venit prin **fuziune la d.Maniu** și rămas , la desfacerea de mine ,în lotul ,mai promițător, al acestuia , e un om de **resurse încă nebănuite ;fără pretenții**,știe să lucreze cu acel **instinct al realităților**,care nu se pot ignora și nu trebuie bruscate ,natural la acest **urmaș de răzeși vaslueni**,**care știe mult mai multe decît <șeful> său ardelean**, și se poate strecura acolo unde

acesta , **nemeșul bihorean**, se lovește de piatră cu **o frunte mai tare și decît piatra.** " Regele îi spunea "**cuconul Jorj**", fiind om de intimitate, plăcut regelui. În guvernul său vor fi **Manoilescu, Hațieganu** pro-carliști .) Iorga/ dec.'30

#Agonia guvernului Mironescu

(p.26-28)

...**Manoilescu** anunță "o lovitură" ; **lunian** demisionează; **Mirto** se ridică contra lui Voicu Nițescu; "**trădătorul Stere**" își ține discursul economic ; **camerele se descompletează** de parlamentari .

Bugetul se votează la 23 dec., cu deputați aduși de poliție în automobile! ; "**Regimul este evident muribund**, dar din motive pe care nu le înțeleg, **el e lăsat să-și prelungească agonia.**"

(p.28-29, 30 -33)

/Primul an de restaurație se mîntuie în sărăcie, tristeță și lipsă de încredere în viitor. [început 1931]

...**se apropie "lichidarea " regimului PNT**

...**Mihalache** (14 febr.'31) subliniază greutatea situației, cerînd ajutorul adversarilor;

Gafencu se ridică contra soluției "personalităților";

Manoilescu spune că nu au cu ce plăti salariile; **monstruosul împrumut** (votat în martie), legîndu-ne pe multă vreme cu cătușele de fier ale finanței universale;

legea administrativă, de o descentralizare "sovietică" (ieșită din mintea fanatică a omului **dela Soroca**) întîmpină piedici.

...**Manoilescu** demisionează la 4 apr.'31.

...**GGMironescu** (după sfatul lui Iorga) **își dă demisia.**

La orizont, se profilează iar figura lui **Titulescu**, pentru "**guvern de concentrare.**"

(va pleca ,fără rezultat) (p.28-29, 30 -33)

41) Costian "**Regele Carol și partidele politice**", 1933,

[LD !Atentie ! Costian trece în revistă "**crizele guvernamentale**" din unghiul **pro- sau anti-Carol**. La care se adăugau **rivalitățile și adversitățile** dintre liderii de partid. Adică culise, interese, orgolii, adversități, compromisuri, lașități, etc etc...]

Episoadele tratate din p.d.v.al **moravurilor și mentalităților** politice din epocă.

Vezi "**cazul Maniu**" ; "**cazul Manoilescu**" , "**cazul Vaida**" etc etc.]

Costian/

▣ Criza de gov. oct.'30

(pag.65-69)

-Maniu continua guvernarea ,dar după venirea Prințului Carol, se adîncesc disensiunile.

Mihalache, lunian ,Manoilescu, se considerau "**homo regius**".

Toate l-au făcut pe Maniu să se gîndească serios la trecerea în opoziție, lucru ce nu convenea majorității ,sătulă de cei 10 ani de opoziție.

Maniu a dimisionat, pretextînd starea de sănătate. [!!!]

Suveranul l-a însărcinat pe GGMironescu...fire calmă și simpatizată de toți.,

care a depus jurămîntul la Sinaia, la 10 oct.'30.

(urmează cîteva aprecieri privind măsurile de austeritate.

Costian/

▣ Criza gov. GGMironescu ., apr.'31

#Fricțiuni "**țărăniști**" - "**maniști**"

Dificultățile lui Mironescu care se confrunta cu opoziții din partea PNL. și din partea propriului partid, "ardelenii maniștii"

"**Domnul Maniu**, deși plecat în străinătate, spre a da impresia că nu face greutăți guvernului, avea grijă să trimită mereu ,prin devotații săi, **săgeți, care înveninau raporturile între cele două fracțiuni.**

Țărăniștii răbdau [LD: și ei erau divizați- **steriști, iunianiști**] ,însă, toate atacurile, **punînd mereu înainte unitatea partidului**; dar, în cele din urmă, **obosiți de o guvernare** de doi ani și jumătate în care au avut ațîtea zbuciumări, **aproape doreau să părăsească**

puterea și ,trezind în opoziție să se poată reface,clarificându-se neînțelegerile din partid " Trebuia doar un pretext,și el s-a ivit cu ocazia respingerii unei Legi , propuse de Manoiilescu (ministr.Industr.)și lucrurile s-au precipitat.

#Opoziția pusă în mișcare

- Goga, Gh.Brătianu si dr.Lupu erau pe punctul de a încheia un "**acord**";
- Duca,deși voia guvernarea numai ptr. PNL,era **dispus să trateze**;
- Mironescu,peur a ușura situația,**demisionează**;
- Titulescu(singurul în afara partidelor) este **chemat pentru tratative**;dar partidele se temeau că Titulescu ,după eșec, să nu propună guvern de "personalități" ,minînd statutul partidelor !
- Duca duce **tratative să atragă PNȚ la solidaritate** (ceea ce este dificil datorită disensiunilor din PNȚ), pentru a contracara influența "georgiștilor"
- In P.P.,Averescu (cu opiniile cunoscute la '26 si '30),dă mîna liberă lui Goga să trateze cu Titulescu!

#PNȚ în derivă

- Stere si lamandi vor să se rupă de "**ardeleni**";
- Mironescu vrea să sprijine pe Titulescu
- Vaida cere partidului să răspundă cererii regelui
- Maniu este în străinătate și...
- În **organiz. județene** ale tuturor partidelor sunt **mari nemulțumiri legate de perspectiva alegerilor,locurilor în parlament** într-o atare eventualitate
- Toți sefi de partid,în tratativele cu Titulescu,cer cît mai multe mandate pentru partizani!

☛Carol :ultimatum de 24 ore

Carol îi invită pe toți și le adresează un apel pentru **guvern de "Uniune Națională"** ,dîndu-le termen de 24 ore.

Dar:

- Iorga,la început contra,**acceptă soluția Carol**;
- Lupu,Gh.Brătianu,Goga,**nu acceptă**,pe motiv că nu sunt tratați egal cu PNL-ducist si PNȚ

#Titulescu : tentativă eșuată

- Titulescu propune "**guvern neutru**",**de alegeri**
- Toți **acceptă guvern neutru** ...
- Dar:
- Titulescu se gîndește la un **partid "tampon"**,avînd în vedere dușmăniile "de moarte" , de peste un deceniu,dintre PNL si PNȚ.și așa **ajunge la soluția ca el să prezideze guv.**,iar **vice- președ.să fie Iorga, cu păstrarea Parlamentului PNȚ.**, Maniu fiind de acord.

Dar :

- Suveranul **dorește în guvern pe Argetoianu!**
- Maniu nici nu vrea să audă!
- Argetoianu vrea alt Parlament !
- Titulescu și-a depus mandatul !

☛Iorga desemnat premier !

-Carol l-a numit pe Iorga ! (pag.73-82)

42)"Cazul Argetoianu "

#Tribulațiile politice

/C.Argetoianu ,"mosafir dorit", dar **mosafir, în PNL**(venit din scurtul popas în PNR-Maniu ,împreună cu PND- Iorga ;venit și acolo,din PP-Averescu ; venit și acolo din P.C.) ("Parlamentul românesc" , oct.'30)

/Un grup de **tineri liberali** , au scos revista "**Fapta**" , pornind **lupta contra "bătrînilor"** Sunt tineri de o reală valoare - **Radu Petrușiu, Al.Radian, Eug.Titeanu, Șerbescu** -

care au venit în PNL în "bagajele" lui C.Argetoianu,și-l vor urma, dacă el ar pleca.

("Parlamentul românesc", 18 nov.'30)

"După ce a colindat prin toate partidele politice după ce a caracterizat drept < **Bordele**> parlamentul liberal,< Cc.Costică >s-a adresat [1926] d-lui Duca cu rugămintea de a i se permite să-și încheie cariera într-o casă cinstită, adică în partidul liberal." De la această scrisoare și pînă azi n-au trecut nici patru ani de zile.

E drept, atunci cînd a intrat în singurul partid în care nu fusese ,șef era Ionel Brătianu, iar astăzi , cînd e forțat să plece, la cîrma partidului liberal tronează d-l Vintilă Brătianu."

(Rev. Parlam rom. 5 dec.'30, p.9)

/Regele l-a chemat pe Argetoianu într-o audiență, și gata s-a zvonit că MSR vrea să facă "guvern de personalități ";de la acest zvon, a pornit acțiunea PNL-1

(Duca,Tătărescu),pentru formarea unui "front comun", "armistițiu, coaliție, pentru a se opune unei atari formule guvernamentale .

(DAD, discurs la mesaj ,15 dec.'30)

#"Ceasul" lui politic:guvern de personalități

[LD: extraordinar fler și previziune a traiectoriei lui Argetoianu, ceea ce demonstrează competența judecătii gazetarilor de la "Parlamentul românesc" !

Și dacă știau ei, înseamnă că știau și alții.

Nu se poate spune că... guvernarea lui a fost o surpriză !]

" Lăsînd însă la o parte orice considerație în legătură cu trecutul, e sigur că o personalitate de clasa d-lui C.Argetoianu , chiar după excluderea voită

pe care a reușit să o obțină de la liberali, nu se poate să renunțe a mai face politică.

" Fostul ministru de Domenii , este un temperament prea viu și o energie prea activă politicește , pentru a renunța tocmai atunci cînd, chiar după propria lui declarație, i-avenit ceasul. D-l C.Argetoianu va mai juca încă un mare rol politic la noi în țară.

Mai ales în împrejurările actuale, calitățile sale se impun de la sine.

" Cine altul decît d-l Argetoianu ar putea avea curajul unui guvern de personalități ,unei înjghebări disperate , care să fie totuși în stare să domine evenimentele ?

Cc.Costică își dă seama de ceea ce îi poate pumnul.

Va primi însărcinarea Regelui și, de va fi nevoie, va face și alegeri , așa cum a mai făcut.Va cerca să-și pună în aplicare planurile sale economice și financiare și nu se va jena să-și arate pumnii atunci cînd atitudinea adversarilor îl va îndreptăți să o facă. Că va reuși sau nu, asta este altă socoteală.

DI Argetoianu nu e omul care să se sperie de un insucces .

D-sa nici nu poate fi făcut responsabil de așa ceva.

Din moment ce politicește nu are nimic de pierdut , răspunderea este complect iluzorie. D-l C Argetoianu știe acest lucru ; știe, mai ales, că la noi în țară, politicește, nu se poate compromite nimeni afară de omul ce-și recunoaște singur greșelile.

În consecință, Cc Costică va încerca totul .

Are de pe acum sprijinul Regelui și prestigiul de om hotărît :

atou-uri destul de importante pentru a-l încuraja în acțiune."

(PR, 5 dec.'30)

43.)5 apr.'31 Demisia gov.G.G.Mironescu.

("Dimineața" , 6, 7 apr.'31)

/Demisia lui M.Manoilescu

Dumineca Floriilor.Demisia lui Manoilescu a dus la demisia a întregului guvern, iar Suvernaul a primit-o.Titulescu a fost chemat înțară, ca să fieînsărcinat cu succesiunea. Cea mai grea problemă: Parlamentul.

()Manoilescu

Manoilescu a demisionat pentru că o Lege propusă de el (concesiunea soc. Nitrogen) a fost respinsă în Parlament.Ministrul Industriei a considerat un afront,deși Camera l-a aprobat apoi legea și a fost rugat să nu demisioneze.Totul a fost un pretext.

Manoilescu a fost socotit un "intrus" în PNT, impus de forțe din afara partidului.

Cînd Manoilescu și Petrovici s-au înscris în PNT , au fost primiți cu simpatie , li s-au oferit locuri în Cameră(vezi la Corporatism-Manoilescu)

/Ultimul Consiliu

Ședința Consiliului de miniștri , seara , la locuința lui **GMironescu** a transmis Comunicatul demisiei motivînd-o ca pe **o dorință de a înlesni unirea tuturor forțelor politice ale țării .Regele** și-ar fi exprimat dorința ca la **a 50-a aniversare a regatului** , să aibă pe toți oamenii reprezentativi alături.

-**GMironescu** a invitat acasă la el pe **șefii de partide** (IGDuca, GH.Brătianu, Coandă -interimar la PP-Averescu), pentru a-i informa privind situația țării și cauzele demisiei .

«Declarații.

Duca: demisia vine prea tîrziu ;puterea pentru PNL nu excludea guv.de concentrare; voia noi alegeri ;

Goga (PP) - satisfacție; nu excludeau guv.de concentrare ;

Lupu: prea tîrziu, cel mai frumos cadou de Paște ! ;

Gh.Brătianu : deznodămînt fatal ;

Iorga: lipsea din Capitală, plecat la Văleni .

Toți vorbeau de **soluția Titulescu,cu sau fără dizolvarea Parlamentului** ;

Maniu- era așteptat .

Vezi fișierul următor - Guvern Iorga